

سۇزۇ آتالار

(جلال بىگدىلى)

كۆچۈرن: احمد اسدى

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

آتا لار سوْزو

(جلال بىگدى)

كۈچورن: احمد اسى

سروشناسه	:	بیگدلی، جلال
عنوان و نام پدیدآور	:	آتالار سفرو (جلال بیگدلی)/ کوچورن احمد اسدی
مشخصات نشر	:	ارومیه: یاز، ۱۳۸۷.
مشخصات طاهری	:	۳۷۲ ص.
شابک	:	978-964-8546-97-2
وضعیت فهرست نویسی	:	قیبا
یادداشت	:	واژه نامه
موضوع	:	ضرب المثل‌های ترکی-- جمهوری آذربایجان
موضوع	:	ضرب المثل‌های ترکی -- ایران
شاسنه افزوده	:	اسدی، احمد، ۱۳۶۷-، مترجم
رده بندی کنگره	:	۱۳۸۷ /۴۵۱۹ PN: ۹۴۳/۴۰۸/۱
رده بندی دیوبنی	:	۳۹۸/۹۹۴۲۶۱:
شماره کتابشناسی ملی	:	۵۴۶۶۱۲۱

كتابين آدي: آتالار سفزو

حاضرليان: جلال بيدگل

كوهمن: احمد اسدی

تيراژ: ۱۰۰۰

ناشر: یاز نشریاتی

چاپ: اورمیه

چاپ نوبتی و تاریخی: بیبرینمی چاپ ۱۳۸۷

ساتیش: ۳۶۰۰ تومان

ISBN: 978-964-8546-97-2 * شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۸۵۴۶-۹۷-۲

او: اورمیه، خیابان مدنی، ۱۴، کوچه ۱۶، پلاک ۳۰۱۰ تلفاکس ۰۴۴۱-۰۷۶۴۴۲۹۵۰

E-mail: yaznashr@yahoo.com

۰۹۱۴۳۴۰۵۳۹۶

آتالار سۆزۈ

آتالار سۆزۈ و مىتلەر

عالىملىر، فيلوسوفلار و انسان شناسلار انسانا مختلف باخيمىلاردان باخىبىلار. اونلار چئشىتلى يوللار و دىگىشىك منطقىلر ايله انسانا باخىب و انسان ايله باشقما وارلىقلارين و اوْزگە جانلىclarin و حيوانلارин فرقلىrin اوْزه چىخارىب و يوزوبلار.

اونلارين بىر سيراسى انسانى ناطق يعنى دانىشان حيوان آدلاندىرىپىلار. اونلارين گومانلارىجا انسان دانىشىر آنجاق باشقما حيوانلار دانىشما يېرلار.

بىر سира عالىملىردىن و دئمك اولار عرفان عالمىنин سئىرچىلىرى انسانى ايلاھى روحون يېھسى بىلىپ انسانى ملکوت عالمىنە باغلا يېرلار. اسلام دوشونجه لرىنده ده انسان ايلاھى اماتىن يېھسى دىر.

بىز انسانا هر باخىمدان و هر تفکىر ايله باخساق، بىر شىنى اوْنودانمارىق. او دا بودور كى انسان اوْز كئچمىشىنдин درس آلىر. انسان تارىخ يېلىر. باشقما وارلىقلارين تارىخى يو خدور. بىر قارىشقا، بىر مارال،

ياخود هر آيرى بير جانلىنى نظره آلساق اونلار اوز كىچمىشلىرى و اوز سلفلىرىندن خبرسىز ياشاييرلار. بير قارتال اوزونون بير، ايكى يا اوچ نسيل اوئنجه ياشايان بابالاريندان هئچ خبرى يوخدور. اونلار اوز ايچرىلىرىندە اولان غريزەلر و ايچلىرىندە اولان فطرتلرى ايله ياشاييرلار. بىز بير حيوانى اوز جمعىتىندن آيرى ساخلايىب تربىت وئرسك او بىزيم اليمىزدىن بوراخىلان كىمى اوز ذاتينا و اوز غريزەلىنىڭ گىرى دئنه- جىكدىر. و حكيم فضولى دئمىشىك:

ائىلەسەن طوطى يە تعليم ادای كلمات

نطقى انسان اولور اما اوزو انسان اولماز

انسانىن كىچمىشىندە نە واردىر؟ هر انسان جمعىتى اوز تۈرەنib گلىشىمە يوللارىندا مختلف تجربەلر الدە ئىدىر. انسانى باشقا وارلىقلارдан آيران باشلىجا عاملىردىن بىرى ئىللە همین تجربەلرى گلن نسillرە چاتدىرماقدىر. بىر آرى ياخود بىر باليق نىچە مىليون اىيل دىر دىگىشىمەدىن ياشايير. اونلارين ياشايىش طرزىيندە هئچ بىر گلىشىمە گۈرسىمەر آنجاق انسان اوز تجربەلىنى دايىناراق گونو گوندىن آرتىق انكشاف يوللارين منىمسە بىر و هر گون اىرەللى بىر.

انسان اوز تجربەلىرىن مختلف يوللار ايله گلن نسillرە چاتدىرماقدادىر. اونلارين بىرى توخوندوغوم كىمى تارىخ دىر. بىرى علم دىر. بىرى ادبىاتدىر. بىرى.....

آنچاق او يوللارين بيرى ده آتالار سؤزو و مثلىدىرى.
دئمك اولار انسان جمعىتى يارانان گوندن و انسان ديل
اۋىرنىدىگى گوندن آجىلى -شىرىنلى تجربهلىرىن قىسا، يېغجام و حكمتلى
سۇزلىر قالىبىنده اۋز خىلفلىرىنە يادگار قويماغا چالىشىدېرى.

آتالار سؤزو و مثلىر مختلف تىپلى انسانلارين تجربهلىرىدىرى. او نا
گۈرە ده اونلاردا چېشىتلى و گاھدان بىرى - بىرىنىن ترسىنە اولان سۇزلىرە
راست گلەك اولور. بو دا مختلف انسانلارين دېگىشىك احوال روحىيە-
لرىنە گۈرەدىرى. اونلاردا مختلف شخصىتلىرى آيدىنجا گۈرمک اولار: داغ
كىمى داييانان انسانلار و دىگەم دوشىر انسانلار.

آتالار سۇزۇنۇن باشقا اۋزلىكلىرىنندن اونلارين ھانسى ملتە
منسوبيتلىرىدىرى. بىر ملت نە قدر درىن تارىخە مالك اولورسا او نۇن
آتالار سۇزلىرى ده بىر او قدر درىنتىشىر و بىر او قدر آرتىق تجربە يو كو
داشى بىر.

آتالار سۇزلىرىنده حكىمت وار، تارىخ وار، تجربە وار، علم وار،
جغرافيا وار و دئمك اولار بىر ملتىن بوتۇن وارلىغىنин سوزولموشۇ و
قيصادىلمىشى او ملتىن آتالار سۇزلىرىنده يېرلشه بىلير.

آتالار سۇزلىرى جانلى بىر وارلىق كىمى ياشابىر، يارانىر و واختىلە
اونودولور و اۋلور. سخاوتلى و جانلى ملتلىر اۋز حكمتلى سۇزلىرىن باشقا

ملتلر ايله پايلاشا بيليرلر. آتالار سؤزلرى بىر ئىلدىن - او بادان آيرى ئىلە - او بابا گئىتىيگى كىيمى باشقا ملتلىرى دە گىندە بىلير و تارىخ بو يو، خصوصىلە چاغداش دۇورىدە بو آل - وئىرلىرى گۈرمك چوخ ممكىن دىر. مىللر و آتالار سؤزلرى بو گونكۇ دونيادا هر ملتىين فولكلورونون بئيوىك پايىن تشکىل ائدىر. كىچىمىشىدە آز - چوخ آتالار سؤزلرى توپلانماسى بىر بورج كىمى هر ملتىين بوينونا دوشور.

آذربايجان ملتى دونيانىن ان قاباقجىل و اسگى ملتلىرىندن اولاراق بو ملتىن فولكلورو و او نون بىر قوْلو سايىلان آتالار سؤزلرى دە چوخ زنگىن و رنگىن دىر. بىزيم آتالار سؤزلرىمىزدە هله تارىخدن اونچە اولان فاكتىلارا راست گلمك اولور. بو ايسە بىزيم خالقىمىزىن و دىلىمىزىن تارىخى سابقهسىن آپارىب او زامانلارا چىخارىر. من باشقا يېزلىرده و آيرى مقالەلىرىمده بونلارا نمونە وئىرىدىيگىمە گۈرە بورادا اونلاردان واز كىچىرم.

بىز آتالار سؤزلرى و مىللر دئىئەندە عموماً بىر معناني منظور ائدىرىك. بىر حالدا كى آذربايجان فولكلورىنىلىكىندا اونلار ايكى آيرى معنا داشى بىرلار. بو ايكى معنایا مختصر تو خونورام: آتالار سؤزو بىر جملە يا ايكى يا نىچە جملەدە حكمتلى سؤزلرى داشىان فولكلور واحدى دىر و او نون جملەسى بو تونلوكله ادا اولونور: پالازا بورون،

آتالار سؤزو

ائلين سوروң، آرتىق تىكە باش يارماز، قىزىن دؤيمەين دىزىن دئىر. ايشدن آرتىماز دىشدن آرتار، آنجاق مىللرده جمله اسگىكدىр و عموماً جملهنىن فعلى يوخدور: سوبون لام آخانى، آدامىن يئرە باخانى؛ كور كور، گئر گئر؛ همین داش، همین دىبىك. ائل گوجو سىل گوجو.

اليمىزدەكى كتاب جلال بىگدىلى(ممدوو) ترتىب ائتدىگى و ٤-جو اىل باكىدا اوئندر نشرىياتى طرفينىن يابىلان آتالار سؤزو كتابىدىر آنجاق اوnda آتالار سؤزو ايله ياناشى مىللر دە يېرىشىپدىر. بو اثر آتالار سۈزلەرنى داشيان مكمل بىر كتاب اولماسا دا اطرافلى و دىگرىلى بىر اثىرىدیر. اثرين كۈچورمه و چاپا حاضرلانتاسىن گىچ تحقيقاتچى احمد اسى جنابلارى اىشلەيىبلر. يوردوموزۇن و فولكلوروموزۇن بو كىمى گىجلە احتىاجى واردىدیر. اونا توتدوغۇ يولوندا اوغورلار و نائىلىتلىرى دىلەيىرم.

بهرام اسى

اورمو ۱۳/۷/۸۷

- آباد مجلس آشىغىنдан بىللى دىر.
- آبادان كىند تۈستۈسۈنەن بىللى او لار.
- آبدال آت مىيندى ، او زون بىگ ساندى.
- آبدال دويونىنەن، او شاق او يوندان او سانماز.
- آبير ايستەن چوخ دئمە، ساغلىق ايستەن چوخ يئمە.
- آبير هاردا، چۈرەك اوردا.
- آبير-حىيا او لان يېرده بر كىت ده او لار.
- آبيرلى آبيرىنдан قورخار، آبيرسىز نە دەن؟
- آت آتىنان اللش، آرادا ائشىشگىن قىچى سىنار.
- آت آلماغا جاھل گۈندر، قىز آلماغا آھىل.
- آت آمامىش تۈيلە تىكىدىر.
- آت آمامىش نوختا داعواسى ائلە يىر.
- آت او لدو، ايتلىرىن او لدو بايرامى.
- آت او لر ميدان قالار، ايگىيد او لر شان قالار.
- آت ائلين، توربا امانت، بىزىم داها نە يىمىز وار؟

آڭالار سۇزۇ

آت الله دوشىر، ميدان الله دوشمىز.

آت اوغورلاناندان سونرا آخور نېيە گىركى؟

آت اولاندا اوت اولمۇر، اوت اولاندا آت.

آت اولماييان يېرده ائشىشكى ده آت دىرى.

آت ايگىدىن يولداشى.

آت ايلە آرواد ايگىدىن اقبالىنا.

آت ايلە يولا چىخان ائشىشىگىن واى حالينا.

آت بىلىرىكىن، قىز اىستەنيرىكىن.

آت تاپىلدى، يېر تاپىلمادى؟

آت تېپىگىنە آت دؤزىر.

آت ساخلايان آتدان يوېرەك او لا گىركى.

آت قاتىر دوغوب، نىلى پوزولوب.

آت مىخىنى قوبىاردار، بىر يېرە دىگر، اىكى اۇزونە.

آت ميدانيندا ائشىشكى آنقىرماز.

آت مىننەن تانىيار.

آت مىننەن دىر، قىلىنج قورشانانىن.

آت مىنيش اوپىرەدر، دون يئريش.

آت يئيرىمكله يول آلار، انسان بىلمكله.

آت يېرىنە ئىشىك باغلاما.

آت يئمەين آجى او تلار بىتمەسە ياخشى دىر.

آتا او غلوننا بىر باغ وئردى، او غول آتايما بىر سالخىم قىيمادى.

آتا او غلوندان او ترو مولكۈندىن كىچدى، او غول آتادان او ترو كور كۈندىن كىچمه دى.

آتا او غول ساواشدى، ابلى او نا ايناندى.

آتا او لماق آساندى، آتاليق ائلەمك چتىن.

آتا او لمابىان آتا قىرىنى بىلەن.

آتا باخارلار، باشىنا توربا تاخارلار.

آتا بىلگىسى ايله آدام آدام او لماز.

آتا چۈرەگى، ميدان چۈرەگى؛ او غول چۈرەگى، زىدان چۈرەگى.

آتا دوست كىمى باخ، دوشمن كىمى مىن.

آتا دوغرا يىب، او غول يىيىبدىر.

آتا سۈزۈن تو تىيانى بىبابانا آتارلار.

آتا مىتنىدە او زونو، آتدا دوشىنە آتى او نوتقا.

آتالار سۈزۈ

آتا نال چالىندىغىن گۈرنىدە قورباغا آياقلارىنى اوزاتدى.

آتا يېتىرن قىز ارلىر، آنا يېتىرن اوغول قىز لانار.

آتاسىن تانىمايان آلاھىن دا تانىماز.

آتالار سۈزۈ حكىمدى.

آتالار سۈزۈ قور آنا گىرمىز، آما قور آن يانىندا گىئىر.

آتالار سۈزۈنە باخان گىنرى قالماز.

آتالار نە اكىيلىر، اوغوللار اونو بىچىيلىر.

آتالار نە گۈزىل مثل دئىيىشلىر: دونىانى اوميد ايله يئمىىشلىر.

آتام ايله آتاني دىئىىنجه اۆزۈم ايله اۆزۈنۈ دى:

آتام، آتام، من بو ايشە ماتام!

آتامى اۇلدۇرمۇشىم، گورونا آند اىچىمگە.

آتانا سوغان، آنان سارىيمساق، سىن هارдан گىلدىن بىئە گولىمە شىكر؟!

آتани، آتани گۈرمەسەايىدىم، اۆزۈنە خان دئىيەردىم.

آتаниن دعاسى، آتаниن آھى.

آتدان دوشوب ائشىشگە مىنمزلىر.

آتدان قالانى اۆكۈزە وئررلىر.

آتدان يىخىلانا يورغان-دۇشك، ائشىكىن يىخىلانا قازما، كوره ك.

آتدان يىخىلمايان آتلى اولماز.

آتش دئمكىن آغىز يانماز.

آتلى ايله آتسىز بىر دگىل.

آتلى ايله پىداداننىن سووداسى توتماز.

آتلى قوناق ايتلى قوناقدان ياخشىدى.

آتلى لار آتين چاپار، دايچالى دئىر من ده وارام.

آتنان قاتير ساواشدى، آرادا ائشىك اۋلدو.

آتى آتاسى ايله تانيدارلار، قاتيرى آناسى ايله.

آتى آتين يانينا باغلارسان، همنىڭ اولماز، ھم خاصىت اوilar.

آتى اولانا نسيه قامچى دا وئررلر.

آتى جاھل گۈزۈنن، قىزى آھيل گۈزۈنن.

آتى ساتىب ائشىك آلېب، دومبولا-دوم، دومبولا-دوم!

آتىلان اوخ گڭرى دئنمىز.

آتىلدى مىندى ائشىكىن، باياق دا آياغى يىرده ايدى، ايندى ده.

آتين آخماڭى يورغا اوilar، ايتىن آخماڭى تولا.

آتين اولومو تكى آripادان اولسون.

آتىن اىزى ايتىن اىزىينه قارىشماز.

آتىنا ئىشىك دئمىشىم، يا دوهنه كۆشىشىك؟!

آتىنا باخان آردينا باخماز.

آتىنى باغلا دىرەگە، سونرا تانرييا تاپشىرى.

آج آجي آلدى، آجدان لهلۈيۈم تۈرەدى.

آج آجي دالايار، توخ توخو يالايار.

آج آدام اوْزۇنۇ اوْدا وورار.

آج آدامى قورد يېمىز.

آج ائلە بىلر ھامى آجدىر، توخ ائلە بىلر ھامى توحدۇر.

آج الينه دوشنى يېيەر، توخ آغزىنا گلنى دېيەر.

آج اىت گلمىش، توخ ايتىن يانىن يالىبىر.

آج تويوق يوخسوندا دارى گۈرر.

آج دېيەر دويمارام، توخ دېيەر آجمارام.

آج دوغراياير، توخ يېيەر.

آج دونوز داريدان چىخماز.

آج ساخلا، يالاوج ساخلا، ياخشى ساخلا.

آج قاتيق ايستەمز، يوخولو ياستيق.

آج قارينا بىر نفر، نغمه او خورمو مگر؟!

آج قودورغان او لار، چىلىپاڭ او بىناغان.

آج قورد سورونون او رتاسىنا گىرر.

آج قىلىنجا چاپار.

آج نه يئمز؟ توخ نه دئمز؟

آج هارا، پاخاچ هارا.

آج- يانىندان قاج.

آجا دوققۇز يورغان بورو يوبىلر، گىننە يوخلايا بىلمە يىب.

آجا نه حرام، نه حلال؟!

آجام، قويروق آجييام، باغير- او يكە آجي دىگىلەم.

آجدان او مماق او لماز.

آجلار اجللى گلن سؤيلىشىر.

آجلىغىندا ئىلدىن يىئەر، تو خلوغۇندا ئىلدىن دئىھەر.

آجليق آداما او بىون او ئىرەدەر.

آجليق آيى يادارايى او خودار.

آجليق بىر ايل گىندر، مىت مىن ايل.

آجلىق صوفىلىگى پوزار.

آجلىق ياوانلىق اىستەمز، يوخۇ دا ياستىق.

آجلىقدا دارى چۈرەگى حالوادان شىرىن او لار.

آجلىقدان قودورانى ساخلاماق او لار، تو خلوقدان قودورانى ساخلاماق او لماز.

آجلىقدان كىمسە اۇلمز، اۇلن تو خلوقدان اۇلر.

آجى دانىشان شىرىن سۆز اشىتىمز.

آجى دىندىرمه، تو خۇ تېپتىمە.

آجىقىڭىز اوز سارالار، آجىقىڭىز اوز قارالار.

آجىقلا اىش گۈرن ضرربىن چىكىر.

آجىقلى باشدا عاغىل او لماز.

آجىقلى دىلنىچىينىن تورباسى بوش قالار.

آجىقلى قالخان زيانلى او تورار.

آجىقنان دۈولت يولا گىتىمز.

آجىن آندى، آند او لماز.

آجىن ايمانى او لماز، تو خون آمانى.

آجىن زەھلەسى سودان گىندر.

آجىن سۆزو چۈرەك تىكىنه سىنده او لار.

آجىن قارنى دويار، گۆزو دويماز.

آجىن قورساغىندا چۈرەك داياماز.

آجىنداڭ دىرىمانا باخىر، كېيىرلىكىندا شاهد آمير.

آجىنى دادمايان شىرىنى بىلmez.

آچارام صاندىغى، تۆكرم پامبىغى.

آچىق قابا ايتدىر.

آچىلمامىش سفرەنин بىر عىبى وار، آچىلمىشىن مىن.

آخ، منىم كىسىم، مەتسىز يىسىم.

آخاجاق قان داماردا دورماز.

آخار سو گىندىر، قالماز.

آخار سو مورادلىق گۆتۈرمىز.

آختاخانا بؤيودو، داغدا دانا بؤيودو، سىن نىيە بؤيو مەدين؟!

آختاران تاپار.

آختارماغىنان دىگىل، راست گلمگىن دىبر.

آخساق آت يويرك او لار.

آخساق ائشىشىگىن كور نالبىندى او لار.

آخساق قوبونا نه داغ، نه آران؟

آخشام آخира، صاباح ناخيرا.

آخشامدان سونرا گلن قوناغىن يئىه جىگى سوغاندىر.

آخشامىن خىيرىندن سەصاباحىن شرى.

آخشامىن سىررىنى دان بىلر.

آخماق اوزونه دوشمندى، اوزگە يەئىجە دوست او لار؟!

آخماق ايت آيا هور.

آخماق باشىن جفاسىنى آياقلاڭ چىكى.

آخر-آخر، چىخىر پاخىر.

آخرىن گلسىن، بئز كؤينىك!

اد آدامى بزەمىز، آدام آدى بزەپر.

آدام آدامدى او لماسا دا پولو، ائششكدى او لماسا دا چولو.

آدام آدامىن شىيطانىدى.

آدام آديلا تانىنار.

آدام آشىنى-ايشىنى بىلمەلىدىر.

آدام آغزىندان سۈز، قازان آلتىندان كۆز.
آدام اوز-اوزونه ائلەينى، ائل يېغىلا ائلى يە بىلمىز.
آدام اولانا بىر سۈز يېتىر.
آدام مىن آجىنى او دار بىر شىرىن خاطرىنە.
آدام وار آداملارين ناخشىدىر، آدام وار- ائشىشك او ندان ياخشىدى.
آدام وار گۆزدن قىزار، آدام وار سۈزدن قىزار.
آدام هر دوشمندىن بىر سۈز او يېرەنر.
آدام يانىيلا- يانىيلا او يېرەنير.
آدامى تانيان قورد يېتىسىن.
آدامى دىندىر، سونرا قىمتىن وئر.
آدامى سۈز، كىابى كۆز ياندىرار.
آدامى قىلىنج اۇلدورمز، طعنهلى سۈز اۇلدورر.
آدامىن آخر گونو گر ك خوش او لىسون.
آدامىن آدى چىخىنجا، جانى چىخسا ياخشىدىر.
آدامىن آيا غىندان چىك چوخ او لار.
آدامىن اوز إلى، اوز كىيسەسى.
آدامىن او زونه با خارلار، حالىن خىر آلارلار.

آدامىن باشىنا نه گلسە ، دىلىيندىن دىرى.

آدامىن دلىسى داشا گوج اندر، اوڭ كوزون دلىسى باشا.

آدامىن دوشمنى -اۇز دىلى.

آدامىن دىنمزىيىندىن ياراماڭ كوخا تىكدىلر.

آدى گۈزل اولانىن اۇزو د گۈزل او لار.

آديمى سنه قويوم، سنى يانا-يانا قويوم.

آديمى گووهچ قوى، آما او جاق اوستە قويما.

آدين نەدىر داش-دمىر، يومشالىسان، يومشالى.

آرا سۇزو ائۇ يېخار.

آرابا آشاندان سونرا يول گۈسترن چوخ او لار.

آراباچى آتى گۈزوندىن قوجالار.

آرادا آلا چاتى اولماسا، قورد قوييون لا او تلايار.

آراز آخىر، گۈزوم باخىر.

آراز آشىغىنداڭى، كور توپوغۇندان.

آراز، آلتىنى دا بىلىرم، اوستونو دە.

آرالىق آتى، كور فاتى.

آرالىق مالى آرادا يېئيلر.

آراندا توتدان اولدوم، داغدا قوروتدان.

آرانىن داغى ساغ اولسۇن، قارلى دا اولار، قارسىز دا.

آريا اكىن بوغدا بىچىز.

آرپا اوتون يو خدوسا، دادلى دىلىن ده يو خدور؟!

آرپا وئيرىلمەين آت قامچى گوجو ايلە يئرىمز.

آرپا يىنمىش آت منزل كسر.

آرپادان بوغدادان اليم او زولدو، او مىدىم سنه قالدى، دارى خرمى.

آرپا يا قاتسان آت يىنمز، سومو گە قاتسان ايت يئمىز.

آرتىق آش- يا قارىن آغىridir، يا باش.

آرتىق تاماه داش يارار، داش قايىدار باش يارار.

آرتىق تىكە باش يارار.

آرتىق مال گۈزمۇ چىخارىر؟!

آرخ ھمىشە چىنقىل گتىر من.

آرخا سو گلنە جن قورباغانىن جانى چىخار.

آرخا سو گلىب، او مود وار بىر ده گلسىن.

آرخادان ووران نامر دىرى.

آرخالى كۆپك قورد باسар.

آرخاليا آرخا اولما-ياماق سايارلار، آرخاسизدا ياماق اول-دایاقدا سايارلار.

آرخانى كوركە اوئيرتمە.

آرخلار آخىر چاي اولور.

آردىنجا پادشاهين دا سۈيىرلىر.

آرшин اولمايان يىرده چىرىك ده اۇلچودور.

آرمود اوزگەنин، ئىششىك كرايد.

آرمودون ياخشىسىنى مئشىدە آبى يىئير.

آرواد انوينه گىرنىن قاپىسى آلچاق اولار.

آرواد اوزلو كىشىدىن، كىشى اوزلو آرواددان الحذر.

آرواد ايکى اولاندا انو سوپورو لمەميش قالار.

آرواد ايلە آت ايگىيدىن باختينا.

آرواد توتان يولون آخىرى يوخوشاقالخار.

آرواد مالى آلچاق قاپى كىمىدى: گىرنىدە داشىنا دگەجىك، چىخاندا دا.

آرواد مالى باشا تو خماق كىمى دىگر.

آرواد وار انو بىغار، آرواد وار انو بىخار.

آروادى آهيل گۆزو ايله، آتى جاھل گۆزو ايله.

آروادى بد او لانين ساققالي تىز آغارار.

آروادىن دئىيىنگنى كىشىنى تىز قوجالدار.

آرى شىرە يە دولانار.

آرى قەرين چىكمەين بال قدرىنى بىلمىز.

آرىغا باتمان دا يو كدور.

آرىق ايت اوز كندىنин شىرىدىر.

آرىنinin تىككаниن گۈرۈم، بالىندان ال چىكدىم.

آز اوپور كوسور، چوخ اوپور قوسور.

آز ايدى آرىق - اوپوق، بىرى ده گىلدى دابانى جىرىق.

آز اىلن چوخون اوپونو اولماز.

آز تاماه چوخ بلا گىتىرر.

آز وار ايدى آج آدام، بىرى ده دوشدو باجادان.

آز يېئەنин آزارى دا آز اوپار.

آزا قانع اولمايان چوخو تاپامماز.

آزاجىق آشىم، آغرييماز باشىم.

آزار باتماننان گىبر، مثقالنان چىخار.

آزارلادىم اۇلمەدىم، اوزولىدوم اۇلدوم.

آزارلار منىم اوچۇن، اولۇم سنىن اوچۇن.

آزارلى تىلسىر، آرمود وختىندا يېتىشىر.

آزارلىق اولسۇن، بىنزاڭلىق اولماسىن.

آزان قوشۇن عۆمۇر آز اولار.

آزجا، هارا گىندىرىسىن؟ چوخجا يانىنا.

آزادان آز دئىيىبلر، چوخدان چوخ.

آزغىن آدام قوزغۇن اولار.

آزى بىلەمەين چوخو ھېچ بىلەن:

آستا چال-اوستا چال.

آستا قاچان نامىرددى.

آستا وور- راستا وور.

آستارى اوزوندن باهادى.

آستانىن اىشى قالماز، خستەنىن اىشى قالار.

آسلام آغزىنдан شكار آلينماز.

آسلام قوجالاندا باشىينا چاققال- چوققال توپلاшىر.

آسلام ياتىشىنداڭ دا بىللى دىر.

آسلامنى دا هېچ يالقىز قالماسىن.

آسلامنىن بۇ يوگۇ - كىيچىكى اولماز.

آسلامنىن بالاسى آسلام اولار.

آسلامنىن قورخوسۇ قارىنجادان اولار.

آسلامنىن نه ار كىگى نه دىشىسى؟!

آسيلسان دا او جا بوداقدان آسىل.

آش باشىندا قىرقۇولدو.

آشاغا، آشاغا، كور مەمموددان دا آشاغا؟!

آشاغى، آشاغى، قاتىقلى آشдан دا آشاغى؟!

آشپاز خانادا يىتىير، دولو سخانادا ھورور.

آشپازدان كوسن اتوبىنە آج گندىر.

آش دىرىپىشىر، ايشدىرى دوشىر.

آششىغى او دوزوب، جورونا گوونمىر.

آششىغى يىغارلار او يىناماق او چون.

آشىغى آغلادان گولمۇ.

آشىغىن سۆز و قورتاراندا "يارىم، يارىم" چاغىرار.

آشىق سۆز و حاقّ اولار.

آشىق سۆز وندن دويماز، للۇييون گۆز وندن.

آشىق گۈردو گونو چاغىرار.

آشىندان يئمەدىم، توسىتسوندن كور اولدوم.

آغ آتلا جاھل آغايا قوللوق ائلەمە.

آغ آغچا قارا گون او چوندۇ.

آغ انوى گۈرنىدە، قارا انوى ياددان چىخارىما.

آغ ايتىن حلاجا ضررى وار.

آغ پارچايا لىكە تىز دوشى.

آغ دىپىر: سور درە يە! - سور درە يە.

آغ دىوارا ھانسى رىنگ چىكسىن توتاب.

آغ قويون، قارا قويون كىچىيد باشىندابلى اولار.

آغ قويونو گورنلر ايچى دولو ياغ سانار.

آغ قويونون قارا قوزوسو دا اولور.

آغ كؤپك، قارا كؤپك، ايكيسي ده كؤپكدى.

آغ گون آدامى آغاردار، قارا گون قاردار.

آغا آغ دئيبلر، قارايا قارا.

آغا ايله خаниم ساواشدى، آرادا نؤكرين جانى چىخدى.

آغا گتيرر نا والا، خانيم تؤكىر چو والا.

آغاج آجي، جان شيرين.

آغاج اكنه رحمت او خونار.

آغاج اگىلدى - سيندى، ايگىيد اگىلدى - او لدو.

آغاج بؤيودو كجه سويو چوخ آبارار.

آغاج بار وئردىكىجه باشىن آشاغى اگر.

آغاج باشىندا قورا، بىلمەدىم دوشどوم تورا.

آغاج دىبىندىن سو ايچر.

آغاج سيناندا بوداق نە يە گر كدى؟!

آغاج كؤكوندىن سو ايچر.

آغاج گلمەمىشكن، واى قابير غالاريم.

آغاج میوه‌نى دەيەنە قدر بۆيودور.

آغاج ناز كلىگىندن سينسا، آدام يوغۇنلۇغۇندان سينار.

آغاج يئىهن سىپا بىر دە خىرمانا گىرمىز.

آغاج ياش اىكىن اگىلمەسە، اگىلمىز.

آغاج يىخىلان گونو چاتدى يار.

آغاج يىخىلاندا بالتالى دا گلر، بالناسىز دا.

آغاچلار باشىن ترىپىندە سۈيود دئىهەر: من دە ، من دە.

آغاچى بالتالاياندا "ساپى مندن دىير" دىمىش.

آغاچى قورد اۋز اىچىندىن يئىھەر.

آغاچى كىسلرلەر، اۋز طرفىنە يىخىلار.

آغاسى گوجلو اولان قول عاصى او لار.

آغالىق وئيرىمەدەر، اىگىدىلىك ووروملا!

آغانىن مالى چىخار، موزدورون جانى.

آغايا آغا دىئن گولىمگى گلر، نۆكەر نۆكەر دىئن آغلاماغى.

آغچالى آدامدان داغلار دا قورخار.

آغىريمايان باش ياستيق ايستەمىز.

آغزووا باخ، تىكە گئتور.

آغزى اگرىنى بويينو آردىنندان تانيارلار.

آغزيم نه يئىيب كى، او زوم نه او تانا؟

آغزيم ياردىر، سولايابىلمىم.

آغزىمى بير آش ياندىرسىن آش اولا، باشىمى بير داش يارسىن كى، داش اولا.

آغزىندان سىفده چىخارداندا گوموش چىخارت، آما هئچ دىنمەسنى قىزىلدى.

آغلادان يانينا گئت، گولدورن يانينا گىتمە.

آغلادىرسا فلك، بير گون گولدورر.

آغلادىم باشارمادىم، گولدوم گونومو كىچىرىدىم.

آغلارسا آنام آغلار، قالانى يالان آغلار.

آغلاما ئولو اوچون، آغلا دلى اوچون.

آغلاماق ايلن گۈزلىرىم وئرمەسە دە، آلماياجاق.

آغلاماقلا كىشى غىرتىسىز اولار.

آغلاماقلا گولمك باجى-قارداشدىر.

آغلاماييان اوشاغا سود وئرمزلر.

آغلابىاندا ائلە آغلا عزيزى اولموش كىمى، گولنده ائلە گول عزيزى گلمىش كىمى.

آغلايانىن بىر دردى وار، گولنىن بئش.

آغلايىشىن بىلەمەين اۇلوسون مىدارلا يار.

آغى گۈردو، قارانى او نوتىدۇم؟!

آغىر آياق باش اگر.

آغىر او تور، "آغا" دېسىنلىر.

آغىر او تور، باتمان گل.

آغىر با سما يىنجا يونگول قالخماز.

آغىر قازان گىچ قايىنار.

آغىر گىلدى يونگول قالخار.

آغىر يو كون ز حىمىنى قاتىر بىلر.

آغىر لىغىن يېر گۈتۈر، روز و سون آللە يېتىرر.

آغىز آچدى، گۈوهر ساچدى.

آغىز يئمەسە، او ز او تانماز.

آغىز ياندىران آشى قاشىق تانيار.

آغىزدان چىخان باشا دىگر.

آغىزدان-آغىزا دوغرو خبر يو خدو.

آغىن آدى، قارانىن دادى.

آل آلمايى داش آتان چوخ اولار.

آل قاپىدا، سات قاپىدا.

آل وئر دئىبىلر، آل وئرمە دئەمە يېبىلر.

آلا ايت چاققالىن دايىسىدى.

آلا ايت گىدر، قارا ايت گلر.

آلا ايتىن بالاسى قارا اولار، يانىلسا بويىنۇ آلا اولار، هورندە آناسى كىمى هورر.

آلا قارغا اولماغى بىس دىگىل، حكىم لىكىدە ئىللەيىر.

آلا قارغا شوخ تىرانى بىگىنلىق.

آلا قايادا بوسستان اوّرا اولوب، كلىگىن درن يو خدو.

آلا جاغى بىر پىلتەدى، پامىيغىن باتمانىن سوروشور.

آلا جاچىم اولسون، آلا قارغادا اولسون.

آلان آلدانماز، ساتان آلدانار.

آلت داش آغىر اولار.

آلتىن حصىر، اوستون حصىر، يات يئتىم، تىرىلەيەسىن!

آلتىن گۈرمەدىيگىن قابدان سو اىچىمە.

آلچا منىم، گيلاس منىم، توت منىم، گاواليدا دا گۈزۈم وار.

آلچاق آتا ھامى مىنر.

آلچاق اوچان اوچاييا قونار، اوچا اوچان آلچاغا قونار.

آلچاق داغا قار ياغماز؟!

آلچاق يئر ايگىدى خور گۈسترر.

آلچاق يئرده تېھجىك اۋزۇن داغ سانار.

آلچاقدا ياتما سئل آپارار، اوجادا ياتما يئل آپارار.

آلديغى بير ايگىنه دى، دميرين باتمانىن يو خلايىر.

آلدىم قوز، ساتدىم قوز، منه قالدى چاققاچوق.

"آللاه" دئيهن ناموراد قالماز.

آللاه اصىلىسىزه دوشورتمەسىن.

آللاه اگىمەينى بىنده اگە بىلمىز.

آللاه الى ھامى الدن او جادىر.

آللاه اوئا قوتور وئرسىن، دىرناق وئرمەسىن.

آللاه ايستەين دانايا قورد دگىز.

آللاه ايلانىن عملىن بىلىپ، آياغىن قارنىندا يارادىب.

آلله بۇيۇكلىرىن خاصىتىنىنى كىسىن.

آلله بو الى او الله محتاج ائلەمەسىن.

آلله بويۇزسوز قوچۇن قصاصىن بويۇزлу قوچدا قويىماز.

آلله بىر ، سۆز بىر.

آلله بىر قاپىنى باغلایاندا بىر قاپىنى آچار.

آلله تىبلى سئۇمىز.

آلله حاقى ناحاقا وئرمىز.

آلله دئميش: سىدىن حر كىت، مىندىن بر كىت.

آلله داغىينا باخار قار ياغدىرار.

آلله دردى چىكىه وئرىرى.

آلله دوهىيە قاناد وئرسەايىدى، دام-ديوارى يىخاردى.

آلله ساخلايانى قورد يئمىز.

آلله ساغ گۈزۈ سول گۈزە محتاج ائلەمەسىن.

آلله قارغا دىگىل كى گۈز اويا.

آلله قوناغىينىن اوز قىسمتى وار.

آلله كاسىبىدان كىسر، وارلىا وئرر.

آلله كىريمىدى، قويوسو درىندى.

آللاه مؤمنه هر شئي باغيشلار.

آللاه مين درد و تريپ، مين بير درمان.

آللاه وئرمز قارا قولونا، او دا فالار وورونا-وورونا.

آللاه وئرمىنه پيغمبر نئيله سين؟!

آللاه وئرنده باجادان دا تؤكـر.

آللاه وئرنده پيغمبر ده اوستونه بير چنگـه آثار.

آللاه وئرنـده يوخ يئـدن ده وئـرـ.

آللاه وئـrip پـirـim كـوـخـايـاـ، آـروـادـ قـيسـيرـ، قـيزـىـ بـوغـازـ.

آللاه وار، رـحـمـىـ دـهـ وـارـ.

آللاه ووران آـغاـجيـنـ سـسـىـ چـيـخـماـزـ.

آللاه يولوندا يوخ، شـيـطـاـنـ يولـونـداـ چـوـخـ.

آلـلاـهـاـ اـيـنـاـمـاـيـاـنـاـ بـنـدـهـلـرـ دـهـ اـيـنـا~ماـز~.

آلـلاـهـاـ دـاـ اوـزـونـوـ پـيـلوـوـ يـئـيـهـنـ تـانـيـتـ.

آلـلاـهـدـانـ بـويـرـوقـ، آـغـزيـماـ قـويـرـوقـ.

آلـلاـهـدـانـ قـورـخـماـزـ، بـنـدـهـدـنـ اوـتـانـماـز~.

آلـلاـهـدـانـ گـيـزـلـيـنـ دـگـيلـ، بـنـدـهـدـنـ نـهـ گـيـزـلـيـنـ.

آللاهدان نه گلسى خوشدور.

آللاھىز يېرده اوتور، بؤيو كسوز يېرده اوتورما.

آللاھىن بى نظردىن خېرى يو خدور.

آللاھىن ياراسى دا وار، چاراسى دا.

آلما آروادىن دولۇنو، دالىنجا گلر قولۇنو.

آلما اۆز آغا جىندان او زاق دوشمن.

آلماق آدانماقدى، وئرمك هەردى.

آلمانى آت گۈيە، يېرە گلىنجە يا قىمت.

آلودان چىخدىق ، يالووا دوشدو ك.

آلېجى قوش دىمدىگىنдин بىلىنر.

آمان دىئىنه ال قالدىرماز لار.

انا اوشاغا آش گىتىرر، آنالىق ياش.

انا بالا او جوندان جانىنى اودا ياخار.

انا كىمى يار او لماز، وطن كىمى دؤلت-وار.

آنادان عزيز يىئنە آنادىر.

آناسى چىخان آغا جى قىزى بوداق-بوداق گىرر.

آناسىزىن گۇردو گو ايش دانلاقسىز بىتىز.

آناسىندا باخ قىزىنى آل، قىراغىينا باخ بىزىنى آل.

آناسىندا آيرى دوشن قوزونو قوردىيەر.

آناسىندا قاباق دوشن قولونو قوردىيەر.

آنالى قوزو-خىنالى قوزو.

آنالى قىزىن اۆزو بؤيوپىر، آناسىز قىزىن سۈزۈ.

آنام ائلە چوخ بىلىر، كوندەنى خىردا تۈكۈر، آتام ائلە آز بىلىر، اىكىسىنى بىردىن
بۈكۈر.

آنام دوغوب، باجىما دوشوب.

آنانىن اركۇزىيون اوغلو حامىبال او لار.

آنانىن صىرى تو كىنمز اولور.

آندىن اىكى باشى اولور.

آندىنا اينانىرام، خورۇزون دا قويروغۇ گۈرۈنور.

آنلاadic يىئل دىگىرمانى، بىس بونون سوپىو ھانى؟

آنلامازا حؤرمىت ائلىرسىن، دىيەر: مىندىن قورخادو.

آنلايانا اۆزو قانار، آنلامايانا يوز قاندىرىن.

آنلايانا دا جان قوربان، آنلامايانا دا، داد يارىمچىق الىىندىن.

آنلاييانا قول اول، آنلاماييانا آغا دا اولما.

آنلایانا میلچک سازدیر، آنلامایانا زورنا دا آزدیر.

آوارا ایتین حؤرمتی اولماز.

آوازین یا خشی گلیم، او خود غون قورآن اولسا.

آه-و ایلا حیخار کاسین: حانے، ائله دئھر:- آللہ کے بمدیر

آهیا، او کو ز جو ته گئتمه سه، او شاقلا، آخیندان قى بلا،

آي آيدىر ، اوئونۇن دا اوزۇندە لىكە وار.

آئی آئین، حساب بللے۔

آی، آوزونه بگنمیش، قوی، سنه، ائا، بگنسن

آم. ایشمندی است ۱۱۹

آی، داشت آستان ساخته اراده داشستندایت و اخته واد

آئی فلک، باتمانے ائیلہ دن: حَكَ.

آئ، قابنانا، هئىچ گلى: او لم امىسازى؟!

آء، گندز است، گا، من، توت

آم. گفتوه شه اولدو زانه هنر

آء، من له اول سون، اول لیوز و زن گفڑ و نه بار، های غصه

أيّه هم شهيد واحد ألا ترى ما قالوا

آياز اولدۇ، بولود اولدۇ، كېچىن گۈنلر اونودولدو.

آيازدا ياتمايان ئىشىشك تۆيىله نىن قدرىنى بىلمىز.

آياغا دوشمه يىن باشا چىخماز.

آياغى ايله گلنە ئۇلۇم اولماز.

آياغىندان يىخىلان قالخار، دىلىنдин يىخىلان يوخ.

آياغىنى يورغانىنى گۈرە اوزات.

آياق-آياق نردىوانا چىخارلار.

آياقلار گلن قوناغى آتلا يولا سالارلار.

آى-اولدوز گۈئىه ياراشىر.

آيدا-ايىلدە بىر نماز، اوно دا شىطان قويماز.

آيدا-ايىلدە خوش گىلدىن، گوندە-گوندە نؤش گىلدىن.

آيرانا گىتىمگە او تانمىرى، سرنىجى دالىندا گىزىلەدىر.

آيرانا گلن چاناغى بؤيرونە سىخار.

آينانىن چاتdagىي جالاق قبۇل ائلەمزم.

آينايىا نىزجە باخسان، او زونو ائلە گۈررسن.

آىي بالاسينا "آغ آپىاغىم"، كىرىپى بالاسينا- "يۇموشاغىم".

آبى كىم گۈردو؟-كور محمد.

آبى مئشەدن كوسوب، مئشەنин خبرى يوخ.

آبى نەدى، اويناماق نەدى؟!

آبىن اون بىشى قارانلىق اولسا دا، اون بىشى آيدىنلىقىدىر.

آبىنин مىن بىر اوپۇنو وار-هامىسى آرمود اوستەدىر.

آبى يا دايى دئىھەرلر كۈرپۇنو كېچىنەجىن.

اۋ

اۋرتولو بازار- دوستلوغۇ پوزار.

ائرته يە قالان بلادان قورخما.

اوردك قاز يئريشى يىرىيىنده پاچاسى آرالى قالار.

اۋرکن نە قىدراوازون اولسا، يىئنە دولانار دوغاناقدان كېچىر.

اۋز انويىنده باشىن باغلايا بىلەم، اۋزگە انويىنده گلىن باشى باغلار.

اۋز الى ايلە اۋز آياغينا بالتا چالىر.

اۋز چۈرە گىنى اۋزگە سفرەسىنندە يئمە.

اۋز داش ترەزىسى نىن چىك.

اۋز قدرىينى بىلەمەين اۋزگە قدرىينى هەچ بىلەم.

اۋۇز قوردو اۋۇزونو يېتىبىدى.

اۋۇز كۆيىشنىنده اوتلاريان مال آج قالماز.

اۋۇز گۆزۈنده بايقوشۇن بالاسى تاۋوسدان گۆزىلدىر.

اۋۇز گۆزۈنده تىرى گۇرمۇر، اۋۇز گە گۆزۈنده قىل آخтарىر.

اۋۇز-اۋۇزونو بىگىن آغام وائى!

اۋۇز گە آتىنا مىينن تىز دوشىر.

اۋۇز گە آغزىينا باخان آج قالار.

اۋۇز گە اۋۇز گەنин اۋۇسون ھولوارنان آغلار.

اۋۇز گە اۋۇز گەنин نمازىن دىستمازسىز قىلار.

اۋۇز گە ئوينىدە تولكودور، اۋۇز ئوينىدە آسلام.

اۋۇز گە اليىندە كۆمبە بؤيووك گۇرونر.

اۋۇز گە بوزووو چاتى قىرار.

اۋۇز گە بىلۇووندان بىزىم شوربا ياخشىدىر.

اۋۇز گە داناسىنىن باغلىيانىن چاتىسىي اليىندە قالار.

اۋۇز گە قاپىسىن باغلى ايستەينىن اۋۇز قاپىسى باغلى قالار.

اۋۇز گەنин قارغاسى اۋۇز گە يە قىرغۇن گلىرى.

اۆزگەنین يامان گونوندە گولن، اۆز گونونه آغلار.

اۆزگە يە قويو قازان اۆزو دوشىر.

اۆزو اۆزونە ئىلەدىگىنىي اتل يېغىلا اتلە يە بىلمىز.

اۆزو اوچون ياتير، اۆزگەلر اوچون يوخۇ گۈزىر.

اۆزو ايت اوغلودور، آما ايندى قورد باسir.

اۆزو لۇلۇك اولانىن كىسىھىسىنин دىبى دىلەك اوilar.

اۆزو يىخىلان آغلاماز.

اۆزومە يېر ئىلرم، گۈز سەنە نىيلرم.

اۆزون ائتدىن اۆزونە، كولو سېدىن گۈزونە.

اۆزوندن يوخارى باخاندا اۆزوندن آشاغى دا باخ.

اۆزونو تانىمايان آللەھىن دا تانىماز.

اۆزونو يورولمۇش بىلسىن، يولداشىنىي اۆلموش بىل.

اۆزونە اوماج اووا بىلمىر، باشقاسىنا ارىشتە كسىر.

اۆزونە باخما، سۈزۈنە باخ.

اۆزونە بىر ايگەنە، يولداشىنا چووالدىز.

اۆزونە يىتىھەر، اۆزگە يە منت قويار.

اىز

ائششك آدىم، قاتير چىخدى.

ائششك آنقىراندا ايتىن باشى آغريار.

ائششك ائشىشگە او زون قولاق دئىهەر.

ائششك ائشىشگى بورج قاشىر.

ائششك او سته قمه با غلايانا گوللرلر.

ائششك او لاسان، تو كون بو نارىينلىギيىندى!

ائششك او لاسان، چولون مخمر؟!

ائششك باتىداغا بىر دفعە باتار.

ائششك توزدا آغناياندا ھوسى گلر.

ائششك قازانار، آت يىئىهەر.

ائششك قو جالماقلالا تؤيلە باشى او لماز.

ائششك نە بىلىرى كى، زعفران نە دىرى?

ائششك هله او ائششك دى، پالانى د گىشىسە ۵۵.

ائششكىن آدىنالىق اومور.

ائششكىن سوروشوبىدۇلار: نىيە بىر ك قاچىرسان؟ دئىيىب: بىز دەينىن سوروش.

- ائشىشكە ئىتىدىلر، قاتىرلا دۇندولىر.
- ائشىشكە آنقىرىدىغى خوش گلر.
- ائشىشكە دىئدىلر؛ معرفىتىنى گۈستر، يىيختىلىدى آغنادى.
- ائشىشكە قانتارغا كېچىرمىك نىن آت اولماز.
- ائشىشكە قىزىل چاتماقلە قىمتى آرتماز.
- ائشىشكە گوجو چاتماز، پالانى چىرپار.
- ائشىشكە مىنەمك بىر عىب، اىشىشكەن دوشمىك اىكى عىب.
- ائشىشكى مىنرلر، آتا چاتىنجا.
- ائشىشكى يوكىلەدىكىجە توند گىندر.
- ائشىشكىم اولمە، ياز گلر يونجا بىتىر.
- ائشىشكىم بوزدور، دىگىر مانا گىئتمە بىر.
- ائشىشكىن آرپاسى آرتىق دوشىنده يىھىسىنە شىللاق آتار.
- ائشىشكىن آققىرىتىسى اوزونە خوش گلر.
- ائشىشكىن جانى ياناندا آتدان يېئىن قاچار.
- ائشىشكىن يو كو يونگول اولاندا اويناماغى گلر.
- ائشىدىبىدى پاراغى قىرخارلار، بىلىملىر هاراسىن قىرخارلار.
- او كۆز جىرىيەلدا ماقدان بويوندوروق جىرىيەلدا يىر.

اۋ كوز دوه جن اولاندا، دوه داغ جان او لار.

اۋ كوزلويه گۈن بورج وئرلىر.

اۋ كوزو اۇلدۇ، اورتاق آيرىلدى.

اۋ كوزو اۇلنه يول گۈسترن چوخ او لار.

اۋ كوزو دورغوزوب آتىندان بوزوو ايستەمزلر.

اۋ كوزون بئييوجىك پەيىدە قالىبىدىر.

اۋ كوزون جوته گىتمەينى اتلېك آدینا ساتىلار.

اۋ كوزون قاشقا سىنى دؤيرلىر.

اۋ كوزون قوجالانى دانا-بوزووا قوشولار.

اڭل آتان داش او زاغا گىندر.

اڭل آتان داشا گوج دوشىز.

اڭل آتان داشى قالخىزماق او لماز.

اڭل آغزى ايلە قوش توتولماز.

اڭل آغزى- چووال آغزى.

اڭل آغزى فالدىرى.

اڭل آغزى بىر سۆزۈن يوز رنگى وار.

- اىل اوز دلىسىنى ياخشى تانىyar.
- اىل اىل اوسته سىغيشىار، ائو ائو اوسته سىغيشىماز.
- اىل اوچون آغلابىان ايكى گۈزۈندەن اولار.
- اىل اوزونە ناماز قىلانىن آرخاسى آللادى.
- اىل اوغلو يومورتىيا قولپ قوبىار.
- اىل اوفوردو، سئل كۆپوردو.
- اىل اىچىنде- اۋل اىچىنده.
- اىل اىگىدىايىھ تانىnar.
- اىل بىر اولسا، داغ اوينادار يېرىندەن.
- اىل تىكىنى عالم يېخا بىلمىز.
- اىل چالان زورنانىن سىسى اوزادقان گلر.
- اىل دىدىيگى موبارك اولار.
- اىل دلىسىن چۈلە آتماز.
- اىل سۈزۈنە اويان قارىسىنى تئز بوشار.
- اىل سۈمەينىن آغاچى قوروياز.
- اىل عىبىن سنه سۈيلەين سنىن دە عىبىنى ائلە سۈيلەر.
- اىل قارغىيان آغاچ بار وئرمىز.

ائل قالخدى، سن ده قالخ.

ائل كىچدىيگى كۈرپۇدن سن ده كىچ.

ائل كۈچر، عادت كۈچمىز.

ائل گۈزو آيدىن گۈر.

ائل گۈزو ترەزىدىر.

ائل گۈزوندن دوشن بوي آتماز.

ائل گوجو- سىئل گوجو.

ائل مالىنا گۈز دىكىن گۈزدن اولار.

اول منىم اوچون، اولوم سىنين اوچون.

ائل همت لە، قوش قانادلا!

ائل ياندىريان شامى سۈندۈرمك اولماز.

ائل يومروغون گۈرمەين، اۆز يومروغون باتمان سانار.

ائل يىخانى هېچ كس تىكە بىلەم.

ائل يىغىلىسا، ضربى كىرن سىندىرار.

ائل ايلە گلن قارا گون توى باير امدىر.

ائلىچى چوخ اولار، قىسمت بىر.

ائىلچى يە زوال يو خدور.

ائىلچىسى گولوم اولانىن باشىنا كولوم او لار.

اولدوررم دئىهندن قورخما، اوللم دئىهندن قورخ.

اولدورن اوخ، گوناھكار اوخ آتان.

اولر كوراوغلو، گئىمزر بۇ يئردىن.

ائىللر بىزە، بىز ائىللرە.

ائىللر كۈچر، داغلا قالار.

ائىللرە گولن جانىم، ايندى اولوب ائل گولونجو.

اولمك اولمكدىر، خىرىيىداماق نە دئمكدىر؟!

اولموش ائشىشگى آختارىر نالىنى چىخارتماغا.

اولمه ائشىشگىم، اولمه، ياز گلر يونجا بىتىر.

اولن اولدو، واى قالانىن حالينا.

اولن ايله اولمك اولماز.

اولن اينك سودلو اولور.

اولانىن بورجونو باققال دىرىيلىرە يو كىلر.

اولو اولدو، دىرىي يە دىرىيلىك گر ك.

اولو داغى چكىيلر، دىرىي داغى چكىلىمز.

اۇلو دردى درد اولماز، هاراي دېرىنин دردبدى.

اۇلو كىمىم ئولگىن، مرده شور كىمىم يو يوم.

اۇلو منىمدى، آياغىنى يئىيرم.

اۇلۇن شىطان دا ال چكىب.

اۇلوسو اۇلن كىرىيدى، ياسا گلن كىرىيمەدى.

اۇلوسو اولان بىر گون آغلار، دلىسى اولان هر گون آغلار.

اۇلولر ائله بىلىر، دېرىلر حالوا يىشىرلر.

اۇلۇم — دېرىم بىزىم اوچوندور.

اۇلۇم حاق، ميراث حلال.

اۇلۇم قاشلا گۈز آراسىندا دىر.

اۇلۇم وار اۇلۇم كىمى، اۇلۇم وار ظولوم كىمى.

اۇلۇمن باشقا هر شئىه چاره وار.

اۇلۇمو گۈرە جىكىن كى، بايىلماغا دا راضى اولاسان.

اۇلۇمون آتى چاپاراق اولا.

اۇلۇنو اۆز باشىنا قويisan، وورار كفنى باتىرار.

اۇلۇنون بؤيو گو كىچىيگى اولماز.

ائىله ائلە كى، شورچو بىر ده بازارا گلىسىن.

ائىله ائلە مە كى كۈرپۈ قلا چايىن اوتا يىندا.

ائىله چالماغىن بىنلە ده او بىناماغى او لار.

ائىله دون گىئىمك گىرك كى، ياماغى اتودە تاپىلا.

ائىله زىلخىن بىنلە قازانى او لار.

ائىله كۈچ، كۈچونه دانا-بوزۇو قاتىشىمىسىن.

ائىله كىچل دىگىل كى، قارتىماقى يئرە دوشە.

ائىله كور دئىيەن اۋزو بادام گۆزلۈدور؟!

ائىله گول كى بىز ده گولك.

ائىله مسلمان اولدون كى، آتونون خاچىن دا اونوتدون.

ائىله يىنگىن بىلە ده قوسماقى وار.

ائلىن آغزىنا باخان آج قالار.

ائلىن دىلىيندىن قورتارماق اولماز.

ائلىن سۈزو اول-آخر دوز اولور.

ائلىن سىسى- حاق سىسى دىر.

ائلىن گلن قارا گون توى-بايرامدى.

ائلىنى هور كوت، آخساغىننان يايپىش.

ائنيشدن يئنه ده يوخوش ياخشى دير.

ائو آلماء، قونشو آل.

ائو آيراني آجي اولور.

ائو اوغروسونو توتماق اولماز.

ائو بؤيوكسوز اولماز.

ائو بيزيم، سير بيزيم.

ائو تزه، ديوار تزه، الگيم، سنى هارا آسيم؟

ائو داناسيندان او كوز اولماز.

ائو سؤزسوز اولماز، دگيرمان توزسوز.

ائو كيميندير؟ او تورانين!

ائو بيخانين ائو ييختيار.

ائو-ائشىگىن ايستەمهين ائل-او باسينى سئومز.

ائودەكى حساب بازاردا چىخماز.

ائولىنин بىر ائوى وار، ائوسىزىن مىن.

ائوبىن كوچوگو اول، كىچىگى اولما.

ائوبىن ياراشىغى او شاقدىر، سفرەنин ياراشىغى قوناق.

اونیندە ياتىب، يوخودا حضرت سليمانى گۈرور.

اونيندە يوخ داري، كىچر اوتورار هاميدان يوخارى.

اوېرنىمگە عار اولماز.

اوېرەن آغىز چىزسىز قالماز.

ائىمەچى يە دوشاب گۈسترەزلىر.

اوېوندە يوخ اوروالىخ، كۆنلۈندەن كىچىر كويخالىخ.

ابله او دور دونيا اوچون غم يىئىه.

ابله ايلە يوپورن يولدا قالار.

ابەچى دە يو ك بوشالدار، دوهچى دە ...

اپكىكىكىن كىچر، انسان جىلىكىن.

ات اپك اوستە گىرك.

ات ايلە دىرناق آراسينا گىرن اىيىيىب چىخار.

ات يىئىهن قوش دىمىدىگىنندى بىلىنر.

ات يىئىهن قصاب تانىيىر.

اتك اوپىكلە آغىز آشىنماز.

اتە باخما، دونا باخما، ايچىننە كى جانا باخ.

اتىن اوستو آچىقدى، پىشىپكىن ادىيىنە نە گىلدى؟

اتىن ياخشىسىن قصاب آخرىسا خلار.

اجل گلدى، باش آغىرىسى باهانا.

احتىاج آدامى اوغرۇ ائلهير.

احتىاطاڭ ئىگىدىن ياراشىغىدىر.

احتىاطاڭلى اوغولون آناسى آغلاماز.

ادبى كىمدىن ئويىرىنىدین؟ - ادب سىزىدەن.

ار آتانى ائل آتار، ار توتانى ائل توتار.

ار ئىلدىنى، اوغول بىلدىن، قارداشا جانىم قوربان.

ار ئۆى - ادب ئۆى.

ار اولان چۈرەگىنى داشدان چىخاردار.

ار چۈرەگى ار بوغازىندا قالماز.

ار چۈرەگى ار يانىندا بورج اولار.

ار - آروادىن ساواشى، ياز گونونون ياغىشى.

ارسىز آرواد - جىلۇوسىز آت.

ار كىك آتىن يەرى يېرىتىق اولار.

ار كىك ائشىشك، يانى قودوقلو؟!

اركك قوشون يوواسى اولماز.

ارلە آروادىن توريااغى بىر يئردىن گۇتۇرولوب.

ارلى دە سىز يىلداسىن، ارسىزى دە؟!

ارمنىدىن بىگ اولماز.

ارمنىنىن قوجالانى كۆپگە، مسلمانىن قوجالانى اىپگە دۇنر.

ارنلر اوچە جن دېيىبلەر.

اره گىتمىك گلنده بؤيوك باجى اولور، ائو سوپورمك گلنده كىچىك باجى.

ارى دۈيموش آروادى ايت دە توتندو بىر ياندان.

اريك آغاچىندان ساز اولماز، گل زورنادان خبر آل.

اريك باгин يوخدو كى، بىلەسەن سىغىرچىن نىچە قوشدو.

ارييم (آتام، ددهم) اوچون يئر سالدىم، گلدى قالا يېرى ياتدى.

ارينگىدىن يىنە آخساق ياخشى دىر.

ارينگىكىن فازانجىن ايت يئىهر، ياخاسىن بىت.

از گىلدىن بادام، ناداندان آدام.

ازل آرخى توللان، سونرا بارا كاللاھ دى.

ازل مچىدىن اىيچى، سونرا ائشىيگى.

ازلىن گلىنچە آخرىرىن گلىسىن.

اسگى پامبىق بىنزا اولماز، اسگى دوشمن دوست اولماز.

اسگى دوشمن دوست اولماز، اسگى دوست دوشمن اولماز.

اسگى سوپۇرگەنى داما آتارلار.

اسگىسى اولمايان يېڭىسى نه اولا جاق؟!

اىنك اىنك گتىر.

اصل بىلەن بىلەمەدىگىن بىلەندىر.

اصلى آلماق چتىندى، ساخلاماق آسان، بىداصلى آلماق آساندى، ساخلاماق چتىن.

اصلى اولماسايدى، كرم داغلارا دوشمزدى.

اصلى بد اولان قامچى ئىليلەسىن؟!

اصلى گىچ اولانى يوز ائيلەسن دوزلەن.

اصللىن دانان(ايثيرن) حرامزادادىر.

اصللىنده اولان دىرناغىندا بىلدىرىھەجك.

اصللىنده اولان نىلىنинه اوilar.

اصليل آل، چىركىن اولسون، بىداصىل گۆزل آلمات.

اصليل اولان اصليلىگىن ايثيرمىز.

اصليل دىئير آنلاماديم، بىداصىل دىئير گۈرمەدىم.

اصليل سىز سۈز صاحبىنە اوز قاراسى گىتىر.

اصليل سىز دن كرم گلمز.

اصليل سىزى دالىنا آلسان دا بىردى، يېرە قوبىسان دا.

اصليل لە ئولن، حصىرەدە يات.

اپچى آروادى كىندە او لار.

اپچى كىشىنин آروادى فاتىق كىمىم او يوشى.

اکدىگىن نوخود، بىچدىگىن نوخود، بازارا چىخىب لىلى.

اکن بىچر، اکمهين نه بىچر؟!

اکن بىچر، قونان كۆچر.

اکنده اکمهين خىر ماندا آغلار.

اکنده يوخ، بىچنده يوخ، يئىننەدە اورتاق قارداش.

اكىپلر يىميشىك، اكىرىيڭ يىئىلر!

اکىنچى اول، بىچىنچى اولما.

اکىنچى ياغىش ايستر، يولچو قوراقلقىق.

اگر وارىندى، عالم يارىندى، اگر يوخۇندۇ، ائلنن آران تو خۇندۇ.

اگرى آدامىن كۈلگەسى دە اگرى او لار.

اگرى آغاج دوز اولماز، رنده وورسان يوز يېردىن.

آڭالار سۇزۇ

اڭرى او توراق، دوز دانىشاق.

اڭرى او خ منزىل آماز.

اڭرى دوزو بىگىنمز، بو دا بىزى بىگىنمز.

اڭرى دىل باش يارار.

اڭرىنى توخ گۈرددوم، دوغرونو آچ.

اڭرىنىن سۈزۈيلىه دوغرونو قىنامازلار.

اڭرى يە اڭرى گىك، دوغرو يى دوغرو.

اڭىل بويۇنۇ قىلىنج كىسىز.

اگىن گىندييگىن اىستەمنز، قارىن يئدىيگىن اىستر.

ال آغىزدان چوخ گۈروب.

ال الدن حكم ائلر.

ال الى يوپىيار، ال ده اوزو.

ال او زادىلان يېرە آياق او زادىلماز.

ال او سته چوخ اللر وار.

ال بئش بار ماقدى، هەرسى بىر بويىدا.

ال مرد او لار، گۈز نامىرد.

ال مندن، اتك سندن.

امام تك-تك تاپىلار، تين باشى شمردور.

اماشه خيانات اولماز.

امتحان يئردهدى، گؤيىدە دگىل.

ان بئيوك ئاظالم مظلومون اوزودو.

انجىر يئمەدين گىتىدين، دردىن دئمەدين گىتىدين.

انسان چىي سود اميبدى.

انسان خائن اولماسا، حيوان دامغانى تىيلر؟

انسان سۈيىلشه-سۈيىلشه، حيوان اىيلشه-اييلشه.

انسانىن اتى يئىيلمز، درىسى گىئىيلمز، آنجاق شىرىن دىلى گر ك!

انسانىن بير اولى، بير آخرى.

انسانىنىكى گتىرمەيندە، خاشىل يئىنهندە دە دىشى سينار.

اصفاف دىنinin يارىسى دىر.

او

او باش قورخسون كى، دوست يولوندا دايىنماز.

او حاجى، بو حاجى، كيم او لا جاق بوياقچى؟!

او حاق وئرمىدى، بولاق باتىرماز.

او داغا ياغار، بولاق ياغار، آخىردا دا بورا ياغار.

او شاهلىق دوهسىدى كى، يوكلىنمز.

او قاردان بىزىمده قاپىيا ياغار.

او قدر دۈولتلى دەگىلمى كى، او جوز شى آلام.

او قدر كۆپ يانىندا كويەچىلر سىنىب كى؟!

او گلسە داشلا، سن گىت آشلا.

او وئردىيگىن آند، بولاق بويوردوغۇن قوللۇق.

او با دوردۇ كۈچمگە، قارى دوردۇ گۈزمگە.

او با كۈچچوب، يورد آغلابىر.

او با يوخ، قارا يوخ، سىندىن باشقۇ چارا يوخ.

او با يېسىز قالاندا دونۇز تېھىي چىخار.

او بالار بىزە، بىز او بالارا.

اوت اوز كۈزكۈ اوستە بىتىر.

اوت يولون گاه آلتىندا بىتىر، گاه اوستوندە.

اوتان اوتانمازدان، قورخ قورخمازدان.

اوئانانىن اوغلو اولماز.

اوئانماز اوزدىن قارا نه وار؟!

اوئانماسان اويناماغا نه وار كى؟!

اوتوز ايکى دىشىن چىخان، اوتوز ايکى محلە يە يايىلار.

اوتمومو اوتدارسان، كوشەيىمى گتىرە بىلمىسىن.

اوجا داغىن باشى قارلى اولار.

اوجا-اوجا داغلار باشى قارلى دا اولور، قارسىزدا، ايگىدلەرىن جانى ساغ اولسون،
وارلى دا اولور، وارسىز دا.

اوچاغىن آلتىدان كۆز، آدامىن آلتىدان سۈز.

اوچاق اىچىندىن توتوشار.

اوچاق كۆزسوز اولماز، گلىن سۈزسوز.

اوچاقدان كول اسگىك اولماز.

اوچوز آلدىن؛ قويروغۇنو دو گۈنلە.

اوچوز اتىن شورباسى اولماز.

اوچوز عەلتىسيز، باها حكمتىسيز دىگىل.

اوچوز وئرن تىز ساتار.

اوچوزدان باهاسى اولماز.

او جوز دور وار علتى، باهادىر وار حكىمى.
او جوزلۇقدا آلانين او زون گۈرمە، باهالىقىدا ساتانىن.
او چماقىدا توراج، قاچماقىدا جىئيران.
او خودوغۇنو دئمە، آنلا دىغىينى دى.
او خونو آتىب يايىنى گىزلىتمە.
اود اولماسا توستۇ چىخماز
اود هر يانا دوشىسە او زونە يېر آچار.
اود، دوشدوڭو يېرى ياندىرار.
اوددان كول تۈرر، كولدىن نە تۈرر؟
اوددان، سودان يىنە قار آماننىيدى.
او دلا پامبىيغىن نە آشنالىيغى؟!
اودو سۈندۈرۈپ كولو ايلە او يىناما زلار.
اودونا گىندر داش دمىر، سويا گىندر داش دمىر، او زو وو يوسون موردە شىر.
اوراغى كورك واختى، كوركۇ او راق واختى آلار لار.
اورتا او بىونو اورتا يېرده او يىنانار.
اورتا دا گىندر دانانى قورد يېنمز.

اور تاقلى توپيقدان يالنيز يومورتا ياخشيدىرى.

اور تاقلى مالى خالق يىنېر.

اور تالىق قازانى قابناماز.

اور كوتمهسن ساناماق اولماز.

اوروج توتىما، نماز قىلما، ايشين بىلە راست گتىرسىن؟!

اوروج توتىما يانىن اوغلۇنا رمضان آدى قوبىارلار.

اوروجوندان چوخ راضىيام، شئىھەسىن دە توتارام.

اورە ك اۆز دوستون تانىار.

اورە ك اىستەينى ال ائىلر.

اورە ك كى وار، شوشەدىر، سىيندىرارسان كىيم يامار؟!

اورە ك لە اولمايانى دىل دەمىز.

اورە ك يانmasا، گۈزدن ياش چىخماز.

اورە كىدىن اورەگە ي يول اولور.

اورە گى يانان ياخشى فاتحە وئرر.

اوز اوزىدە اوتانار.

اوز اوستە گلنى آرخاسى اوستە چئوييرمزلەر.

اوز دۇندۇ، كۈنۈل دۇندۇ.

اوز كى وار، اوره گىن آيناسىدир.

اوز گۈرن ايمان گۈرمە يىب.

اوز وئرمە عارسىز اولار، آز وئرمە خىرسىز اولار.

اوزاقدان باخانا داعوا آسان گۈرۈنر.

اوزاقدان باخىرسان، سامبالي خوشدو، ياخىندان باخىرسان، قوشقونو بوشدو.

اوزو بىزك، ايچى تىرك.

اوزو ك نشانەسىندىن اوره ك نشانەسى ياخشى دىر.

اوزون آخماق اولار، گودە فتنە كار.

اوزون آدامىن عاغلى توپوغۇندا اولار.

اوزون سۈزۈن قىساسى، گلىن، سنى سۈمىمىش.

اوزون ياشىن آخرى يىئنە اۆلومدو.

اوزويو قاشلا تانىر لار.

اوستا الى دىگىمەين ايش حرامدىر.

اوستا گۈرمەين شەيىرد اوندان-بوندان قارمالار.

اوستا گۈرمەين شەيىرىدىن گۈزو اللردد قالار.

اوستومو اونلو گۈرۈب آدىمى دىگىرمانچى چاغىرما!

او شاغا ايش بويور، داليجا بويور.

او شاغا يولداش اولما، سن يي خيلسان گولر، او زو يي خيلسا آغلار.

او شاغى سئورلر بتشىكده، ارى سئورلر دؤشكده.

او شاغى يئمۇج بؤيوتمۇز، فرج بؤيوودر.

او شاغىن حؤكمۇ پادشاھين حؤكمونىن آرتىق.

او شاق آتاسىندان گوجلوسون بىلمىز.

او شاق آدامى قانلى قاپىسىنا آپارار.

او شاق او لان ائودە غىبىت او لماز.

او شاق گۈردو گۈن گۈتورر.

او شاق يىخىلا-يىخىلا بؤيوير.

او شاق يىخىلدىيى يېرە باخار.

او شاقدان آل خبرى.

او شاقلىقدا يالان دئىنه، بؤيويندە اينانماز لار.

او غرو آناسى گاه دؤش يېيەر، گاه دؤشونە وورار.

او غرو ائلە باغىردى، دوغرونون باغرى يارىلدى.

او غرو ائلە بىلر، هامى او غرودور.

او غرو انو اولماز، انو يىھىسىنى انولىكىن سالار.

اوغرۇ اگرى كولدا گىزلىر.

اوغرۇ اول، خوشۇ اول، دىليلين اولسون.

اوغرۇ ايت اۇزۇنۇ بىلدىرر.

اوغرۇ ايت خوفلۇ اولار.

اوغرۇ قالانا يانار، مال صاحبى گىندە.

اوغرۇدان اوغرۇييا حلالدىر.

اوغرۇدان قالانى رمال آپارار.

اوغرۇنو اوغرۇ الى ايله توتارلار.

اوغرۇييا آند وئردىلر، انۋىنە موشتۇلوقچۇ گىستىدى.

اوغلان ائولنر، بگ اولدوم سانار.

اوغلان دوغدوم اويدۇ منى، قىيز دوغدوم سويدۇ منى.

اوغلانى كمالايىلە، قىizi جمالايىلە.

اوغورلۇغا دايىن انۋىنە گىئت، توتولاندا دۆيولمە.

اوغورلۇغا گىتسىن، انصافى الدن قويما.

اوغورلۇغۇن اوّلى ، او دا آى ايشىغىندا.

اوغورلۇق ايلە چىنگىلىك قىرخ گون گىئدر.

اوغول آتادان گۇرر، سفره آچار.

اوغول آتائىن كۇوشىن اكىر.

اوغول دوشمن قاپىسىنا آپارار.

اوغول يئىنلۇ اولسا نئىنر آتا مالىينى، يئنسوز اولسا نئىنر آتا مالىينى؟!

اوغلۇن افلى قوهوم يېردىن قىز آلار.

اول انوين ايچى، سونرا چۈلۈ.

اول اوستا، سونرا ايش.

اول بىڭىمەرىدى، ايندى لىيىك دوشوب.

اول دانىشان بىلسىه كى، سونرا كى نه دانىشا جاق، هنج دانىشماز.

اول دوشون، سونرا دانىش.

اول دوهنى اووسارلا، سونرا حاقا ايسىمارلا.

اول سلام، سونرا كلام.

اول نماز، سونرا نياز.

اول يولداش، اوندان يول.

اولا جاغا چاره يوخدور.

اولار آشىم سوييو، اولماز باشىم سوييو.

اولا ماغىن بىلەين كۆپك سورو يە قورد گىتىرر.

آتالار سۈزۈ

اولان يېردىن او مارالار.

اولاندا گۆز قىزارار، او لمايىندا او ز.

اولدۇ ايله اولدۇيە چارە يوخدور.

اولدۇزو بارىشما يانىن سلامى دا ساواشدىرى.

اولما گۆزلى، اينجىميمىسىن.

اولموش او لا جاقدان ئىيىدىرى.

اولموش اينك سودلو او لار.

اولو سۈزۈنە با خمایان او لا يَا - او لا يَا قالار.

او ماچ او زۇن آش بىلر، قارغا او زۇن قوش بىلر.

او مان يېردىن كوسىرلى.

او مود قالدى كوسا ييا، كوسا ساققالىن دارا ييا.

او مولمايان داش يارار باش.

اون ايکى امامى قويوب، گۆزۇن آخر الزمانا تىكىيپ.

اوندان خىيير گۈرن آلاهدان بلا چىكى.

او وچو او ودا، يولچو يولدا گر ك.

او وچو نىچە آل بىلسە، آيى دا اونجا يول بىلىرى.

اووجوبا داغى نشان وئرلەر، اووو نشان وئرمىزلىر.

اووو بىرەسىنەدە وورا لارلار.

اوووردوندا ياخشى يئر ائلەيىسىن، باققال آرمود وئرسە.

اوياغى گۈزۈندىن ائلر، ياياغى دىزىنەن.

اويناش يانىننان گلىب ار باشى يارىر.

اويناشا اومولو اولان آرواد اردىن او لار.

اويناماق بىلمەين يئرىم داردىر دئىر.

اويناما يىين، گولمەيىن، كىنده تزە دارغا گلىب.

اويناييرام، گولورم، هەچ اويناش يادىمدان چىخمىر.

او يوشار قاتىق بىئىهريك، او يوشماز سود اىچرىك.

اى

ايپك كؤھنەلنە انىشىڭە پالان او لار.

ايپك نئجه خوار او لوب انىشىڭە چىدار او لوب!

ايپك يومشاقدا او لىدوغۇندان، قىلىنجىڭ كىسىز.

ايپىنەدە وارسا، جەھەرىسىنەدە وار، او نو اييرەن چىپىدە دە وار.

ايت آجىندان اوغۇرلۇق ائلر.

ایت آدینا اوپودوب اۇزو يېيىر.

ایت آرابا كۈلگەسىنده ياتار، ئىللە بىلەر اۇز كۈلگەسىدى.

ایت آرىقلىغىنى قوردا بىلدىرمن.

ایت آغىزى دىكىكىلە دوققاز موردار اولماز.

ایت آيا هورى، باشىنا قال گتىرر.

ایت اۇزو نەدىر كى، سودو نە اولا!؟

ایت اۇزودور، قوردو منه گۆستەرىن.

ایت اۇزوندن تمىزىنى بىلەن.

ایت اتنى اولسۇن، شىشىدە اولسۇن.

ایت او لايا-او لايا يوواسىنَا قورد گتىرر.

ایت اولسۇن، كوماسىندا هورسۇن.

ایت ايت ايلى ساواشار، چايىا گئىندە بىر گىندر.

ایت ايتلە ساواشاندا بىر آياغىن دالدا توتار.

ایت ايتلىگىنдин ال چىكىر، سومسۇن مىگىنдин ال چىكمىز.

ایت ايتىن بوغوشدو، قوردون ايشى راست دوشدو.

ایت ايتىن آياغىن باسداماز.

ایت ایتین اتین یئمه ییب، هامپا هامپانین اتین یئیب.
ایت بیر او لار، يوخسا بیر سورو؟!
ایت بیر يارا ايله او لمز.
ایت بیلیر خورجوندا نه وار، چوبان دا بیلیر ایته نه وئره جك.
ایت دمیر چى دو کانيندان نه آپارار؟!
ایت دوه يه هورر، دوه نين خبرى او لماز.
ایت ده او ز قاپيسىندا آغادير.
ایت ده گىندى، ايپ ده گىندى.
ایت ده يوخا يئيه ر، دور مگىنى بىلسە.
ایت ساللاق خانادان سوموک آپاردى، آياغين كسى.
ایت سوموسونر دوييار، آدام سوموسونر دويماز.
ایت سوموگو او داندا سئوينه - سئوينه او دار، تاما شادى چىخاندا.
ایت قصاب دو کانيندان ات آپاردى، آياغين كسى.
ایت قودراندا يئيه سىنى ده قاپار.
ایت قور خدوغو يئره هورر.
ایت قور خوسوندان او غور لوغا گىتمز.

ایت قور ساغى سارى ياغ گۇتۇرمىز.

ایت قولاغى اپېك اشىتىدى.

ایت قولاغىنى كىسىن قورخار.

ایت قىشى چىخاردار، آما درىسى نه چىرى.

ایت كلهسىنى خونچايقا قوبىارسان، سوروشوب دوشىر.

ایت گئىدى، قورد گىلدى.

ایت موتالدان ال چىكىدى، موتال ايتىن ال چىكمەدى.

ایت نەدىرلىكى، يۇنو نە اولا؟

ایت هاردان آلدى ايکى كوتۇ، بىرىن يئىسىن، بىرىننە باشى آلتىنا قويسۇن.

ایت هورر، كاروان كىچىر.

ایت يىندىگىن قوسار.

ایتىن او تانماسان، صاحبىنندن او تان.

ایتىن تۈرەپىن ایت او لار.

ایتىن چوخ چارىق آپاران يوخ، يئنە آياقلارى يالىندىر.

ایتىن قورتاردىق، قوردا راست گىلدىكى!

ایتلە ياتان بىتلە قالخار.

ایتلە يولداش اولدۇن، داشى الدن بوراخ.

- ایتن بالتانین ساپی قیزیل اولار.
ایته او مودلو اول، آغا جینی یئرە قویما.
ایته او مودلو اولدوق، هورمەدى اتھیمیزى بىخدى.
ایته باخ، يئدیگى كوتويە باخ.
ایته چۈرك و ئرمىسن، آجىندان هورر.
ایته چۈره ک آتالار يېسى خاطرينىه.
ایتى او لدورەنە سوروت دوررلار.
ایتى ايت لە بوغدورارلار.
ایتى دالىما آميشام قورد قورخوسوندان.
ایتى لىز دوشن ائوين بركتى كسىلىر.
ایتى بودوقجان مىندار اولار.
ایتىگى ايتى سوراغ ائلر.
ایتىن آخساغى اوودان قالماز.
ایتىن آياغىن باسارسان، سنى قاپار.
ایتىن اۇلۇمۇ گلنده چوبانىن دىكىنە سورتونر.
ایتىن ابلھى قايقاناقدان پاي او مار.
ایتىن دىرىيسى نە دىير كى، اۇلۇسو نە او لا؟

ايتنى قاباغىندان قالانى آسلام يىمنى.

ايتنى قودورسون، چاققال!

ايتنى قولاغىنى كوجوك كن كىرلى.

ايتنى هورمگى دىلنچىنى قايتارماز.

ايتنى يانىننان بىگ كىمى، بىگين يانىننان ايت كىمى كىچ.

ايتنىنى هايدا اوئيرتمە، قونشۇنو پايدا.

ايچدىم اوزوم سويونو، تۈركۈم اوزوم سويونو.

ايچرىم اوزومو ياندىرىرىر، چۈلۈم اوزگەندى.

ايسترم دوستا وارام، اليم بوش، اوزوم قارا.

ايستك گۆزدە اولار.

ايستەدى قاش دوزەلده، ووردو گۆزۈن چىخارتدى.

ايستەدىگىم يار ايدى، يىتىرىدى پىروردىگار.

ايستەدىگىن سۈيلەين ايستەمەدىگىن ئىشىدر.

ايستەدىگىنى اونوت، گۈردو گۇنۇ دئمە.

ايستەمەك بىر عىب، وئرمەمەك اىكى عىب.

ايستەينىن بىر اوزو قارا، وئرمەينىن اىكى اوزو.

ایسته بىرسن بال چۈرەك، آل الينه بئل-کورەك.

ایستى آشا سوپىق سو قاتمازار.

ايسلاندىمىشىن ياغىشىدان نه قورخوسۇ؟!

ايسمارىجنان حاج قبول اولماز.

ايسيىنمەدىك ايستىسىنه، كور اولدوق توستوسونە.

ايش آدامىن جۇھرى دىر.

ايش الدن، سۆز دىلدەن، اوغۇل بىلدەن گلمەسە نە فايداسى.

ايش گىدر صاحبىن تاپار.

ايشدەن آرتماز، دىشەن آرتار.

ايشىدەسىزىن يوخۇسونا بېش آرشىن بىز گىرر.

ايش-گوجوموز بوجاقدا، شىڭىلۇموز قوجاقدا.

ايشلەك دەمير پاس توتماز.

ايشلەمگىن دردىندىن يئمگە حىرىت جانىم.

ايشلەمەين دىشلەمز.

ايشلەين اينجى تاخار، ايشلەمەين ياندان باخار.

ايشه باخ، آلا قارغا شوخ ترلانى بىگىمير.

ايشىق اولان يىرده ياراشىق اولار.

ايشيق گلن يىرى تىخامازلار

ايکى آروادلى انۇ زىبىللى اولار.

ايکى آروادلى كىشىنин آغزىنин دادى اولماز.

ايکى آروادلى گنجە شامسىز قالار.

ايکى ائششك بىر آخوردان آرپا يئمىز.

ايکى ئوين اورواسىندان بىر فتير اولار.

ايکى ايت بىر آسلانا دوو گلر.

ايکى ايتىن آراسينا پارا سوموك آتمازلار.

ايکى بولبول بىر بوداقدا او خوماز.

ايکى داشى چاخارام، تاماشايا باخارام.

ايکى دوشون، بىر دانىش.

ايکى دوه اللشىنده او تلوق خاراب او لا.

ايکى قاپىدا گىز كۈپك آج قالار.

ايکى قارداش ساواشىب، آخماق بونا اينانىب.

ايکى قىبلە يە نماز او لماز.

ايکى قوچون باشى بىر قازاندا قايناماز.

ایکى قىلىنچ بىر قىنا سىغماز.
ایکى كىشك بىر داشا عوض اولماز.
ایکى كىشى دانىشاندا اوچونجوسو سن اولماس.
ایکى گولشنين بىرى باسىلار.
ایکى وئرمىزس، بىر آلا بىلمسن.
ایکى يانا باخان چاش قالار.
ایکى يومروق بىر باشا گوجدور.
ایكىسينه اوچ لعنت، هەرسىينه بىش لعنت.
ایگىنه ايشين چووالدىز گۈرمن.
ایگىنه باتىرانا چووالدىز باتىرارلار.
ایگىنهنىن كىچىك اوجونو اوژونه باتىر، بؤيوك اوجونو اوژگەيد.
ایگىد اۇلر، آدى قالار، مختىن نەبى قالار؟!
ایگىد او دور آتدان دوشوب آتلانا، اىگىد او دور هر عذابا قاتلانا.
ایگىد او غول جاوان ائيلر آتاني.
ایگىد او غول دايىسىنا چىك.
ایگىد اىگىدە خور باخماز.
ایگىد باسىدېغىن كىسىز.

آتالار سەرەتو

ایگىد غۇغاسىز اولماز.

ایگىد لقى ايله تانىنار.

ایگىد مىن ياشار، فرucht بىر دوشى.

ایگىد ياراسىز اولمز.

ایگىد ياراسينا اىگىد قاتلانار.

ایگىدىلىك بىلە كەلە دەگىل، او رە كەلەدىر.

ایگىدىن آدى چىخىنجا جانى چىخار.

ایگىدىن اىگىدىن نەيى آرتىقىدىر؟-احتياطى!

ایگىدىن باشى قالدا گۈرك.

ايل اوئر، آى دولانار، شنبە دوشى نوروزا.

ايل وار بىر گونه دەگىز، گون وار مىن آبا دەگر.

ايلان آغزىندان قورتولدو، قورباغا آغزىنا دوشدو.

ايلان اوز اگرىسىن بىلمىز، دئىھە: دوهنىن بويىنچى ئەرىدى.

ايلان اولدوز گۈرمەسە اولمز.

ايلان ايلان يىنمە يېنچە اۋىزدا اولماز.

ايلان بالاسى دا چالار.

- ایلان چالان یاتار، آج یاتماز.
- ایلان چىخىدىغى باجانى ياخشى تانىار.
- ایلان قابىغىن دگىشىر، خاھىتىن دگىشىن.
- ایلان ووران آلا چاتىدان قورخار.
- ایلان هر يئە ئەگرى گىدر، اوز يوواسىندا دوز.
- ایلانا آغو وئرن كرتنكىلهدى.
- ایلانا بالاسى قنىيم او لار.
- ایلانى اوزگە الى ايلە تو تماق گۈرك.
- ایلانى سن توت، من گۈزونه دارى سالىم.
- ایلانى سيداحمد الى ايلە تو تور.
- ایلانى يارالى بوراخماز لار.
- ایلانى يوواسىندا اولدور.
- ایلانين آغىينا دا نهلت، قاراسىندا دا.
- ایلانين باشى آغرىياندا يولون او رتاسىندا ياتار.
- ایلانين باشىن دوشمنىن الى ايلەن از.
- ایلانين زهلهسى يارپىزدان گىدر، او دا بىتىر بورنۇنون دىبىنده.
- ایلانين قويروغۇن باسماسان، سىنى سانجماز.

آڭلار سۈزۈ

ايلخىچى نين قازانجى هاوايى مىنەكدى.

ايلىقار- ايمان.

ايلىقارى أولمايانىن ايمانى دا اولماز.

ايلىكلى سوموك آغىر اولار.

ايلىن آخىر چىشىنەسى كىمىي يە دوشىر، كىمىي يە يوخ.

ايمان عزيزدى.

ايماندان قونشو پايى اولماز.

اينجىلەن يېردىن اوزولى.

ايىك بوزووون آياغىنى باسماز.

ايىك ساغا بىلمەينه حىيە طاڭرىدىر.

ايىك سو ايچىر- سود اولار، ايلان سو ايچىر- زهر.

ايىك سودونە گۈرە ملى.

ايىك گۈز ائلەمەسە، كل سىچراماز.

ايوب صبرى دە بىر صىر دىگىل.

ب

بۇر كچونون بۇر كۇ اولماز، كور كچونون كور كۇ.

بئر کو ایستى - سویوقدان ائترو باشا قويمازلار.

بئز گئىه رم، دوز گزرم.

بىش بار ماغىن بىشى ده تن د گىل.

بىكاريقدانسا جولفاليق.

بىلە اوت يئىهن ايدىن، نه اوچون آرىق دوشدون؟!

بىلە شىلاق آتان ماديان قولون ساخلاماز.

بىلە ماتاهين وار، جعفر آباد(مازندران) بازارينا آپار.

بىلە ياتان او كوز يو ك گۇتورمىز.

بۇھتانا دوشن او دسوز يانار.

بئيلە غم، بئيلە كدر، بئيلە گلر، بئيلە گىندر.

بئيووك آغاچىن كۆلگەسى ده بئيووك او لار.

بئيووك او لانىن قورساغى گىن گر ك.

بئيووك بئيووك كلوگون بىلمەسە، كىچىك ده كىچىكلىگىن بىلمىز.

بئيووك باشىن بئيووك ده دردى او لور.

بئيووك بالىغى كىچىك بالىق يىشەر.

بئيووك تۈكىنى كىچىك يىغار.

بئيووك تىكە بونغاز يېرتار.

بئيوک دانيشانى كىچىك گۈتورر.

بئيوک لوغما چىئىنە، بئيوک سۆز دانيشما

بئيوكسوز اثودە خىير-بركت اولماز.

بئيوكلرده زور اولان، يالان اولماز.

بئيوگون اوزونە عاق اولانى تورپاق گۈتورمۇز.

بئيوگون تانيمىيان قبله سىين دە تانيمىان.

بابام منه كور دئىيب، گلېپ گىندى وور دئىيب!

بابلى باپىن تاپماسا، گونو آه-واينان كىچىر.

باجاناق باجاناغى گۈرنە قاشىنما توئار.

باخما دئىنه، باخ دئىيگىنە.

باخماق كرايه ايستەمنز.

باخماقلار اوپىرنىك اولسا، ايتنىن قصاب او لاردى.

بار وئرن آغاچى كىمىزلىر.

بارسىز آغاچىن باشىينا داش آتمازلار.

بارلى آغاچا داش آتارلار.

بارلى آغاچىن باشىينا دولانارلار.

بارماغىن ھانسىن كىسىن، آغريسى بىردىر.

بارماغىنин بىشىنى ده بال ائله يىب آغزينا سالسان، دئيهر زھرىندىم.

بارماق-بارماق اوغورلابان قارىش-قارىش اوغورلادار.

باروت ايله اودون دوستلوغو اولماز.

بازار ايچىنده ايت قولاغى كىسمىزلى.

بازار قورولدو، حساب دورولدو.

بازارىن بازار، قادام سنه، مردم آزار.

باسدىرىدىغى اۇلو اوژوندن قاباق گىلدى.

باش اونون، داش بونون، منيمكى گۈرمەمكدى.

باش بىلنسىز ايش اولماز.

باش ساغ اولسون، پاپاق تاپىلار.

باش نامىرد اليندەدىر، نه كىسر، نه باغيشلار.

باش آچىغىن قاچاجاغى يېر پاپاقچى دو كانى.

باشا دوش، باشىمى يار.

باشا دىل گتىرەنى، ائل گتىرە بىلمىز.

باشا گلن دىلدىن گلىرى.

باش-باشا وئرمەيىنجە، داش يېرىندىن قوبىماز.

باشدا او توران بگ اولماز.

باشلا دىغىن اىشى يارىمچىق قويما.

باشلى باشىن ساخلاسىن، من باشىمدان بئزارام.

باشما غىمى گىنە بىلرسن، يئرىشىمى يئرىيە بىلمىسىن

باشماق پالچىقسىز اولماز.

باشماق جوتلەندە بىلىنر.

باشماق چىنин باشماقى اولماز، بئر كچونون بئر كو.

باشماق چىنин باشماقى يېرىتىق او لار.

باشۇوا داش دا سالسان او جا يېردىن سال.

باشىمى سىندىر، مظنهنى سىندىرما.

باشىمى يارما غينا گۈرە بارى داش اولايدى.

باشىمى يارىرسان، اتگىمە قوز تؤ كورسн، باخان دئسىن قوز يارىب.

باشىن كىچل، گۈزون كور، بىس سنين هاران ياخشى؟

باشىنى ايتىرن تىل او چون آغلاما ز.

باشىنى كىچل ائلەمە؛ هر كىچلىن طالۇي بىر اولماز.

باغ اولمايان يېرده بؤيوور تكىن او زونو باغ چاغىرار.

باغ سالان بارین يئيهر.

باغ صاحبسىز اولماز.

باغ واختى باغبانىن قولاغى آغىر اتشىدر.

باغا اوْزون چكە بىلمز، ائوبىن دالينا آلار.

باغا باخ اوْزوم اوْلسون، يئمگە اوْزون اوْلسون.

باغا باخارسان باغ اوْلار، باخمازسان داغ اوْلار.

باغا قىينىندان چىخدى، داها قىينىن بىڭىمەدى.

باغانى يا اوْلدور، يا دالىسى اوستە قوى.

باغبان باغبان اوْlsa، نىليلە يېير باغ دیوارى؟!

باغبان تلسىر، آرمود واحتىندا يئتىشىر.

باغبانىن كۈنلۇ اوْlsa، نە گلىپ باغدا پاپا؟!

باغدا ارىك وار ايدى، سلام عليك وار ايدى، باغاندا ارىك قورتاردى، سلام عليك قورتاردى

باغلى باغىنى قىيىدى، باغبان سالخىم قىيىمادى.

باغى باغبان يئيهر، قويونو چوبان.

باغى وتر باغبانا، يارىسىن يىشە دە.

بال توتان بارماق يالار.

بال وئرن چىچىگى آرى تانىار.

بال يىئدين، بلايا دوشدون.

بال يىئىب، بلاسینى چكىر.

بالا بالدان شىرىن دىر.

بالا قوشون آغزى بؤيووك او لار.

بالالى قارغا بال يئمىز.

بالالى قارغا يىم يو خدو.

باتنا آغاج كىمزىدى، ساپى آغاج اولماسايدى.

باتنادا وارسا، ساپىندا دا وار.

باتنانى دىبىن وورمازلار.

باتنانى قىزىلдан ائلىرسن، گىندىر او دۇنۇن يانىنى دوشىر.

بالدىزىيم چووالدىزىيم، هەر دەن گلر، سانجار، گىندىر.

باليغى هاچان توتسان تزه دىر.

باليغى يىا اولدوردون، يىا سودان قىراغا قويدۇن.

باليغين دىرىيىسى دە سودا، اولوسو ٥٥.

باليق باشдан ايگلەر.

باليق باليغى او دماسا دريانى باليق توتار.

باليق توتان سويو بولانيق ايستر.

باليق سويا چىكىر.

باليقدان سودا ايكن سوودا اولماز.

بالينى يىء، آريسىنى سوروشما.

باھالىقدا چۈرە گىن اسىر گەين او جوزلۇقدا يالقىز قالار.

بايرام سومو گو ايله كۆپك كۆكمەلمىز.

بايراملىسىز توى اولماز، قىرسىز دو گون.

بايقوش خاراباليغى گولوستانا دكىشىز.

بايقوش خاراباليق ستور.

بايردا مىنى اۇلسۇن، ائۇيمىدە بىرى اۇلمەسىن.

بايرى كاشى-چىنى، ايچرىسى توپوق ھىنى.

بحث ايله حجه گىندىن يورو لار يولدا قالار.

بخارى اگرى اولدو نىليلر، تۇستۇسو دوز چىخسىن.

بخشىش وار-خالوارلا، حساب وار دىنارلا.

بد رنگ ده بىر رنگدىر.

باداصليل اول وفا گۈستىر، سونرا جفا.

باداصلىدىن اصىل اولماز، بويونجا قىزىل قالا.
باداصلى باشا چىكىرىنى، سوروشر آياغا دوشى.
باداصلىين باشماقىنى جوتلىرىنى، دئىر گىرىدە دور.
بىدجىنسلىك مايا اىستەمىز.
بركىت اوپىن دور، اوپۇ دا دوزلۇك.
بركىت هاردا وار؟ - بؤيووكلو يېردى.
بىزنىمیر آغادان قورخورام، بىزنىم خانىمدا.
بىسلە قارغانى، اويسون گۆزۈنۈ.
بىسلە يېتىمىي، يېسىن اتىنى.
بسم الله دىمكىلە دونۇز بۇستاندان چىخماز.
بىگ اوغلۇ گۈرددۇم، تاماها دوشىدۇم.
بىگ اىلە بىگ ساواشدى، آرادا كاسىپىين باشى يارىلدى.
بىگ دئىيگىن نەدىر، بىگنەمەدىيگىن نە؟!
بىگ دون گىنىدى، ھامى دىدى: موبارك اولسۇن. يوخسۇل گىنىدى، ھامى دىدى:
ھاردان گتىردىن؟
بىگ منىم آرخام، من كىيمدىن قورخام؟!

بگ و ترن آتىن دىشىنە با خماز لار.

بگ لە بوستان اكىنин تاغى چىينىنده بىتر.

بگ لە حاجا گىندن چۈللرده سر گردان قالىر.

بگلىگى باشار مادان، جانىن چىخسین بئلە گىز.

بلا بلا گىتىرر.

بلا گىلدە "گلىرم" دئمز.

بلا دان قاچان بلايا تو تولار.

بلكە سن بوستانوو پۇزمۇسان، من يئمېشىسىز قالمايا جاغام كى... .

بلكەنى اكرسن بىتمز.

بناسىز هۇروك هۇرولمىز.

بندە بندە يە نىلىر، خودا گۆزدن سالماسا؟!

بنزە يە بنزە يە ياز او لار، بنزە يە بنزە يە قىش.

بو آرىشىنا بىئز و ئىرمىزلىر.

بو ائلتى ائلە بىلر او ائلتى دونياني يىئدى.

بو او لۇ بو شىونە دگىز.

بو ائۋىن ايشىغى او ائۋە دوشىز.

بو الين رنجى بو الە حرامدى.

بو ايلكى سترچه بىلدىر كى سترچە يە جىو-جىو اوپىرەدىر.

بو جىرىم، بو جىندىرىم، من دوروم نىتجە سىندىرىم؟!

بو دارى او آجلىغا چاتماز.

بو داش، بو ترەزى.

بو دونيا دگىرماندى، او يودر بىر گون بىزى.

بو شر، بو ميدان.

بو عاگىل مندە، او دعا سىنە- سحرە جن ياتاريق.

بو قىرغىنا خان دۈزمىز.

بو گون سن دئىيرىن، صباح سنه دئىيرلىر.

بو گون منه ايسە صباح دا سنه دىر.

بو گونكۇ سۆز صاباحكى سۆزۈن كۈرپۈسۈدور.

بو گونون ايشىنى صباحا قويما.

بو گونون چۈرەك قازان، او نور جهان يىسىن، دىندىرنە يالان دىسىن.

بو مسجدە بو نماز دا چۇخدۇر.

بو نىتجە بولستانچى دىر؟ دگمىشى قوبىار، كالىن درر؟!

بو ياتىش سىينىنىدى، بو دوروش منىنىنىدى، اي كىيمىزدىن بىر گوموش بالاسى تۈرر.

بود اتى يىميركى، گ...ه ياخيندى.

بودرەمەين يىخىلماز

بورج آلان، سلام دا وار.

بورج آلماق باشلايان يئرده دوستلوق پوزولار.

بورج ايگىدى ارىدر.

بورج سو دگىرمان دولاندىرماز.

بورج كى اولدو يوز، گىر ايچىنinde اوز.

بورج گوله-گوله گىندر، آغلایا-آغلایا گىلر.

بورج وئرمىكلە توڭىر، يۈل گىتمىكلە.

بورجايىلە آلينان كۆپىنك آدامى تمىز ساخلاماز.

بورجдан قورخان قاپىسىنى گىن آچماز.

بورجلا آلينان ئىشىشك سو يولوندا اولى.

بورجلو اۇلمۇز، بىنizi سارالار.

بورجло بورجلۇنۇن ساغلىيغىن اىستر.

بورجلۇنۇن دعاچىسى آلاجاقلىيدىر.

بورجونو وئرن دۈولتلىنر.

بوردا اوئورما، هىس او لارسان، اوردا اوئورما، پىس او لارسان.

آتاڭار سەۋىو

بوردا دىلنير، اوردا زكّات وئرير.

بورنو فيرتىقلى قوزو بويۇزو بورما قوچ او لار.

بورون قولاق باشىن صاداGasىدىرى.

بوز تولا گندىر، بويۇ بولوق تولا گلىرى.

بوز نازىك يېرىندىن سىنار.

بوستاندا دادانان اششىگىن قولاغى-قوپروغۇ اولماز.

بوستانچىنىن سوغاتى كلىك او لار.

بوش آرابا چوخ سىس سالار.

بوش اششىك يېئىن گىدر.

بوش انبار، بوش داغارجىق، ها او لىج، ها او لىج-دولدورا!

بوش توتان برك كىرس.

بوش توربىايلا آت تو تولماز.

بوش چاناغى دولو چاناغا وورمازلار.

بوش چووال بوجاقدا قالار.

بوش داماردان قان چىخماز.

بوش دورونجا دوشمانىنا داش داشى.

بوش سفره يه نه بسم الله؟!

بوش سونبولон باشى يوخارى اوilar.

بوش قابىنى وور، دولو قايىمى سىندير؛ بو ظولمو كيم گؤتورر.

بوغاز يىندىكىن اىستەمز، گۈز يىندىكىن اىستر.

بوغدا اولمايان يىرده دارينى گۈزە تېرلر.

بوغدا چۈرەگىن يوخسا، شىرىن دىلىن اولسون.

بوغدادان، آripادان اليم اوزولدو، او مودوم سنە قالدى، آى دارى خيرمانى!

بوغدا سىنى سوتول يىتىهن خيرمانىندا آج فالار.

بوغوشان كۈپكىن ياراسى اسگىك اولماز.

بوگونكىو باغير-اۋو كە صاباحىن ياغلى تىكەسىنندىن اىرەلى دىر.

بوگونون صاباحى وار.

بولاشىقلى سەنگەن بولانىق سو تۈكۈلر.

بولاق اۇز گۈزونو كور اىستەمز.

بولاق باشىندا بولانار.

بولاق گر ك يئىيندن بولاق اولا.

بولاماج دلى يه قالدى.

بولبول اۇز گۈنو ايچۈن آغلابىر.

بولبول ويرانه دن اوتمز، بايقوش ويرانه دن گىتنىز.

بولبولون چىكدىيگى ديل بلاسى دىر.

بو-هله كاميللىرى، گۇر نەدىر جاھللىرى.

بويوندور وقدان قاچان او كوزو كىرسلى.

بهانه چى يە بهانه اسگىك او لماز.

بييارا گىت، بىكار قالما.

بياض ايپك هر رنگە بويانار.

بيتللى اليقين قويوننا آپاردى، آج گومانا دوشدو.

بيتىميش ايشدن گول ايىسى گلر.

بيته آجىق ائلەيىب كۈينىگى ياندىرمازلار.

بىر آتا يىئدى اوغولو دولاندىرىدى، يىندى اوغول بىر آتاني دولاندىرمادى.

بىر آج قودورغان اولار، بىر توخ.

بىر آج گولەين اولار، بىر دە يالاواج.

بىر آرخا كى سو گلىب، گومان وار يىنە گلە.

بىر آغا جدا گول دە بىتر، تىكان دا.

بىر آلماغىن بىر دە وئرمىگى وار.

بىر آياق سن گل، ايکى آياق من گلىم.

بىر ات كى گىردى قازانا، اولدو يئمهلى.

بىر الده ايکى قارپىز توتماق اولماز.

بىر اوره كده ايکى سئوگى اولماز.

بىر اولسون، پىر اولسون.

بىر ايت هورمكله كاروان قاييتماز.

بىر ايش باشلااما يينجا قورتارماز.

بىر اينشى بىتيرمه يىنجه بىر ايشه باشلاما.

بىر ايگىد قىرخ ايلده ميدانا گلر.

بىر ايگىد يوخسول اولا، اوナ الـ آياق گولر.

بىر ايگىدين پايم ايکى ايگىدى آچ قوبار.

بىر بارماق بالدان اۇترو تولوغون گۈتون يېرتمازلار.

بىر بوغدا اكمەسن، مىن بوغدا بىچىمىزىن.

بىر بىلندىن قورخ، بىر ده بىلەزدىن.

بىر پاكىن دعاسى، بىر ناپاكىن دعاسى.

بىر تاباق كوتوم اولسا، بىرى سنه يوخدو.

بىر تالادا ايکى آخساق جىئران اولماز.

بىر تېھ يېخىلار، بىر دره دو لار.

بىر توربا دنى وار، بىش د گىرمانا او يوتىمگە گىدىر.

بىر تىكەايىلە داغ آشماق او لار.

بىر تىكەنى بىلەمەين مىن تىكەنى دە بىلەمز.

بىر تىكەنىن قىرخ ايل حاقى وار.

بىر چۈرەك اۇزۇن بىئ، بىرین دە آللە يولوندا وئر.

بىر چولوم وار آتارام، هاردا گىلدى ياتارام.

بىر چووال قىزىل بورجون اولسۇن، بىر چووال بوغدا بورجون اولماسىن.

بىر چىراغ ايشىغىنا يوز نفر او تورار.

بىر چىراغ كى حاقدان يانا، ياغى نئيلر، ياغى نئيلر؟!

بىر چىلىپاغى يوز جوبىھلى سويا بىلەمز.

بىر حصىرىدى، بىر محمد نصىر.

بىر حلالى مىن حرام سايا بىلەمە يې بدىلر.

بىر دادان پىشمان، بىر دادمايان.

بىر داداناندان قورخ، بىر قودور اندان.

بىر داش آتىدا، بىر داش اوستىدە.

بىر داش قوپاندا داها يئرينى توتماز.

بىر داشلا ايکى قوش وورماق اولماز.

بىر داشلا ديوار اولماز.

بىر داغ يىخىلماسا بىر دره يىخىلماز.

بىر دانا بىر ناخىرى كورلار.

بىر دردىنinin درمانىن او دردە دوشىندىن آل.

بىر درهم مىن عىبى اۇرتى.

بىر دفعە آدانمىشدا قباخت آدادانىن، ايکى دفعە آدانمىشدا قباخت آدانانىن.

بىر دفعە يئمكىن قارىن دويماز.

بىر دلى قويوبا بىر داش آتدى، اون عاغىللى او奴و چىخارا بىلەدى.

بىر دلiden يىندى محلە يە ضرر دىگر.

بىر دوغرو كى يالانا او خشادى، او奴و سۈيەمە.

بىر دە قاتيرچىنinin قاتيرىنى هور كوتىمە.

بىر دە گلىن اوللام، او توردوغۇمو-دوردوغۇمو بىللەم.

بىر سۈزۈن مىن بىر بوداغى وار.

بىر سۈزۈنونو يىش باشمان باللا يئمك اولمور.

بىر سو كى گىردى قابا، او لدو اىچەمەلى.

بىر سو كى منى آخىدىر، منىم اوچون دريادىر.

بىر شهردە گىتدىن گۇردون هامى كور، سىن دە كور.

بىر عاغىلى باش مىن باشى ساخلار.

بىر قاتى نازك، اىكى قاتى يوغون، قات يارىمى هاردان تاپىم؟!

بىر قازاندا اىكى كله قايىماماز.

بىر قوز اوچون داش آتيلماز.

بىر قولغونا مىن قىرغىزنا سىببىدیر.

بىر قويوندان اىكى درى چىخماز.

بىر قىز بىر اوغلانىنىدى.

بىر كۆچمك-يوز تالانماق.

بىر كىندىن كى، كوخاسى موردوش اولا، هېنج او لار كى، اوردا خىئير ايش او لا؟!

بىر كورا بىر دىنك.

بىر كوللو كده اىكى خوروز بانلاماز.

بىر گۇردون نامىرى، بىر دە گۈرسىن نامىرىدىن.

بىر گۈرن يولداش، اىكى گۈرن قارداش.

بىر گلن بىر دە گلر، صىبر ائلە.

بىر گول ايله باهار او لماز.

بىر گون دوز يئدىگىن يئره قىرخ گون سلام وئر.

بىر گونون بگلىيگى ده بگلىكدىرى.

بىر مشترى اوچون دوكان آچىلماز.

بىر مىخ بىر نالى، بىر نال بىر آتى، بىر آت بىر ايگىدى، بىر ايگىد بىر ئالى ساخلار.

بىر ناپا كدان قورون، بىر ده كۆپكدىن.

بىر ناخىرین آدىنى بىر آلا دانا باتيرار.

بىر وئرمە، بىر ده دىلر، ياتماغا يئر ده دىلر.

بىر وار كوراوغلو، بىر ده وار كور كىشىنин اوغلو.

بىر ووران مىن وور دئىهندن ياخشىدىر.

بىر وورماقلا آعاج يىخىلماز.

بىر يئرده او تور كى دورما ياسان.

بىر ياخشىدان او ترو - ها گزمىزىن يوز ايل گز!

بىر ياندان باغلابيان بىر ياندان آچار.

بىرلىك او لمایا يان يئرده دىرىلىك او لماز.

بىرلىك هارادا، دىرىلىك او رادا.

بىرە دگىز، مىنى بىڭىز.

بىرە دە هو دى، مىنە دە هو دى!

بىرەنин قانىن آلدىن جانىن آلدىن.

بىرى آجىندان شالوارىن ساتىرىدى، دئىيلر نسيه وئررسن مى؟

بىرى اۇلمەسە، بىرى دىرىيلىمز.

بىرى اوڭۇلۇدا بىرى سو اولسۇن گۈرك.

بىرى ايتىمە يېنجە بىرى بىتىمىز.

بىرى پالچىغا باتىپ، بىرى دە يانىندا ياتىپ.

بىرى كۈرپۈ تاپمیر كىچە، بىرى سو تاپمیر اىچە.

بىرى منىم، بىرى بىنەننىن، بىرىنى دە نازلى يارا گۈندرىم.

بىرى مىنە باغلى دىر، مىنى دە بىرە.

بىرى واردى گىنچەدن، بىرى دە دوشدو باجادان.

بىرى يىتىھەر، بىرى باخار، قىامت اوңدا قوپار.

بىرىن گۈر فكىر ائلە، بىرىن گۈر شىكىر ائلە.

بىرىن ياندىرىيپ بىرىن قاندىرىما.

بىرىندىن سوروشدۇلار: قاتىر نىھ سىسىن چىخارتمىر؟ - دئىدى: آتاسىن يادىنا سالماق اىستەمىز.

بىرىنى ائوه قويان يوخ ايدى، سوروشدو: چو خامى هاردان آسىم؟

بىز گلدىك گلىنى گۈرمىگە، گلىن دە گىئىپ تىز ك درمگە.

بىز يالواردىق دازا، دازدا اوزۇن قويido نازا.

بىزه چاتدى، دگىرمان ياتدى.

بىزه دە بىر گون دوغار.

بىزه گلن بىزه او خشار.

بىزه يئىشىن كېچلىن ساچى دابانىندان اولدو.

بىشىنجىن گۈزىلەين دوشۇنۇن دە گۈزىلەير.

بىغدان كسىر، ساققالا قويور.

بىلدىر اولوب بوز ائشىشك، بو ايل گلىن آغلاياق.

بىلدىر گىندىن بىلدىرچىن، هانى سنىن بىر قىلچىن؟!

بىلدىر يئىدىم بىر اينجىر، ايندى دە قارنىم اينجىر.

بىلدىرچىن جمال آباددان هارا گىتىر؛ دنى يانىندا، سويو يانىندا.

بىلدىرچىنин بىگلىگى دارى سوولانا جاندىر.

بىلدىيگىنдин دانىش، بىلمەدىگىن سنى گودازا ونرر.

بىلسەايدىم آتىن اۇلدوگۇنو، قولاغى دلوسو داريا ساتاردىم.

بىلسەايدىم، دردىم اىكى اولمازدى.

بىلمەدىگىن بىلدىگىنىڭ چوخدو.

بىلمەسن، بىر بىلندىن سور.

بىلمەمك عىب دگىل، سوروشماماق عىبدى.

بىلن آز دئىه، بىلمەين يوز.

بىلنە بىر، بىلمەينە مىن اوخو.

بىلىنин ده باشينا دؤنوم، بىلمەينىن ده، داد يارىمچىق الىىندىن.

بىلەگى گوجلو اولان بىرىن يىخار، بىلىگى گوجلو اولان مىنин.

بىلەن لە بىلمەين تاي اولماز.

پ

پاپاغى ايستى - سوپىقدان اۇتىرو قويىمورلار.

پاپاق ناموس اوچوندور.

پاپاقچىنин كۈنلۇ اولسا، بىر درىيدىن دوققۇز پاپاق تىكىر.

پاخىل آرتىسا، قورد آرتار.

پاخىل اولما، غصەن اولماسىن.

پادارین او لاغى زاغادا ياتار، قوناغى چۈلده.

پادشاھىز ناغىل اولماز.

پادشاھى دا آرخاسىنجا سۇيرلىر.

پادشاھين آياغى دگن يئرده يئددى ايل اوت بىتمز.

پاسلى دميردن قىلينج اولماز.

پالازا بورون، ائللين سورون.

پالتارىن چىر كى يوماقلا، اوره گىن چىر كى دئمكلە.

پامبىق ساتان آغ ايتدن قورخار.

پامبىقچىنин آغ ايتدن زهلهسى گىدر.

پامپاغا پاپاغى آغىرلىق ائلهير.

پايىنى يالقىز يئىهن تايىن يالقىز قالدىرار.

پزهونگىن آخرى درويش اولار.

پول جان يونقاريدىر.

پول كىسى قىلينج كىمىز.

پولاد سينار، اگىلمىز.

پولدا وفا اولسايدى، الدنـاله كىچىمىزدى.

پوللو آدامدان بلا دا قورخار.

پولو پول قازانار، ياخشى ايگيد پالچيق باسار.

پولون گئتدىگينه باخما، ايشين بىتدىگينه باخ

پولون وئرن مال آلار، هئچ وئرمەين نه آلار؟

پيادا آتليا گولمهسه، باغرى چاتلار.

پيادانين قايidasى دير آتليا گولر.

پيتىكلە دونوز داريدان چىخمان.

پىچ-پىچ او يىخار.

پىچ-پىچ مصطفا خانى قاچىرتىدى.

پير منىمىدىر، كرامتىن بىلىرىم.

پىس اولماسا، ياخشىنىن قدرى بىلىنمز.

پىس سۆز يىھىسىنه قاييدار.

پىس گونون عۆمرو آز اولار.

پىسلىگى تورياغا اكدىلر، گۈزىرەدى.

پىسى دالينا مىندىر، يا دالينا مىن، اىكىسى ده بىر دىر.

پىشىك آتاسى خىرىيىنه سىچان توتماز.

پىشىك اولمايان يېرده سىچانلار باش قالدىرار.

پىشىك بالاسىنى اىستەدىگىنندى يئىھەر.

پىشىك بالاسىنى كوله بولايىب يئىھەر.

پىشىگى دارا قىسنايىاندا دۇنر او زونو جىرماقلار.

پىشىگىن آغزى اته چاتماياندا دئىھەر قوخىيوبدو.

پىشىگىن دردى ايتى اولدورر.

پىشىگىن قوناق يئرى سامانلىقىدىر.

پىشىگىن كۈنلو سامانلىق ايدى، ايت دە قوودو سالدى سامانلىغا.

پىشىگىن گۆزو سىچان دىشىگىنندە اولار.

پىغمبر اۆز جانينا دعا ائله يىب.

پىغمبرلرده بىس نىھە جرجىسى تاپدىن؟!

پىلۇرون ياغلىيسىن يئىھەن ياخشى فاتحە او خويار.

پىنه چىنин ماياسى اىگىنە يىن بىزدى.

ت

تۆكولن چاناق داها دولماز.

تۆۋبە تو خلوقدان چىخار، دعا يو خلوقدان.

آتالار سؤزو

تۇۋىھىسىنى سىنديرەن ملۇوندۇ.

تۈولە دىبىيەن يۇخدۇر، دئىير آتى يېرلە.

تا يئەسنسىن بىلمىزىن.

تاپان تاپانىن اولسا، چۈلدە چوبان بىگ او لاردى.

تات آتا مىندى، تانرىسىن تانيمادى.

تاخت منىمدى، اوستۇنده ياتميرام، آلتىندا ياتيرام.

تاخچا منه قالدى، شىدالى، بوخچا منه قالدى، شىدالى.

تاخچادا كى قارنىندا، بوخچادا كى اگىنинدا.

تارلادا اىزى اولمايانىن سفرەدە او زو او لماز.

تارى آج اىستەينى بىنە دويدورا بىلمىز.

تارى ائشىڭى تانى يېردى بويىنۇزو وئرمەدى.

تارى بىر ياندان باغلاسا، بىر ياندان آچار.

تارى بىلىر كىم قازانا، كىم يئىه؟!

تارى قارغىانى پىغمەر عصاسى ايلە دۇير.

تارى منم، ياغمانام.

تارىسىن تانيمايىنان سن نە او مورسان؟!

تاريئين گونو بير چووال داريدان دا چوخ.
تازى هئييز اولاندا دوشان كند قيراغيندا گزر.
تازىنин توپال اولدوغو دوشانين قولاغينا ييتىشىب.
تازىنин هئييزلىكىنдин دوشان سامانلىقدا دوغار.
تازىنин يئيهسى وارسا، دوشانين دا آللاهى وار.
تامارزىدانا آل، اويرنمىشە وئر.
تانرى دوهىيە قاناد وئرسەايىدى، يىخmadىغى دام قالمازدى.
تانرى وئرن دۆلتى بىنە آلا بىلمىز.
تانرىدانا گلەسە، بىنەدن نە گلر؟!
تاوا دلىك، تاس دلىك، بوش دا گلدى اوستە ليك.
تايلى-تايىين تاپىسا، آه-وايلا كىچىر گونو.
ترلان يىرىن چالاغان توتماز.
ترە كىمە ئۆز اوباسىنى باغداددان بئويوك بىلە.
ترە كىمە پىئدىرىيندە قورۇد گۈرمىز.
تىزك بىغان اللر، ايپك گۈردو دولاشدى.
تىزە آى دوغاندا كۆھنە آبى دوغرايىب اولدوز انلىلر.

تىزه كوزه سوييو سرين ساخلار.

تىزه گلدى بازاردان، كؤھنە دوشدو نظردن.

تقديرايىلە يازىلان تىبىر ايلە پوزولماز.

تكالىن سىسى چىخماز.

تك داشدان دىوار او لمماز.

تك قويوندان سورو او لمماز.

تك گىز دانانى قورد يئير.

تكلىك آلاها ياراشىر.

تىكە سورو يە بئيو ك او لممازدى، قويونلار قويون او لسايدى.

تىكە دە قوج هنرى او لمماز.

تلسىرن ياواش يئرى.

تىلەسنىن كوندەسى كوت گىندى.

تىلەسيك ايشه شىطان قارىشىار.

تنبل ائشىشك هوشو آلالهدان اىستر.

تنبل داغىدا قار گۇردو، يورغانىينا بورونندو.

تنبل، گون اورتاياجان نىليلە يىب كى، گون اورتادان سونرا نىليلە سىين؟!

تنبله ايش بوپور، سنه عاغيل اوپيرتسين.

تنبله دئديلر: قاپىنى اورت، دئدى: يئل اسir اوئرتر.

تنبله هفتەنин ھر گونو جمعەدیر.

توپال ائشىكىله كاروانا قوشولما.

توپاللا گىز آخساماق اوپيرەنر.

توتامالى آرواد، اعتبارلى آت كىشى يە آددىر.

توتو، چىھەلگى بىردىن دەيدى.

توتولامىش اوغرو خاندان بىگىن دوغرو.

توخ ائله بىلر ھەچ آجمان، آج ائله بىلر ھەچ دويماز.

توخ ايت آج بىگىن ياخشى دير.

توخ ايکن يىنمك يىئين مزارين دىشىين قازار.

توخوم توربادا گۈيرمىز.

توخوملۇغا حرام قاتسان بىتىمز.

توخومو گىتىر، يئر آختار.

توخون آجدان نە خېرى؟!

تورا دوشن صبر ائله مەسە، اوزۇن اوڭلۇمە وئىر.

توراج اتى يىئىسىن؟ - او چدو جاغىن گۈرمۇشىم.

تورپاڭ دئىهەر: - اۇلدۇر منى، دېرىلدىم سنى!

تورپاڭ دئىهەر: - سى منه تر وئىر، من سىنە زىر وئىريم.

تورك آتىنин سامانى بول گرگ.

تورك بىلىر داغاردا نە وار.

تورك سۇيدۇ كجه قىزار، دوردو قجا بئزر.

تورك گىندىن يىرە بر كەت گىندىر.

توركو آت يىخار، تاتى ات.

توركون سۇنراكى عاغلى.

توركون گلىشى، تاتىن گۇرۇشۇ.

توستو كۇ تو كدن چىخار، بوداقدان چىخماز.

تولا ايتىن دە موردار.

تولك ترلان يىرىينە سار باغلاماق اولماز.

تولكو تولكولو گون بىلدىرىيىنجه، درىيسىن بوغازىيندان چىخاردارلار.

تولكو تولكويە بوبوييار، تولكو دە قويروغونا.

تولكو چوخ بىلدىيگىندىن تىلە يە دوشىر.

تولكو دiliگە گىرە بىلمىر، قويروغونا سوبور گە باغلايىر.

تولکو سوواخلى باغا گيرمز.

تولکو وار گؤدن چىخارىر، قوردون آدى بدنامدир.

تولکوند بىچ حيوان يو خدو، جله يه دوشنده دئرد آياغىندان دوشى.

تولكonus دريسى خاطرينه قووارلار.

تولكonus آندينا اينانيم، خوروزون قويروغونا؟

تولكonus زرنگى ايكى آياغىندان تله يه دوشى.

تولكonus شاهدى قويروغودور.

تولكonus گندىب - گلهجىكى كوركچو دو كانى دير.

تولكonus ميداندا نه ايشى وار، دريسينه قيمت قويسونلار؟!

تومانچاغىن يوخوسونا بئش آرشين بئز گزىر.

تومانيم، كۆينىڭيم اۇزومىن، بىنجه يىرە دوشىدوم خالخىن گۈزۈننەن.

توند گىندىن تئز يورو لار.

تورووز قوشونو تو كونە گۈرە كىسرلى.

توى دا اولسا تويوغون وايىدى، واى دا اولسا.

توى گونون قويوب، واى گونون اوينايير.

توبىا گىتمە، ياسا گىت.

توبىدان سونرا ناغارا، خوش گىلدىن، بايرام آغا.

توبىسوز ائۇ تاپىلار، وايسىز ائۇ تاپىلماز.

توبىوغون اوچوشۇ زىبىلىيگە قدر او لار.

توبىوغون باشى كىسىلندە دە گۆزۈ ئىشنىكىدە قالار.

توبىوغون جريمەسى يومورتاسىدى.

توبىوغون قىچى بىردى كى، بىر.

توبىوغون گۆزۈ كوللو كىدەدى.

توبىوق آناسىندا سود گۈرمە يىبب.

توبىوق اىستر قاز يئرىيشى يېرىيە، وورار چىنگى چاتلار.

توبىوق بىر سو اىچر، بىر آلالاها باخار.

توبىوق بىر يومورتا يومورتلاسا، يوز اوپىلو قونشۇيا خېر ائلر، گوموش دوغسا
ھەچ سىسى چىخماز.

توبىوق يومورتاسينا گۈرە فاققىلدار.

تىكان اكىن گول گۈتۈرمىز.

تىكان او لوب آياغا باتىنجا گول او ل ياخايى سانجىل.

تىكە او سته دوست او لان ايل او زونو كوسولو او لار.

تىكە دوستو دوست او لماز.

تىكە قارىين دويورماز، محبت آرتىرار.

ثواب تۈكۈلوب، يىغانى يوخدور.

جى

جىنيران قووان چىچىگە باتار، دونوز قووان پالچىغا.

جىنيرانين قاچماقىن ائلە گۈرۈم، اتىندىن زەلەم گىئىدى.

جامادارين شاھلىغى حامامچى لىقدىرى.

جامع نە قدر بؤيووك اولسا، امام يىئه بىلدىيگىن اوخور.

جان جاندان آيرى دىرى.

جان دى، جان ائشىت.

جان ساغلىغى دۆولتىدىر، دئمە، بابام، يو خسولام.

جان سنىن، جەنم تارىينىن.

جان شىرىن اولور.

جان وئرسن قارداشا وئر، مىن ايل كىچە ياد اولماز.

جان وئرمەين جانانا يىئىمىز.

جان وئرنىدە بوز سىرچە يە وئر، قارانقوش گىلدى - گىندردى.

جانا گىلن مالا گلىسىن.

جانانى سىتون جانىندان كىچر.

جاناوار تك قالاندا باشينا چاققاللار يېغىشار.

جاناوارين اوزو آغ اولسا، كىنده گوندوز گلر.

جاندى چىكىر، قاندى قايىيار.

جانى آجىشان ئىشىشك آتدان يېتىپن گىندر.

جانى جانان يولوندا دىئەن چوخ اولار، قىيىان آز.

جانىم قوربان، ياخشى قوناق! گل اوچاق بىر ده قوناق.

جانىمى دا آلسان، گولە-گولە آل.

جانىندا اولمايانا جاندار آغاچى نىليلەسىن؟!

جانىنى ياخشى ساخلا غفيل اجلدن.

جاوان باش بىر چاناخ قاندى.

جاوانلىقىدا داش داشى، قوجالىقىدا بىء آشى.

جاوانلىقىدا قوجالىغا گوج ساخلا.

جاھل آخىردا تولا قويروغۇ خىنالار.

جاھل دىرىيلىرىن اۋلوسۇدور.

جاھيل ايلە بال يىتمە، آھيل ايلە داش داشى.

جاھيلىدە سۈز اگلنمىز.

جاھيل ليقدا بىنمه دىم، حىف منه، قوجاليقدا بىنميشىم، عىب منه.

جرگەدىن قالان كىنچل او لار.

جزوى كلى يە تابع دى.

جفاسىن چكىن صفاسىن گۈر.

جنس جنسە اثر ائلەمزا.

جنس ماديان بالانى دؤشوندە ساخلار.

جنگل دە اوزۇنۇ باغ سانار.

جواهر جىندا اىچىنде او لار.

جواهرىن قىمتى وار، آما آتالار سۈزۈنون قىمتى يو خدور.

جوتچو ياغىش اىستىر، يولچو قوراقلقىق.

جوتە گىندىن او كوز گۈزۈندە تانينار.

جو же آغ گونلو اولسايدى، توپوق امچىكلى او لاردى.

جو же ننه سىندىن سود گۈرمە يىسب.

جو же نى پايىزدا سايىلار.

جو же نى چالاغاندان سونرا سانارلار.

جو же يە بىگلىك وئردىلىر، آناسىن اتششىگە مىندىردى.

جولفا كفنسىز اۇلر.

جو مرد دئىيىب مالدان ائلرلر، ايگىيد دئىيىب جاندان ائلرلر.

جو هود قان گۈرۈپ!

جهد ائلە دوست قازان، دوشمن او جاق باشىندا.

جهد چارىق يېرتار، ايش او دور حاقا وارا.

جهنمە گىئن گلر، مشترينىن گىندى گلمىز.

جهنمە گىئن يولداشىنى چوخ ايستر.

جي دانى چووا لا گىزلىتمك او لماز.

جي نىس خوروز يومورتادا بانلايار.

جي نە بئر ک تىكىر، شىطانا پاپىش.

جي نە دمیر گۈستەرىدىلر.

پ

چۈر-چۈپلە يانان او جاغىن اىستىسى او لماز.

چۈر ک آچانى قىلىنج آچماز

چۈر ک باسان آياغا دوشىر.

چۈر گى آت درىايىا، باليق بىلمىز، خاليق بىلر.

چۈرگى تورياقدان آل، اوزگەنин آغزىندان يوخ.
چۈرگى چۈر كچىيە، بىر چۈر ك ده اوستە ليك.
چۈرگى دىزىندان اولاندان اوزاق.
چۈرەگىن تك يېيەن يو كون اوزو چىك.
چۈل ايتى گىلى، اوئى ايتىنى قوودو.
چۈلەك دىغىر لانار، قاپاغىن تاپار.
چۈلەكده ات قورتاردى، چوغۇندور باش قالدىرىدى.
چۈلمىگە وئە-ۋۇرە چىخار قازان باھاسى.
چۈلۈن عالىمى ياندىرىرىر، اىچىن اوزونو.
چۈمبلەمە مىش هورە بىلەن.
چۈمچە آشدان اىستى اولدو.
چۈمچە توتان سنه سارى دىر.
چۈمچە قويروغۇنا يايپىشان ياغلى يېرىندن يېيەر.
چۈمچەنин قدرى آش داشاندا بىلىنر.
چۈمچەينن اىچدىن دويمادىن، يالاماقنان دوييا جاقسان؟
چىئىنه ن ساققىز چورور.
چاپقىنچى اول، انصافى الدن وترمه.

چاخ-چاخ ائدن نالچادىر، ايش بىتىرىن آخچادىر.

چاروادارا يول گۆستەرمىزلىر.

چارەسىز دردە لقمان دا عاجزدىر.

چارىغىنى اسىر گەمەين پاتاواسىن دا قويار اوستونە.

چاغىرراام-ائىلدىن عىب، چاغىرمانانم- اىت ايتدى.

چاغىريلان يېرە ارىيىمە، چاغرىلمايان يېرە گۇرونەمە.

چاغىريلامىش قوناق سوپورولەمىش يېرە او تورار.

چاققال گۈلەنە توپۇق قاققىلدار.

چاققال وار گۈدن چىخارىر، قوردون آدى بىنامىدى.

چاققالىن يوخۇسۇنَا توپۇق گلر.

چالا-چالاچالاغان او لار.

چالاغان گۈيىدە دولانار، جوجەننۇن او رەگى بولانار.

چالىش كى، دوستون او لىسون، دوشمن او جاق باشىندا.

چامورا داش آتما، او زونە سىچرار.

چاناخدا بالىن او لىسون، يىمندىن آرى گلر.

چاي مىين او لار، چىشمە بىر.

چایا چاتمامیش چاریغینى چىخارتما.

چايير دئدى: يئددى ايل لىنىك يوواسيندا قالدىم، يئرە دوشوب گئنە آتامىن
وطنин ايتىرمەدىم.

چايىن داشى، چۈلۈن قوشو.

چرچى باشىندا كىنى دا ساتار.

چرچى قىزى مينجىغا عاشق اولار.

چرچى كىسەسىنده كىنى ساتار.

چرچىنин آندى ائشىڭىنە قىيم او لار.

چىكمە نامىرد منتىن، گىت غربىتى دولان گىز.

چىكمە، چىكمە بولىرىدۇ، چىكمە بولىرىدۇ.

چىكمە، چىكمە بىلەمىزىن، بىلەمىزىن يايى.

چىكىشىمەسەن بىر كىشىمەسەن.

چلتىك خاطرىنە سولوفلاردا سو اىچىر.

چىنگى اولوسو دف-دومبولا باسىرىيالار.

چىنگىنин قازاندىيلىك، كېرىشانا گىندر.

چوبان چوخ اولاندا قويونو قوردىيئەر.

چوبان كۆپگى كىمى نە يئىھەر، نە يئىھەر در.

چوبانین کۈنلө اولسا، تىكەدن پىندىر توتاب.

چوبانى اۇزوندىن اولانىن قويونو دىشى دوغار.

چوبانين ياغى چوخ اولاندا چارىغينا سورتى.

چوبوغۇ واخت كىن اگمهسن، بئويونىدە اگىلمىز.

چوخ آش يا قارىن آغرىيدار، يا باش.

چوخ آشنا توتان آشناسىز قالار.

چوخ اوپىونمە، تات قىزى، پىندىرىنىدىن قىل چىخىر.

چوخ اىستەين آزدان دا اولور.

چوخ بىلن چوخ چىكىر.

چوخ بىلن قوش دىمدىگىنىدىن تله يە دوشىر.

چوخ بىلىپ آز دانىشماق اىگىدىن لىنگرىدىر.

چوخ چالىشان چارىق بىرتار، ايش اودو حاقا وارا.

چوخ دانىشان چوخ يانىلار.

چوخ دانىشماق قور آنا ياراشار.

چوخ دوغرو وار، يالان اوندان ياخشىدى.

چوخ قويوندان چوخ قوزو اولار.

چوخ كۇتوكلر اوستوندە چوخ شىولر دوغرانىب.

چوخ گۈرن چوخ اىستر، آز گۈرەنин يادينا دوشىز.

چوخ گولن چوخ دا آغلار.

چوخ مال حرامسىز اولماز، چوخ سۆز يالانسىز.

چوخ هورن ايت توتماز.

چوخ يئمك آدامى آز يىمكىدىن ده قويار.

چوخ ياشايان چوخ بىلمز، چوخ يېر گىز چوخ بىلر.

چوخلىغا داش آتىلماز.

چور دئىنه جان دئىسنى، يارب، نەيىن اكسىلر؟

چوروک پاخلانىن كور آليجىسى اولور.

چوروک تاختا مىخ گۈتۈرمىز.

چوروک قوزا قابىغى نىليلەسىن؟!

چوروگۇن زورا نە تابى؟!

چورونتو آشى قارىن دويورماز.

چولاق كورو گۈرنىدە اوز حالينا شو كر انلر.

چووالا گىرمەين جانىم داغار جىغا دولماز.

چىيىن قانا يىغىلار.

چىخان آى دوغوشوندان بىللەدى.

چىخان جان گئرى دؤنمز.

چىخان قان داماردا قالماز.

چىخان قىز چىغدان باخار.

چىخمايان جانا او مود چو خدور.

چىراغ اۇز دىبىئە ئىشيق سالماز.

چىراغ كىچنه ياخىن چوخ ايشيق وئر.

چىركابا داش آتما، اوستونه سېچرار.

چىركى چىرك آپارار، حىف او بىناش پالتارى.

چىركىن اۇزون گىزىلەدر، گۈيچك بوداقلار گىزىر.

چىركىن بىزەننېنچە توى كىچىر.

چىركىنلىكىن آلالاھدان، او ز يوماماڭىن نەدن؟!

چىركىنيم، گۈزىلە، گىندىم گۈزىل آختارىم، تاپمادىم گۈزەلىمسىن كى گۈزەلىم.

چىنىقى بالاجادى، او دو بۆيۈك.

چىمى اىتنى نە دە بىزازىدىر، بالا دا.

چىمى سود امندىن ئىيلilik گۈزەلەمە.

حۆكمون قىلىنجى كىسگىن اولور.

حاجا گىدىن گىلدى، ساجا گىدىن گىلمەدى.

حاجت دئىيك، حؤجت دئمەدىك.

حاجى سايىدېغىمىزىن خاچى قولتوغۇندان چىخدى.

حاجى لار مكەيدى گىتىدى، قاپىلارى آچىق قوپۇن،

حاضر يىمەگە داغلار داياماز.

حاق الى بنكار قالماز؛ گنج كىرس؛ كارلى كىرس.

حاق ايش گوندىن آيدىن اولار.

حاق اىشىن ناھاقىنىدان قورخورام.

حاق باطل اولماز.

حاق حاقى كىسىه، آللادىن هر ايکىيىسىنى كىرس.

حاق داشى آغىر اولار.

حاق دوغرونۇن يارىدىرى.

حاق سۈز آجى اولار.

حاق سۈز آخار سولارى ساخلار.

حاق سؤز دانىشانىن پاپاغى يېرىتىق او لار.
حاق سۈزدەن گول اىيى گلر.
حاق سۈزلە آخان سولار دورولار.
حاق گلسىن، ناحاق گلمەسىن.
حاق نازىلر، او زولمىز.
حاق يئىيەنىن آدىن قويارلار حاق وئردى.
حاق ياندىران چىراغى سۈندۈرمك او لماز.
حاق يىخىلان مىد او لار.
حاق يىيەسىنە ياد او لماز.
حاقدان كىچمك او لماز.
حاقلى وار حاقسىز چىخار، حاقسىز وار حاقلى چىخار.
حاقى تانىيان خانا باش اگمز.
حاقىن الى او لسون، باطلىن ياخاسى.
حاقىن وئردىگىنە شو كور ائله مك نعمت آرتىرىر.
حالواچى قىزى - داها شىرىن.
حالوا-حالوا دئمكلە آغىز شىرىن او لماز، ياغ اينى بالى گىرك او لسون.

حالين بىلەمە دىگىن آتىن دالىنا كېچمە.

حاما م سوپۇيان خاطر - گۆيۈل گۈرۈر.

حىجدىن گلن من، مكەدەن خېر وئەن سن؟

حرام شىرىن (دادلى) اولىر.

حرام گلدى حلالى دا آپاردى.

حرام گلن حراما گىندر.

حرام مال بركت توتماز.

حراما آغزوو بولاشىرىدىن، كشکولوو دولدور گۆتۈر.

حرامىن بناسى او لماز.

حربەدەن قورخما؛ ايت قورخوسوندان هورر.

حركىت سىندىن؛ بركت آلاھدان.

حساب وار دىنار ايلە، باغيش وار خالوار ايلە.

حصىرى اوغورلا يىب مسجدە سالىر.

حىكمىتن سؤال يو خدو.

حلاجىن آجييفى آغ ايتىن گلر.

حلال اينجهلر، آنجاق او زولمىز.

حلال مال هەنج يىرە گىتمىز.

آتالار سەزى

حاللزادا بارىشىدىرىدى، حرامزادا قارىشىدىرىدى.

حىيا اوزدە بىر قظرە سودو.

حىيا ايماندادى.

حىاسى اولمايانيين ايمانى دا اولماز.

حىاسىز آتلېنى آتدان سالار.

حىاسىزا سلام وئر، كنج!

حىاسىزدا انصاف اولماز، انصافسىزدا حىا.

حىالي قىزارار، حىاسىز آغارار.

حىدر، صىفردى بىزىم پيرىمىز، ھامىنiza دوودو بىزىم بيرىمىز.

حىلە ايلە تىكىلەن ائۇ باهانا ايلە يىيختىلار.

حىلە گر دىل خنجردن قورخولودور.

حىلە گرین گۆزو ياشىل او لار.

حىوانى بودوندان داغلارلار، انسانى اورە گىيندن.

خ

خثيرات حالواسىندان قارىن دويماز.

خثيرى اولسايدى، آدين قويياردىلار خثير على.

خئيرىنى گۈرمەدىگىم اوغولون وايىنى ائله يىم.

خئير ايچىنده شىريم اولونجا، شر ايچىنده خىرىيم اولسون.

خئير ايسته قوشۇنما، خئير چىخسىن قارشىنا.

خئير سۈيلىم مزە دىئيلر: خئير سۈيلىم، گللم سنه دون گتىررم. دىئى: گىئتىدىن بلکە گلەمدىن.

خائىن آدام قورخاقدا اولار.

خائىن خوقلو اولار، كور اور كەين.

خارمان يېل لە سووشار، دوگون اتل لە.

خارمانىن توزو بىر كتلى اولار.

خاصىتىن بىلەدىگىن آتىن قويروغۇن الله مە.

خالا ائوينه دادانان ار ائوينه خئير وئرمىز.

خالام بىلدى - عالم بىلدى.

خالغ قىز وئرىب قودا قازاندى، بىز قىز وئرىب قادا قازاندىق.

خالقا ايت هورنە بىزە چاققال اولايار.

خالقىن آغزىنى باغلاماق اولماز.

خالىنى خووونا سىغاللارلار.

خامىر يىئىنه اعتبار يو خدو.

خامىن گۈزو بۇيوك اولار.

خان قوللۇغونا گىندىن آتلى گىندر، پىادا قايىدار.

خان منه كۈپك اوغلۇ دىئدى.

خانا يارادى، بىگە يارادى، كىچىل خوندى، سنه يارامادى؟

خانىم سىنديرلان قابىن سىسى چىخماز.

خانىم-خانىم دىدىيلر، آخچاجىغىم يىندييلر، ائلە آخچام قورتاردى، جىرتوت
خانىم دىدىيلر.

خبرچى كۈپك اوغلودو، اوナ قولاق آسان ابلە كۈپك اوغلودو.

خستە تلسەر، آرمود وختىندا يېتىشىر.

خستە ياتان اۇلمىز، اجلى چاتان اۇلر.

خستە نىن ايشى قالار، آستаниن ايشى قالماز.

خصىيىدىن آلينان يومورتانين سارىسى اولماز.

خطا انساندان باش وئىر.

خطا خطا اوستۇندىن گىلمەسە، بىر خطايىا نە وار؟

خطا مندىن، عطا سىندىن.

خطىير اوچون خستە ياتماق اولماز.

خمير سويو چوخ گوتورر.

خنجل ياراسي ساغالار، ديل ياراسي ساغالماز.

خوروز اوز كوللو گونnde بانلار.

خوروز اولموش، گئزو چۈپلو كده قالميش.

خوروز بانلاماسا، صباح آچيلماز؟!

خوروز بير كره بزهئر.

خوروزا قويروغو دا يو كدو.

خوروزون قويروغو گۈرۈگۈر.

خوروزون قويروغونا اينانيم، تولكونون آندينا؟

خوش سؤزله ايلان يوواسيندان چىخار.

خير چيا قاربيز باغيشلماز لار.

خىشى كؤتوگە دايانيب.

خيمە گاهما گىرن گر ك آغلاسىن.

■

دئدى خواجه يم، دئدى نىچە اوغلۇن وار.

دنديك بير آغىز آغلا، دئمه ديك انللرى باشىمизا بىغ.

دئديگىنдин دؤنسن، ائل دؤنر سندن، دئديگىنى توتسان، ائل توتار سندن.

دئدىلر: عزراييل اوشاق پايلايير. دئدى: - اوزونونكو اوزونون اولسون، منيمكىنه دگمهسىن.

دئدىلر: موللا، آش آپارىرلار. دئدى: - منه نه. دئدىلر: - سىزه آپارىرلار. دئدى: - منه نه!

دئديم بير آغىز آغلا، دئمهديم ائللرى گولدور بىزه.

دئشىكلى مونجوق يئerde قالماز.

دئمهديگىن سۆزۈن آغاسىسان، دئديگىن سۆزۈن قولو.

دئمسىن ائشىتمىزىن.

دۇرانى سورن سورسون، هر كسىن ما جالى وار.

دۇولت جان او دودور.

دۇولتىدە دوه، اۇولاددا - نوه.

دۇولتلى كاسىب اولسا، قىرخ ايل ايىي گىتىمىز.

دۇولتلى يانىن قاشياندا كاسىب ائله بىلر اونا پول وئرىپ.

دۇولتلىينىن الين بىچاق كىرس، كاسىب كۆينىڭين پارچالار.

دؤيمه كيمسه نين قايسىسين، دؤيمه سينلر قاپىنى.
دؤين، سؤين اريم يوخ، يئل آپاران يونوم وار.
دئىه جىكىنى فكر انله، سونرا سؤيله
دئين خالىخ دؤيول، دئيرن خالىخدى.
دئيرم - ائلن عىب، دئنم - ياندى جانىم.
داباق سئودىگى درىنى يىردن يىرە وورار.
دادانان داياماز.
دادانانداسان، قودوراندان؟
دادانانلا قودورانى ساخلاماق اولماز.
دادانىبسان دولمايا، اودا اولا، اولمايا.
دادسىز آشا دوز نئيله سين، عاغلىسىز باشا سؤز نئيله سين.
دادلى سؤز - جان آرزو سو، دادسىز سؤز - باش آغريسى.
دادماميسان قاز اتىنى، نه بىليلرسن لذتىنى?
داديملىقدىر، دويوملوق دگىل.
دارايى، سنى گنيه ر هر آىي!
دارغا عميم، داها نه غميم!
داريا گىرن دونوز پاياني اوژونه قبول اثىلر.

دازىن سازنان ياتدىغى، سازىن دا تېيىك آتدىغى.

داش آتان بىللى، باش توتان بىللى.

داش اوره كلى دوشمنىن باغرىن يارار يومشاقلقىق.

داش داشا، دىرناق داشا، سىز ساواشا، بىز تاماشا.

داش دوشدوڭو يىرده آغىر او لار.

داش قاييايا راست گلىب.

داشا داشا سؤيىكتىر ديوار او لار.

داشا مىخى چاخاندا بىرى مىخا، اوچۇ اوئزونە دىگر.

داشىن بؤيوڭو دوسىستان(ياخىندان) گلىر.

داعوا دارلىقدان چىخار.

داعوا دادا حالوا پايلا مازلار.

داعواسىنى بىلمەينه شاهد اولما.

داعوالى سۈز باش يارار، دوغرو سۈز داش.

داعوالى يىرده او ت بىتمز.

داعوانىن چىشىپسى جىدى.

DAG آغرى چىكىدى، نە دوغدو؟ - سىچان.

داغ اولا، دومان اولا، قىرمىزى تومان اولا، من اولمايىم، سن اولاسان.

داغ اىتى گلدى، باغ ايتىن قووالادى.

داغ باشينا قىش گلر، ايگىد باشينا ايش.

داغ باشيندا خيرمان قورما، سوورو رارسان، يىتل آپارار.

داغ باشيندان دومان اسگىك او لماز.

داغ داغا قوووشماز، آدام آداما قوووشار.

داغ قوشو داغا ياراشار، باغ قوشو باغا!

داغا دئسن اوغرودور، باشىنى اگر.

داغارجىق چۈرەگىن دولنان دؤولت باشينا اىپ سالماز.

داغارجىق چووالدان بئيووك او لدو؟!

داغلار قارىيان، تورپاق وارىيان.

داغلار نه قدر او جا اولا، اوستوندن يوللار آشار.

داغينا باخار قار وئرر، باغيينا باخار بار وئرر.

دالдан آتان توپيقدان ووار.

داما-داما گۈل اولا، دادا-دادا هېنج.

دامار دامار، داشى دلر.

داما باخارلار، قان آلارلار.

داما زليغىنى يىئين تامازرى قالار.

دامجى عنادىيلا داش دلر.

دان يئريندن چىخان گون دگسىن اويناشىما، بولود آلتىندان چىخان گون دگسىن ارىيەم.

دانا اوينار، مىخىنى بركىدر.

دانا بؤيوير، آما چولو بؤيومز.

دانىشانا ديل وئرمىر، يئرىينه يول.

دانىشماق دانانى قوردا وئرر.

دانىشماق قىزىل اولسا، دانىشماق گوموشدور.

دانىشىقلى سۆز داغلار آشار.

داوا ايله ياس قارىيماز.

داوا چىن خان اولسا آللە دادينا يېتسىن.

دايانان سو تىز اىيلىنر.

دايچانى بير وورارسان، ايکى سىچرار.

دايى گۇرمە يىيب، ائلە بىليلر شاھقولو دا بىر دايىدىر.

دېھدن ياغ چىخار.

دده لرين اوزو اوسله ده، سؤزو اوسلمه ييب.

ددهسى اولدو، دندى: واختى چاتىيىدى، دوهسى اولدو، دندى : بىلەم سىيندى.

ددهسىندىن نه گول دردىم، بالاسىيندان گولاب چكيم؟

ددهسىنى گۈرمەين شاھلىق ادعا ائيلر.

ددهم اولدو يا ولولهدن، يا زلزلەدن.

ددهم بىجىدى، كوندەنى سايير، جى يىس بىجىدى، كوندەدن كسىر.

درد گىتمىز، دگىشىر.

درد آداما سىلنن گىرىر، مىقلانان چىخار.

درد آدامى دىنگىلىدەدر.

درد آغلادار، عشق سۆيىلەدر.

درد بىير اوتسا آغلاماغا نه وار.

درد چىكىنە گۈرەدىر.

درد درد اوستونىن گلر.

درد دردە بنزە مىز.

درد گىندر، يئرى بوش قالماز.

درد وئرن درمانىن دا وئرر.

درد وار گلر كىنچىر، درد وار دلر كىنچىر.

دردلى دئىينگن او لار

دردلى سۈيىلەدىيگىن دلى سۈيىلەمىز.

دردلىنى دىندىرمه، اۋزو دىللەر.

دردى چىكىن بىلەر.

دردى داغا وئردىلەر، گۇئورمەدى، آنجاق انسان گۇئتوردو.

دردىن قوى دردىم اوستە، او نو دا من چىكىم.

دردىنى درد بىلەنە سۈيىلە.

دردىنى گىزىلەدن درمانىن تاپماز.

درزى اوز يېرىتىغىنى ياما ماز.

درزى ياخاسى جىرىق او لار، باشماقچى آيا غى يالىن.

درزىن آز او لدو، خىرمانى بؤبۈك آچ.

درزى يە كۈچ دىدىلەر، ايگەنەسىنى سانجىدى ياخاسىنا.

در گاهىن قاپىسى آچىق او لاندا كۆپگىن يو خوسو گلر.

درمانا اينانما، درمانسىز دا قالما.

درويش يابىسى هر ائوين يولونو تانىيار.

درويشلىكىن خېرى يوخ، گئجه- گوندوز تكىيە آختارىر.

درويшин فکري نه ايسه، ذكرى ده او دور.

دره يهسيز اولاندا تولكو بگليک ائلر.

دربيايا بير داش آت، يا بير قايا سال.

درين چاي سس سيز آخار.

درين سو بولانماز.

دعوتسيز گلن دؤشكسيز او تورار.

دگمه منه، دگمه ييم سنه.

دگنك دلى نين، سوپور گه گلينين.

دگيرمان اوز ايشين ايشدرا، چاخ-چاخ باش آغريدار.

دگيرманا سو هاردان آخديغين اويرن.

دگيرمانا گندندن سونرا او لاغ وئرن چوخ اولار.

دگيرمانچى قيزينى اره وئردى، آروادىنى دا اوسته ليك.

دگيرمانچيدان آجيق ائلهين چووالين بوش آپارار.

دگيرمانچى نين شاهدى كۆمبەچى او لار.

دگيرماندا دنин يوخ، شاهاد اوسته نيه باشىنى يارىرسان!

دگيرمانين ياراشىغى توربا چووالدى.

دلكليلگى بىزىم باشىمىز دا اويرەنير.

دلی او کوز گوجون بىلمز.

دلی او تانماز، يىھىسى او تانار.

دلی ايله دئولتللى - ايکىسى ده بىلدىگىن ائلر.

دلی اينك بالاسىنى چىغنايار.

دلی دئوران سورر، عاغىللى واخت گۈزلر.

دلی دلينى گۈرنىدە چوماغىن بېلىنە قىسار.

دلی دلى يە قوشولار، دگنك گۈيدن ياغار.

دلی دوستون او لونجا عاغىللى دوشمنىن او لىسون.

دلی قىز بير ناخىش بىلر.

دلی قىز دئىهر: آناسىز او لايدىم، بد اصىل گلىن دئىهر: قايناناسىز.

دلی قىز داييسىنдан ياشينار.

دلی جە قىزدان دلى جە گلىن او لار.

دلی دن دوغرو خبر.

دلی لر دونيانى يئدى، عاغىللى ايندى جوت قوشور.

دلىنى آپاردىيلار تويا، دئىدى: بورا بىزىم ائودن ياخشىدى!

دلىنин باشىندا قوز آغاچى بىيتمىز.

دلىنин نه توييو اولسون، نه ياسى.

دلىنин يادىنما ياس سالما.

دلى يە داش آتما، اۆز باشىن يارىيلار.

دلى يە گوندە بايرامدىر.

دلى يە يېل وئر، الينه بېل وئر.

دلى يە يوز اوپىرت، بىلدىيگىن ائلر.

دم انىش اولاار، دم يوخوش.

دم صحبت- دم اختلاف.

دملى هارا گىندر؟ - دم آردىنجا.

دمير دؤبۈلە- دؤبۈلە پولاد اولور.

دمير قاپىنinin تاختا قاپىا ايشى دوشى.

دميرسىنiniz، مىسىنiniz، ھامىنiniz بىر جىنس سىنiniz.

دميرى اىستى- اىستى دؤيرلر.

دميرى كورەدن دمير چىخاردار.

دميرى نم چورودر، ايگىدى غم.

الدن قالان اللې گون قالار.

آتالار سۈزۈ

الدن گىندن الله گلمنز.

دەنی ائللەردىن، سوپىو گۆللەردىن.

دەنی مندىن يېئىر، باشقا يېرده يومۇرتلايىر.

دوز سۈز داشدان كىچىر.

دوز سۈزە بويۇنوم قىلدان نازكىدىن.

دوز يېرده يېرىي يە بىلمىز، يوخوشدا شىلاق آثار.

دوز يول گىندن يورولماز.

دوز-چۈرك، دوز-چۈرك.

دوزو يېئىب دوز لاغى با提يرما.

دوزەلىبىدى هەر ياراغىم، قالىبىدى ساققال داراغىم.

دوست اولان عىب گۈرمىز.

دوست ايلن بازار دوستلوغۇ پوزار.

دوست اىلە يى اىچ، آلىش-ۋئىش اىلەمە.

دوست باشا باخار، دوشمن آياغا.

دوست داشى برك اينجىدر.

دوست دوستا تن گىرك، تن اولماسا گن گىرك.

دوست دوستون ساغليغىن اىستر.

دوست سيررىن دوست بىلر.

دوست گلىشى بايرام او لار.

دوست منى آنسىن بير چورو ك قوزلا.

دوست منى ياد ائيلەسىن گولئىشە نار ايلە.

دوست مىن ايسە آزدىر، دوشمن بير ايسە چو خدور.

دوست وار عاغىلا- باشا گلر، دوست وار ياغلى آشا گلر.

دوست يامان گوندە تانىنار.

دوست يولوندا بوران او لار، قار او لار.

دوستا بورج پول وئرمە، هر ايكىسى الدن گىندە.

دوستلوق اوج آمادىر: گاه ايكىسى سىنده بىرى مندە، گاه ايكىسى مندە بىرى سىنده.

دوستلوق لا توتوب دوشمنلىق لە يىخما.

دوستو چوخ او لانىن گوجو چوخ او لار.

دوستو قورد او لانىن ائل- او باسى يورد او لار.

دوستون آتدىيغى داش باش يارماز.

دوستون سيررىن دوست بىلر.

دوستونو آغلادان اۇزو گولمز.

دوستونو منه دى، دئىييم سىن كىمىسىن.

دوشاب آمىشام، بال چىخىب.

دوشمن او جاخ باشىندا.

دوشمن چوخ او لاندا قاچماق دا مردىلىكدىر.

دوشمن دوشمندى، نه ياخشىسى، نه يامانى؟!

دوشمن سىنى داشىنан، سىن دوشمنى آشىنан.

دوشمن ضعيف اولسا دا، احتياطى الدن بوراخما.

دوشمن ياخاندان توتاندا ايت اتكىيىدىن توتار.

دوشمنه دە قاپىندا دوست كىمى باخ.

دوشمنه قويو قازىنجا دوستا ائۇ تىكىرسىن.

دوشمنى دوست ائلە، دوستو دوشمن ائلەمە.

دوشمنىن گلىشى دە تىلدىر، گولوشو دە.

دوشە بىلەمە يە جىگىن يىزە چىخما.

دوغرو ائلە بىلەر ھامى دوغرو دور، اوغرو ائلە بىلەر ھامى اوغرو دور.

دوغرو اول، آسان يول ايلە گىت.

دوغرو بودرر، آما يىيخىلماز.
دوغرو دئىهين باشى كىچل او لار.
دوغرو سۆز آجى او لار.
دوغرو سۆز كىن دورولدار.
دوغرو سۆز نە آند؟
دوغرو يولدا يىخىلان تىز قالخار.
دوغرو يوللا گىندىن يورولماز.
دوغرو لوقلادوست قاپىسىن دولان گل، اوز انويندىن.
دوغرو يوا زوال يوخدور، چكەسن هر ديوانا.
دوققۇز دؤشە كلى بابا آخرى قورو يېرده جان وئرر.
دوققۇزوندا نە ايىه دوخسانىندا دا او دور.
دول آرواد گىنجە يارىسى پېشمان او لار.
دول آرواد يېتىم ساخلار، ناخىرچىا منت قويار.
دول آروادى قىز آدىنا آمازلار.
دول آروادىن بوغچاسى قولتوغۇندا او لار.
دول آروادىن ديوارى آچاق او لار.
دولاشان(گىز) قورد آج قالماز.

آتالار سؤزو

دولونو يئىيب بوشما تىپك آتمازلار.

دومبول گۇرر اوينار، محراب گۇرر آغلار.

دون كىيمىندى؟ گىيەنин، آت كىيمىندى؟ مىينىن.

دونن اولنى دونن باسىرىدىلار.

دونوز خورت-خورتونو بؤيو گوندن اۋىرە نر.

دونيا بالا دؤنسە، آلا قارغا اۆز يىمگىن بىلر.

دونيا منىم دئيەنин دونن گىلىك ياسىندان.

دونيا نردىواندىر؛ بىرى چىخار، بىرى دوشىر.

دونيا وارينا گۈوهنىلمز.

دونيا يالان دونيادى.

دونيادا بىر پىسلىك قالار، بىر ياخشىلىق.

دونيادا هر آن مرده آرخالان.

دونيانى قىمتىن يئىهللر.

دونيانىن اىشىن هر جور توئارسان او جور گىندر.

دونيانىن مالى دونيادا قالاجاق.

دونيانىنلىكى گۈر گۈتوردور.

دووشانا قاج دئىير، تازيا توت.

دووشانين گومانى آياقلارينا گلر.

دوه آغىر گىندر، چوخ گىندر.

دوه اۇز اگرىسىن بىلمىز.

دوه اولدو، ائشىشگە ظلولوم اولدو.

دوه اولسە، درىسى بىر يو كدور، توپيوق اولسە، درىسى بىر چىنگە تو كدور.

دوه اوينيايان گونو قار ياغار.

دوه بؤيوك اوت يئيهر، شاهىن كىچىك ات يئيهر.

دوه بو بوينان هلبىت اوشاق ايمىش؟

دوه بوي نيوز آختارىردى، قولقادان دا اولدو.

دوه بىر خىال ائلر، سارowan ايکى.

دوه تانيماسا، اووسارى تانيار.

دوه دئىدى: "حاما مدان گلىرم". دئىيلر: گۈرونور قىچىندان پاچاندان.

دوه دوردو، دام او چولدو.

دوه قوشونا دئىيلر: قاج، دئىدى: قوشام. دئىيلر: اوچ، دئىدى: دوهيم.

دوه گۈردونمۇ؟ قىغىنى دا گۈرمەديم.

دوه گۈزۈن يومار گىرر پامبىغا، دېبەر: منى ھېچ كىم گۈزۈمۇر.

دوه مكەيە گىتمىك لە حاجى اولماز.

دوه نە قدر اۇلۇ اولا، درىسى بىر ئىشىشىگە يو كدور.

دوه نە قدر او زاغا گىتسە، قاتارىنى گۈزۈلر.

دوه ياخىنى او تلايىب او زاغى گۈزۈلر.

دوه جە بويون اولۇنجا دويمەجە عاغلىن اولىسون.

دوه چى ايلە دوست او لانىن دروازاسى گن گر ك.

دوه دن بؤيووك فيل دە وار.

دوه دن بىر توک قوپارسان، يىئە غىيمىتدى.

دوه دن سوروشدولار: بويىنون نىھ اگرىدى، دەنى: هارام دوزدۇ؟

دوه نى آندىلار - يَا سويا، يَا اودونا!

دوه نى ئىشىشىگىن قويروغۇنا باغلاما.

دوه نى داغدان او چوردان بىر چىنگە او تدور.

دوه نىن دىزىنى باغلا، سونرا آللارا تاپشىر.

دوه نىن نە بى دوزدو كى ، بويىنو دا دوز اولىسون.

دوه نىن يئەمەدىيگى اوت يَا باشىنى آغرىيدار، يَا قىچىنى.

آتلاار سؤزو

دوهيه دئديلر، ائىشى سئويرىن، يو خوشۇ؟ دئدى: لىنت هر اوچونە.

دوهيه شوشە كى نه ائىلەسىن؟!

دوهيه فانقال لازم اولسا، بويىنونو يوز يىردن اوزادار.

دويماجى خاتىن يئىھەر، يومروغۇ يېتىم.

دويموش اششىڭى باسماق اولماز.

ديرىنى اۇلدورمك اولا، اۇلونو دىرىيلىتمك اولماز.

دېز آغريسىن جان چىكى.

دېش قوردالاماقلا قارىين دويماز.

دېش نە قدر شىرىن اولا، آغريياندا چىخاردىب توللاييرلار.

دېش وئرن دېش ليك دە وئرر.

دېش يوخ اىكىن دوداق واردى.

دېشىدىن آرتماز، ايشىدىن آرتار.

دېشسىز آغىز، داشسىز دىگىرمان.

دېشنىن، دىرناقنان يېغىب آغىزنان يېئمك گر كدى.

دېشى دوشموش بوز او كوز قوشلوب جۈنگەلرە.

دېيغ-دېيغ قارداشى قارداشدان آيىرار.

دېيل آدامى بىيان انلىر.

آتالار سؤزو

دېل سومو كسوزدو، آما سومو گو سينديرار.

دېل کى وار، اتدن دى؛ هارا دوندرسن دونر.

دېل وار بال گتيرر، دېل وار بلا گتيرر.

دېل هميشه آغريان ديشين اوستونه گلر.

دېل ياراسي - ايل ياراسي.

دېل يانيلار، دوغروسون دئير.

دېلدن گلن الدن گلسه، هر فقرا پادشاه اوilar.

دېل دير نه قوروغو وار، نه قايتاني.

دېلنچى بير اوlsa ديريلمگە نه وار.

دېلنچى بير اوlsa، بالنان بسلرلر.

دېلنچى سلام آلماز.

دېلنچى نين اوزو قارا اولوور، تورباسى دولو.

دېلنچى نين تورباسى دولماز.

دېلى بال، ايشى بلا.

دېلى دوست، قلبى قارا، من بىلە دوستو نىليليم؟

دېلىم - دېلىم اولاسان، دېلىم.

دیلین ز کاتى خىرى سؤيلەمكدى.

دیلینى ساخلايان باشىنى ساخلار.

دېمبىلى الک، دېمبىلى ساج، اليم خمير، قارنیم آج!

دېنسىزىن آغزىنى ايمانسىز يومار.

دېنمه، سنى او دارام.

دېنى دينارا ساتان موللا، ديندن ده اولار، ديناردان دا.

ديوارى نم يىخار، انسانى غم.

ديوارين اگريسى اوزولوندن باشلار.

ديوارين دالىسى دا غربتدىر.

ديوانخانا قاپىسى گيرنده داروازا اولار، چىخاندا ايگنه گۈزو.

•

راحات دورمايان ناراحات اولار.

راحاتلىق ايستەين آدام كار، كور، لال گر ك.

راست گلمەين ايشه پىشمان اولما.

رحمت يازانا، لعنت پوزانا.

رمضاندا يالان دئىهن بايرامادا اوزو قارا چىخار.

رنگىمە باخ، احوالىمى خبر آل.

روزى اولسون، او جاقدا اولسون.

روزى حلاج بازاردا گزىر.

روزىنин گلن واختى كۆپكى يوخو توتار.

رهىرىه يول گۈرسىتمە.

ز

زامان سنه ساز اولماسا، سن زامانا ساز اول.

زامان كىچر، سۆز قالار.

زامانا ايله دوزھىلىشىن همىشە راحاتدىر.

زامانايَا باخ، آيى يَا قاواڭ چالدىرىن.

زحىمت چىكمەين بال يىنمز.

زحىمت چىكمەين راحاتلىغىن قدرىين بىلەن.

زحىمت لە يېئىلين آجى سوغان منت لە يېئىلين بالدان شىرىنىدىر.

زحىمىسىز بال يىنمزلە.

زحىمىسىز رحمت اولماز.

زحىمتى بولبۇل چىكىر، گولو قوجار يىئە خار.

آڭالار سىۋازو

- زىر ايلە اولان زور ايلە اولماز.
زور قىرىئىنى زرگەر بىلە.
زنجىر آسلان اوچوندۇر.
زىندانما صبر ائلەين آخىرى تاختا چىخار.
زور ايلە گۈزلىك اولماز.
زور قاپىدان گلننە حاق باجادان قاچار.
زورا داغلار دايىنماز.
زورا گىندىن كۈپك قويونا فايدا وئرمىز.
زورناتچى زورون اوزونە وئرر.
زوغان درەنېمىز دە وار، سبب ھۆرەنېمىز دە.
زييان آغودان آجي دىرى.
زييانكاردان قضا اسىگىك اولماز.
زىيرك قوش دىمدىگىيىدىن تله يە دوشى.
- س
- ستىرچە داغدان دوشوب، داغىن دا خبرى يوخ.
ستىرچە نەدى، بىلدىرچىنە دون بىچە؟!

سېرچەدن قورخان گرک داري اكمەسىن.

سېرچەنин نغەمىي يوخ، جىو-جىوي چوخ.

سۇز آغىزدان چىخىنغان سىنىندى.

سۇز ائشىتمك ادبىن دىر.

سۇز او دور كى، حاۋا وارار.

سۇز بىر اولسا، ضربى گىرن سىنىدىرلار.

سۇز حاقدان گلىر.

سۇز دىدىيگىن دمیردىر، دؤйىلدو كىجه اوزانار.

سۇز دانىشىقдан كىتچىر.

سۇز سۇزو چىرى.

سۇز سۇزون سۇيىكىگى دىر.

سۇز صاحبى اولسى ده، سۇز قالىر.

سۇز كى وار، بىر او جو يالاندىسا، بىر او جو دوغىرودو.

سۇز كىمىنىدىر؟ - گۇتۇر نىن.

سۇز گىلدى، مقامىندا دى گلىسىن.

سۇز وختىنا چىرى.

سۈز وار ائل اىچىنده، سۈز وار ائو اىچىنده.

سۈز وار خالغ اىچىنده، سۈز وار خىلىخ اىچىنده.

سۈز وار شاھد اىستىر، سۈز وار شاھدى اوزوندەدى.

سۈز وار گلر كىنچر، سۈز وار دلر كىنچر.

سۈزو آت يىرە، گىندر يىرىن تاپار.

سۈزو آغىزدا بىشىر دى.

سۈزو اوزادارسان، بىدىر دئىھىلر.

سۈزو او ناما دان يىھىسىنى قىناما.

سۈزو دئىن آلانا، قولاغىندا قالانا.

سۈزو يىرىنده سۈيلىه.

سۈزۈن باشى آخرىيندان آنلانار.

سۈزۈن بىلمەين آغىز، باشا تو خماق ووردورار.

سۈزۈن دامارى او لار، چىكدىكىجە او زانار.

سۈزۈن دوزونو ظارافاتدا دئىھىلر.

سۈزۈن دوغروسو دمیرى دلر.

سۈزۈن دوغروسون او شاقدان خبر آل.

سۈزۈن دوغروسو نو دى، آتىنى مىن قاچ!

آتالار سۈزۈ

سۈزۈن ياخشىسى بالدان دادلى دىرى.

سۈزۈن يانلىشى اولار، يالانى اولماز.

سۈزۈنۈ بىلەمەينه آشاغى باشدا دا يئر يو خدو.

سۈزە گلنده اوستا، ايشه گلنده خسته.

سەنل گتىرن او جوز اولار.

سەلبىنى مئيۇملى آغا جا آتارلاز.

سۇنگى آدامى سئلە وئر.

سۇنگى او دىگىل، آما او ددان ياماندىرى.

سۇھىنин گۆزو كور اولور.

سۇئىندىيم قوشوم وار! قوشوم وار! آرالىغا چىخدى سېرچە بالاسى.

سۇيىلەيندن دىنلەين عارف گر ك.

سۇيىلەينه با خما، سۇيىلەنە باخ.

سۇيىمە نو كر بابامى، سۇيىمە بىم بىگ بابانى.

سۇيىد آغا جى بار وئرمىز.

ساپ او زولىن يىردىن قىرىيلار.

ساتدىغىن كىمىمى آل.

ساقچى اوْلۇنون اوستە كىرلىر.

ساخسيا وئرە-ۋئرە چىخدى مىسىن باهاسى.

ساخلا سامانى، گلر زامانى.

ساخلا گۈنۈ، گلر گۈنۈ.

سارساقلار اولماسايدى، يالتاقلار آجىندان اوْلۇرىدى.

سارى ياغنان ياغلايىر، ساريمساغنان داغلايىر.

ساريمساغى گلين ائله مىشلر، قىرخ گون قوخوسو چىخمايمىش.

ساغ آرمود ساپدان دوشىز.

ساغ ال وئرنى سول ال گىرك بىلەسىن.

ساغ اليڭ سول الله خىيرى يوخدۇ.

ساغ گۈزو توت، سول گۈزدن اونا ايشىخ يوخدۇ:

ساغ گۈزو سول گۈزە محتاج اولماسىن.

ساغالسا حكىم، ساغالماسا من كىمم؟

ساغىريا مىنن گ...ونون آغريسىنى قاتلاшىر.

ساغساغان ككلىيگە باخار، اوْز يېرىشىن ايتىرر.

ساغلىغىندا كور فاطما، اوْلىنده بادام گۈزلى؟!

ساغلىغىندا نەيدى كى، سايىر يلىغىندا نولا؟!

آتالار سۈزۈ

ساغمال اينك بىزدە، ساتدىق ياغ سىزدە.
ساقدال فىض اولسايدى، كىچى شىخلىك انلردى.
ساقداليم يوخدۇ، سۈزۈم اوتمور.
ساكتلىك لە اولان ايش قىشىرىقلا باشا گلمن.
ساللاقخانا كۆپگى عارسىز اولار.
سامان سنىن دىگىل، سامانلىق كى سنىنىدى.
سامانىن توستوسو گۆز چىخاردار.
سامبالي خوش، ايچرىسى بوش.
سانىلى پول دورومسوز اولار.
ساواشاندا بارىشماغا دا اوز يېرى قويارلار.
سايانىن قولويام، سايمايانىن آغاسى.
سايدىغىنى قوى كنارا، گۇر فلك نه سايىر.
سايفىسىز ايگىد دوشمن آلدادر.
سايماز ايت آدام توتار.
سحر گونوبلە قىزمایان آخشام گونوبلە قىزىنماز.
سرو آجاجى نه قدر اوجا اولا، اصلى يوخدۇ، بوداغىندا بار اولماز.

سفارش ايله حاج قبول اولماز.

سفرهده الينى ساخلا، مجلسىدە دىلىينى.

سفرهنىن باشى-آياغى اولماز.

سكن دوخسان، بىر گون يوخسان.

سلام آللاهىن آدى دىرى.

سن آغا، من آغا، اينه كلرى كيم ساغا.

سن آغاجى الينه آل، اوغرۇنو ايت قاپاچاق.

سن آغاجى گۈتور، سوچلو اوزۇن بىلدىرر.

سن اوخويانلارى من توخوموشام.

سن باش ووردون، من آياق، گل بونو اورتالا ياق.

سن بوردا دور، يامانجا، من بىر ياخشىسىن تاپىنجا!

سن بىزىم نهرەمىزى چالخالا، من گندىم بگلىك ائوينىن نهرەسىنى چالخالاماغا.

سن حاقنان اول، حاق دا سن له او لار.

سن دوغرو اول، اگرى بلاسىن تاپار.

سن راضى، من راضى، نه غلط انله بىر قاضى؟!

سن سؤزو آت، يىھىسى اوزۇ گۈتورر.

سن سايدىغىنى ساي، گئر فلك نه سايىر.

سن قورد ايسن، آل گۈرۈم، من چوبانام، وئرمەم
سن كى قورخورسان پىشىكىن، نىه چىخىرسان دئشىكىن؟
سن گۈردو گون آغاچلار كوره كلىكە كسىلىدى.
سن گوندوز گىئن يوللارى من گنجە ايلە گلمىشىم.
سن منى آتىينىن تر كىنه آميرسان، من سنى ايتىمىن تر كىنه آمارام.
سن منىم بير اوزومو آغارات كى، من دە سنىن اىكى اوزونو آغاردىم.
سن يىتىيگىنى بىلەمەسەن، من دوغرا دىيغىمى بىلىرم.
سندن اوئترو خستە اولانا سن اول.
سندن احتىاجى اولانى باشقاسىنا محتاج ائلەمە.
سندن حر كىت، مندن بر كىت.
سندن قوتلى ايلە توتوشما.
سنه گووهندىگىم داغلار، سنه دە قار ياغارمىش.
سنى اىسترم، چوخ اىسترم، بير گۈزۈنۈ يوخ اىسترم.
سنى سندن سوروشمازلار، اىلدىن سوروشارلار.
سنىن آتىن منىم آرپامىن گوجونە بورغا گندىرى.
سنىن اوچۇن يا باغا يارپاڭى، يا قوزو قولاغى.

سینین هفتەندن موتال اولماز
سینىكى سىنە، منىمكى مندە.
سو آخا، چو خورو تاپار.
سو آخىيغى يېردىن بىر ده آخا.
سو اوژونە يول ائلر.
سو اىلە اودون نە او يۇنو وار؟!
سو باشدان آشاندا يَا بىر قارىش، يَا يۈز قارىش.
سو باشدان بولانىقىدىر.
سو بولانمايىنجا دورولماز.
سو چىكىن دە من اولوم، بىر گۈزدىرىن دە؟
سو چىخماز آرخا جووار قويىدولار، آدىمى دا قويىدولار بارىتماز.
سو دا بىر يېردىه قالاندا اىيىيير.
سو سنه گى سودا سينار.
سو كىچىكىن دىر، يول بؤيوگون.
سو گىلىكى آرخا بىر ده گلر.
سو گىردى قابا اولدو اىچمهلى.
سو موردارلىق گۈئورمز.

سو ميمونون بوغازينا چيخاندا بالاسيني آياغى آتىنا آلار

سو هر شئی تمیز لر، او ز قاراسین تمیز له همز.

سو یاتار، دو شمن یاتماز

سو بولاندیر ماقلە بالىق توتولماز.

سود اپله گپرن سومو کله چیخار.

سودا بوجولان ایلانا ساریلار.

سودان آيریلان بالیغین او ددان نه قور خوسو؟!

سوددن آغزی یانان قاتیغی او فله یه - او فله یه ایچر.

سودلو اينك اول، وور دولو سرينجي داغيت.

سودلو قويون سوروسوندن چىخماز.

سودون قدرینى قىسىر امن دانا بىلر.

سودونه کم باخانین گوزلرینه آغ دامار.

سوده گلديگي يشتمن، سرينجي ده داليندا تو تور.

سورمهه‌نی آلهه آپاریب یا خلانین گوزونه حکیم.

سورو آخساقىز اولماز

سورو تاما، درد آداما چؤوشویر.

سورو چوبانسيز اولماز.
سورو سنه قورباندير، آما چيپيشين بيرى بير تومنه.
سورو قويون سيزده، ساتديق ياغ بيزده؟!
سورودن آيريلان قويونو قورد يئيهر.
سوروشـاـ سـوروشـاـ استـانـبـولاـ گـنـتمـكـ اوـلـارـ.
سوروشـانـ دـاغـلـارـ آـشـارـ، سورـوـشـمـايـانـ دـوزـدـهـ چـاشـارـ.
سورـوـيـهـ قـورـدـ گـلنـدـهـ واـيـ بـيرـ كـيـچـيـسـيـ اوـلـانـينـ حـالـيـناـ!
سوـسـماـقـ دـاـ بـيرـ جـاـوـابـدـيرـ.
سوـسـوـزـ اـيـتـ كـهـرـيـزـهـ باـخـارـ.
سوـغـاتـيـنـ آـدىـ بـيرـدىـ.
سوـغانـ سـنـيرـ كـ اوـلـوـقـجاـ باـشـىـ يـئـكـهـ اوـلـارـ.
سوـغانـ گـؤـيرـدىـ، دـنـدىـ: مـنـ دـهـ بـيرـ گـولـمـ:
سوـغانـ يـئـمـهـ يـيـبـىـسـنـ، ايـچـينـ نـيهـ گـؤـبـنـهـ يـيـرـ؟!
سوـنـالـاـيـانـ ياـ كـورـاـ، ياـ كـنـچـلـهـ.
سوـنـانـىـ گـولـدـهـ، تـرـلـانـىـ چـولـدـهـ.
سوـنـراـدانـ گـلنـ بـويـنـوزـ قـولـاغـىـ كـنـچـدىـ.
سوـنـراـكـىـ پـتـشـمـانـ چـىـلىـقـ فـايـداـ وـتـرـمزـ.

سونسوز آدام دۇولىسى چوخ اىستر.

سویو آغاشلى يېردن، قىزى قارداشلى يېردن.

سویون اوڭى بولانتى گلر.

سویون لال آخانىندان، آدامىن يېرە باخانىندان.

سویون ياواشىندان قورخ.

سەھى دىگىر مانچى ائلر؛ بوغدا آپارار اون گتىرر.

سياوش قانىيدى ياتماز.

سيچان اولماميش داغار جىيغى دلىر.

سيچان گۈرنە پىنگە او خشايىان پىشىك، پىنگ گۈرنە سىچانا دۇنر.

سيچانا دىدىلر؛ بو دىشىكىدىن چىخ، گىر او دىشىگە، بىش مىن آلتۇن وئرك سە!

سيچان دىدى: بوندا نە وار؟ منزلى ياخىن، پولو چوخ؟!

سيچاندان اولان توربا كىسر.

سېد جىدine آرخايىن او لار.

سېرر آچاندان ائل قاچار.

سېررىنى وئرمە يارووا، يارووون دا يارى وار.

سېر كە سارىمىساغىينى حساب ائلهين پاچا يئمىز.

سېير كە نە قدر توند اولسا اوز قابىنى چاتلادار.

سېزىن ائودە يئىه ك، بىزىم ائودە اوينيايق.

سېزىن قازانىنىز وار، بىز ووراق گۈوه جىمىزى سىندىرماق؟!

سىيىق ايلە يىخىلان ائو آش بىشىر ويران اولسون.

شى

شۇپىركە گئجه گۈر، گوندوز گۈمن، ائلە بىلر اوزو بىلر، اوزگە بىلmez.

شئى قوردلایار دوز سېرلىر، دوز قوردلایار نە سېرلىر؟!

شاد گۈنۈن دوستو چو خدو.

شادىغىنا شىتلىك ائلەمە.

شالغان شورباسىندا تورب اوزونو ياغ سانار.

شام آجاجىنдан عاگىل اولماز، ائل اوغلۇنдан اوغول اولماز.

شاه بىلر، شاھسۇن بىلر.

شاه خدابىنده، سىنىكى سىنده، منىمكى مندە.

شاه دا بىلير شىروان سوننۇدور.

شاه- شاه دندىيگىم اوز جانىم اوچوندور.

شاه صنم اوغلان دوغوب!

آتالار سؤزو

شاه عباسا يارادى، كئچل عباسا يارامادى؟!

شاهين اوره گى آلاھين اليىندهدى.

شاهين دا دوهلى آياق يالين گز.

شر دىمەسنى، خىبىر گلمز.

شرطى شومدا كىس، خير ماندا يابالاشما.

شريك ياخشى اولسايدى، تانرى اوزو اوچون توتاردى.

شريكلى قازان گئچ قاييانار.

شفا حاقداندىر، حكيم كۈنۈل خوشلۇغۇ.

شفا وئرن آغيدان دا وئره بىلىرى.

شمع باهادى، كورون نه وئجيئە.

شۇخ ترلان يېرىننە جورە باغلانىپ.

شور يېر سونبول گتىرمن.

شور يېئەن سويا گلر.

شورانلىقىدا ائشىشك تاپدىن، ائر كك - ديشىلىگىن آختارما.

شوردو، شور دئىيرم.

شهر بورجلو - قالالى گر ك، ايگىد باشى بلالى.

شهرى گۈردون گۈزو قىبىق، سەن دە اول گۈزو قىبىق.

شىر قوجالاندا اۇزونه گولمگى گلر.

شىر گرک پىنجە وورا شىر اىلە.

شىرین دىل اىلانى يوواسىندان چىخاردار.

شىرین دىل يوز ائۋى يئىھەر، آجى دىل بىر ائۋى يئىھە بىلمىز.

شىرین سۈزۈن شىرین دە جاوابى او لار.

شىرین-شىرین يېڭىن آجى-آجى قوسماغانى دا وار.

شىرىنچە گل، شىرىنچە گىت.

شىطان اولماسا قورد قويونلا گىز.

شىطان باشقىا، جىين باشقىا.

شىطان چوخ بىلدىيگىندىن دى بىر گۈزو كور اولوبدو.

شىطان عذابا گرک.

شىطان كارخاناسى بوش قالماز.

شىطان گىنتىدى، ميدان بىزە قالدى.

شىطان لا شريكلى بوغدا اكن سامان بىچىر.

شىطانىن دوستلوغۇ دار آغا جىنا قىدردىر.

شىققىيلداتماغا قوزوم وار، جىيرىلداتماغا بىزىم.

الشينى كولشينه وورور، كولشينى الشينه.

ە

صابون قارا پالازى آغارتماز.

صاحبىزىز قويونو قورد يئير.

صاحبىنندن قاباق بوسىانا گىرمە.

صاداغا سارايدان چىخماز.

صاداغا قادا قايتارار.

صاداغا وئرن اللر درد گۈرمنز.

صبر آجىدىر، مئيۇھسى شىرىن.

صبر آغاچى هر باغدا گۈرمنز.

صبر آلاهدان، صبرسىزلىك شىطاندان.

صبر ائلەينىن آغزى بال دادار.

صبر ائيلرم، صبر داشى، چاتلادى اوره گىيم باشى.

صبر ايلە حالوا او لار، اى قورا سىندن.

صبر جىنت آچارىدى.

صبر- صبر، آخىر بىر سىنىق قىير.

صبرائله ين مورادينا يئيشىر.

صحبىت كى وار، دارى تورباسىدى، دئشىلسە آخاجاق.

صحبىتىن شىرىن يئرىننە مولتانى گلدى: "آللاھ ساخلاسون!"

صدق ايله قارا داشدان مطلب آلماق او لار.

صلوات گوجە باغلىيدى.

صنعتە كچ باخان آج قالار.

صنعتىنە كيم خور باخار، بويۇننا توربا تاخار.

صوبحون آچىلماسىنى خوروز آنلار.

ضربه همىشە آغريان يئرە دىگر.

ضررین يارىسىنidan قاييتماق دا قازانجدىر.

ض-ط-ظ

طاماھىكارى يالانچى آلدادر.

ظايمىما آللە بىلە وئر.

ظاليمىن چۈرگى دىيزى اوستە او لار.

ظاليمىن قىلىنجىنidan ڪاسىبىن آھى پىسىدى.

ظلم ايله آباد او لان بىر گون گلىر برباد او لور.

ظلمت داشىدى، گۇئىرۇن دە پېشماندى، قويان دا.

ظولمۇن آخىرى اولماز.

عۇئمور قارىسا دا، كۆنۈل قارىماز.

عادت قانون دىكىل، آما قانون قدر حؤكمو وار.

عادلىن غضبىندىن قورخماق گر ك، ئالمىن سکوتوندان.

عارضىز كىشىدىن ارسىز آرواد ياخشى دىر.

عارضىز نەدن عارلانار؟!

عارضىزىن اوزونە توبوروبلر، "ياغىش ياغىر" دئمىش.

عارف آدام تعریف اىستەمنز.

عارفه بىر جە اشارە دە بىسىر.

عاشىقە بغداد اوذاق دىكىل.

عاڭلىنى ائشىشك آغلىنا وئىسن، چىك آرپا زمىسىنە.

عاغىل باشدا اىكىن، ئۆين آوادان.

عاغىل عاغىلدان اۇتگۇندۇ.

عاغىل ياشدا اولماز، باشدا اولور.

عاغىلا گلن باشا گلر.

عاغىلىسىز باش اليىندىن سەفىل آياق نە چكىرى.

عاغىلىسىز خضر آغا، بارماقىن سالدى بارداغا.

عاغىلىسىز دوستدان عاغىلىلى دوشمن ياخشى دىر.

عاغىلىلارى بازارا چىخاردىپلار، ھەر كىس يىنە اوز عاغلىين آلىپ.

عاغىلىلى آرواد عارا، عاغىلىسىز آرواد وارا قاچار.

عاغىلىلى آرواد كمala، عاغىلىسىز آرواد جمالا گووهنر.

عاغىلىلى ئولىينىجە دلىنىن اوغلو او لار.

عاغىلىلى اولان بىر دفعە آلدانار.

عاغىلىلى بىزى تاپماز، دلى باجادان ياغار.

عاغىلىلى بىلدىگىن سۈيەمىز، دلى سۈيەدەيگىن بىلەن.

عاغىلىلى دوشمن نادان دوستدان ياخشى دىر.

عاغىلىلى دوشمنىن قورخما، دلى دوستدان قورخ.

عاغىلىلى عاغىل ئەله يىنە دلى ووردو كىچىدى.

عاغىلىلى كاسىبا دلى دېئەرلى، دۆزۈلتلى دلى يە "بىللى" دېئەرلى.

عاغىلىلى كىشى قىشىن قىئىدىنە يايда قالار.

عاغىلىلى گۈردو گونو، عاغىلىسىز ائشىتىدىگىنى سۈپىر.

عاغىلىلارا قىرخ گون دلى دئىسن، دلى او لور.

عاغيلليا قيرخ گون دلى دئسن، دلى اولور.

عاغيلليسي هانسىدى، قاباقدا گىندن دلى.

عاغيلليينان چكىشىمك جاهلننان حالوا يئمكىدن ياخشىدى.

عالىم عالم اىلەدېر، كىچىل قىز دا خالاملا.

عالىم اوغرۇيام، سنه كى دوغرۇيام.

عباس عباسدان، عباس دا كور عباسدان.

Abbasinini بىگىمەين بئش شاھى چىخاردار.

عرب اولدو، قان دوشدو.

عرب ايگىرمى بئشلىك تاپىدى، دئدى: نه اولا ردى بىر داوا كاغىذى تاپىئىديم.

عزراييلا نه دئىيم، اوغا دا بويوران وار.

عزيزىيم عزيزىدى، جانىم اوندان دا عزيزىدى.

عشقىن ترس آواندى اولماز.

ع-غ

عقرب ائتمىز اقرباييا اقربانىن ائتدىگىن.

عقلى كم جانانا باخ، كوسوبدور من دلى دن.

علا، الدین - علا، الدین، كېگىنە نه قاتدىن؟

عالاھىن اىشى علەف ساتماقدى، اىستەر آتا تۈك، اىستەر ئىشىگە.

علملى قاضى ياشاد لازم دىگىل.

على آشىندان دا اولدۇق، ولى آشىندان دا.

عليسى دلى، ولىسى دلى، قىرغىن قىرمىشىن ھامىسى دلى.

علينىن پاپاغى ولىنىن باشىنا، ولىنىن پاپاغى علينىن باشىنا.

عمل آزماسا، قادا يئرىمىز.

عوضىن بىل آدى اوغلو ساغ اولسون.

عىب سؤيلەينىن عىبىنى سؤىيلرلر.

عىبىسىز دوست آختاران دوستسوز قالار.

عىبلى عىبىن بىلسە، باشىنا پالاز اۇرتى.

عىبى كىيم دىئەر؟ عىبە جى.

غافل باشىن آغرىسىنىنى بىللىر.

غافل قوشۇن اووجوسو چوخ او لار.

غىربتىدە كېچن عۇمۇر، عۇمۇر سايىلماز.

غىريب ايت هورنەدە اۆزۈنەدە هورن.

غىريب ايت يىندىدى محلەدن قۇووولار.

غىريب ايتىن قويروغۇ قىچىنин آراسىندادا او لار.

غريب دردين تك أغلار.

غريب دوستو اولماياندى.

غريب قوشون يوواسينى تانرى اوز اليه تىكىر.

غريبلىكده اولنин بئر كو نشانه گىدر.

غريبي باخىشىندان تانيارلار.

غريبي وورموشلار، "واى، وطن" دئميش.

غريبيين بوينو بو كوك اوilar.

غريبيين دوستو اولماز.

غريبيين كيمسەسى يوخ، آللەھى واردىرىن.

غم داغى يئريندن قوبىدار.

غم سى يئيهر سن غمى يئىينجه.

غم هارا گىديرسن؟ غم يانينا.

غىلى اورك او لمىسە دە، دىرىيلمز.

غىلى هارا گىدرى؛ غم آردىنجا.

ف

فالا اينانما، فالسيز دا قالما.

فالچىا فالچىا فند وورماز

فرسيز اوغۇل آتاسىينىن گۆزۈن چىخارتدى كى، آدینا كوراوغلو دىئىنلىر، آما
كور كىشىنин اوغلو دىنلىر.

فرسيز قويونو قورد يىيەر.

فرهاد اۇلوب، كولونگۇنۇن سىسى گلمير.

قىرانىن گۆز و توخ اولار.

قىيرىن دوشگۇنو، آل گىتىر قىش گونو.

فلك باغلار، فلك آچار.

فلك گوجلو من گوجسوز.

فلك يىيھمايانى كلك يىيھار.

فلكىن بىر چووال قىزىلى وار، هر گون بىرىينىن چىيىننەدىر.

فلكىن قايداسىيدى، داغى چىكىر داغ اوستوندىن.

فلكىن گۆزو كوردو.

فند فندى كىسر، آللەھەر ايکىيسىن.

فيت-فيتنىن گلن كؤپگىن قويونا فايداسى اولماز.

فیته او بیانین اذوی بیخیلار.

فیلین بیر فکری وار، فیلبانین مین.

ق

قلباغا کئچیرسن، دئییرلر بیجدیر، دالا قالیرسان، دئییرلر گیجدیر.

قلباغيم قووورغا قووورور، داليم سامان سووورور.

قاباغينا با خمایانين آياغينا داش دگر.

قاپان ايت دىشىن گؤستىرمىز.

قاپىلان قاپانىن، تاپىلان تاپانىن دير.

قاتير آتاسىنى گۈرمەسەيدى، اوْزونو خانزادا بىلدى.

قاتير نه بىلىر خاطىر؟

قاتيردان سوروشدولار: ددهن كىمىدىر؟ دئى: نەم آتدىر.

قاتيق سوزولو شورو قالار، آيران سوزولو نه بى قالار؟

قاچاغى ائل ساخلار.

قاچان دا آللاهى چاغىرىر، قووان دا.

قاچانى قوومازلار، بىيخىلانى وورمازلار.

قاچماق دا هنردىر.

قاچماق دا هنردىر، قووماق دا.

قاچىرىلان فرucht بىر ده دوشىز الە.

قار اىلى وار اىلى.

قار ياغماپىتىن قارغا آغارماز.

قارا ئىششىك، آغ پالان؟!

قارا ئىششىگىن باشىينا يوين ووراندا قاتىر اولماز.

قارا خېر تىز يايىلار.

قارا داغا چىخار دادلاتار.

قارا دولاشابا قىرمىزى پاپوش ياراشماز.

قارا قول اۆزۈنۈ ئۆلدۈردو كى، آغاسىينا ضررى اولسون.

قارا قول شاھلىق وئىرسن، اوّل نەسىنین امچىكىنى كىرى.

قارا قىز بىزەنینجە توى الدن گىندر.

قارا قىز گلەمەسىدى، كولبەنى كىيم اودلاردى.

قارا قىز گلىن اولدو، اورەگى سرین اولدو.

قارا قىزدان خاتىن اولماز، بوز ائشىشكىن قاتىر اولماز.

آتالار سۈزۈ

قارا قىزىن باختى اولسايدى، آنادان آغ دوغولاردى.

قارا گونون عۇمۇرۇ آز اولار.

قارا منى باسينجا من قارانى باسىم.

قاراباخت داغلارلا چىخاندا داغلارى دومان آلار.

قاراجا اوزوم وار، دوغرو جا سۈزۈم.

قاراچى قاراچىا اوپوش وئرمىز.

قاراچىينىن كويخاسى قاراچى اولار.

قارادان آرتىق بويا اولماز.

قاراقوش سوموڭو اولچىر اودار.

قاراقوشسا خىيير اوز دىمدىگىندىن توخونار.

قارانلىقدا حالوا يئىهنىن سىررىنى خودا بىيلىر.

قارت كۈپك يىدەگە گلمىز.

قارداش اولاق، يارى(تن) بؤلک.

قارداش قارداشى بىچاقلار، دونوب يىنە قوجاقلار.

قارداش قارداشىن يو خلوغون اىستىر، اۆلۈمون اىستەمىز.

قارداشىم خاندىر، خاتونو سۋىنسىن.

قارداشىن نىچە آدامدىر؟ يولداش اولمامىشام.
قارغا اۆزو نەدى كى، قارىلتىسى دا نە اولا.
قارغا ايله دوست اولانين يئدىگى پىتىپن اولا.
قارغا دؤشون چىكىلە قاز اولماز.
قارغا قارغانىن گۈزۈن چىخارتىماز.
قارغا قارغايىا دئىهير اوزۇن قارادى.
قارغا گىلدى كىلىك يېرىشىن يېرىي، اۆز يېرىشىن ده ايتىردى.
قارغا نەدىر قاسىيغى نە اولا، بىرە نەدىر بوزۇيۇ نە اولا؟
قارغا، قارغا، مندە قوز وار!
قارغادان گۈزۈل قوش اىستەدىلر، بالاسىنى گۈستىرىدى.
قارغالار منىن توپوغۇمدو، يومورتاسىن گۈرۈرم.
قارغانى يوز اىيل بىسله، يىنە ترلان اولماز.
قارغىدالى اونو اىيت قودوردار.
قارغىش تۆكىن آلقىش گۈرۈمىز.
قارغىشلى باش چوخ ياشايار.
قارلى قىش بارلى اولا.

قارنىم اوچون دىگىل، قدرىيم اوچوندور.

قارنیم توخ اولاندان سونرا بال دا اولسا يئرم.

قارنیمدايکن قانیمی يئیر، چۈلە چىخار جانیم.

قارنین دولمايان يئرده آجلیغى بىلدىرمه.

قارى آت آرىپاسىز؟!

قارى دوشمن دوست اولماز، اگرىدى بىر دامارى.

قارى دىزىنە دۆيمىكە دوه پامبىقدان چىخماز.

قارى وارآرپا اونوندان آش ائلر، قارى وار بوغدا اونون داش ائلر.

قارىشقادان عبرت آل؛ ياز ايكن قىشى دوشون.

قارىشقانىن اۇلۇمو يئتىرنە قاناد گتىرر.

قارىشقانىن ايل يېغىنتىسىنى بافقال بىر دفعە يە ترزى يە قويار.

قارىن باشدان آشاغى دى دئىبىلر.

قارىن دوپوران آشى گۆز تانىر.

قارىن قارداشدان ايرەلى دىر.

قارىنلار دوياندان سونرا يئىملىر يادا دوشىر.

قا ز او چدو، قارغا قوندو.

قا زان اوستو اورتولو قايىنار.

قازان اولمايان يئerde گووهج ده قازان دير.

قازان دئيهر: دىبىم قىزىل دير، چۈمچە دئيهر: بولانمىشام چىخىشام.

قازان داشاندا چۈمچەنин بىرى بىر تومنه گىدر.

قازان قاراسى گىدر، اوز قاراسى گىتمز.

قازان قازانا دئيهر: او زون قارا اولسون!

قازانا نه قويisan چۈمچە يه او گلر.

قازانان قازاندىغىن يئسە خان-بگ آجىندان اۇلر.

قازانچ قودوردو، مايانى باسىدى.

قازانجلى يوك يونگول اولار.

قازاندىغىن دارى اولسون، چووالىن سېت؟!

قازانمايىنجا قازان قايىماماز.

قاش دوزىلدىن يئerde ووردو گۈزۈن ده چىخارتدى.

قاش-داشى صراف تانىر، نه بىلر هر ديوانه.

قاشقاسى بؤيوك اولانين سۈزو چوخ دانىشىلار.

قاشىق چۈمچە دن ايرەلى اولوب.

قاشىق لا آش وئريپ ساپىلا گۈز چىخارما.

قاشىيرام قانىم چىخىر، قاشىميرام جانىم چىخىر.

آتاڭلار سۈزۈ

قاضى آغادان آلاجاغىن اولسۇن، نه وئرر، نه دانار.

قاضى ئويىنده گىردكان بولدور، آما سايىي وار.

قاضىنinin چۆرە گىن قارىشقا دا يئمىز.

قاضىنinin يانىنا تك گىندن شاد قاييدار.

قالا ايچرىدىن آلينار.

قالان ايشە قار ياغار.

قامىش بىزىم ائلده بىتىر، سومسۇنۇ نزگى چالار.

قان ائيلە قانون ايلە.

قان يول وئرمىز.

قانا جاقلى ھم قانار، ھم قاندىرار.

قانادى قولىشدا كىرا اىستەمىز.

قانان ائيلە داش داشى، قانماز لا يئمه آشى.

قانان كىيم، قاندىران كىيم؟

قانانا بىر سۈز يېتىر، قانمايانا يوز او خو.

قانلى، قاپىمدا نه قاپىرىرسان؟ - قان آياقلىيم وارا!

قانلىدان قان اسىگىك اولماز.

قانلىنى قان توتار.

قانمازا يومروغونو اوڭ دويونله، سونرا سۈز قاندىر.

قانى سو ايله يويارلار.

قانى قان ايله يومايىبلار.

قايدادان چىخان پىشمان اوڭلار.

قايفى ايله بورج اوۇنمنز.

قاينيايان قازان قاپاق توتماز.

قايسىش بىلەركوتان نە چىكىر.

قبله پاكىدى.

قدىر بىلمىزىن باشماغىن جوتلەينىدە دئىھەر: او يانا دور، گۈزۈمو چىخارتمىشدىن.

قسمت گۈيىدىن زىنبىل لە ئىنمىز.

قسمتدىن آرتىق يئمك اولماز.

قسمتدىن قاچماق اولماز.

قسمتىدە اولان گلىرى.

قىشىڭلىك واردان اولو، اولماسا هاردان اولو.

قصاص قيامته قالماز.

قضا ايشىن ايشلر، بىزە قالار تشويشلىرى.

آتاalar سؤزو

قضا ايله اوپيون اولماز.

قضادان قاچماق اولماز.

قطراندان اولماز شكر، اوlsa دا جنسينه چكى.

قلب كى وار، شوشەدىر، سيندىرما، ياماق اولماز.

قلبدن قلبه يول اولو.

قلب او دور كى، قلىيىنده كىن دئمه يە.

قلب مال يىھىسينه قاييدار.

قلم اگرى كسىلسە دە، دوغرو يازار.

قلم دوشمن اليىندهدىر.

قلم قىلينجىدان ايتىدىر.

قلم يازانى قىلينج پوزا بىلەز.

قلمە گتىرن ائشىشگىن قابىق گمىرن قودوغۇ اولار.

قلمىن او جو، قىلينجىن گوجو.

قلندر درد اليىدن داغا چىخىب، گۈرن دئىير: بختهور يايلاغا چىخىب.

قوجا آت دا آرپا يىتىھر.

قوجا آيرى، قوجامان آيرى.

قوجا اوڭوزو اۇلدورمك اولار، اوئيرتمك اولماز!

قوجا تولكى تورا دوشمىز.

قوجا قورد يوواسىندان ال چىكىز.

قوجالىق سوروشماز گلر.

قوجالىق گىلىدى گىتىمىزدىر، جاوانلىق گىتىدى گىلمىزدىر.

قوجالىقدا يورغالىق.

قوجانىن بىلىگى، جاوانىن بىلىگى.

قوجايا گىندىن قويروق بىنېر، جاوانا گىندىن يومروق بىنېر.

قوجايا گولن اۇزونه گولر.

قوجايىكىدىن قوج تۈزۈر.

قوج دؤيوشونه قوج دايىانار.

قوچون بويىزۇ قوجا آغىرىلىق ائلەمن.

قودا قودوروب قىيزىن آپارىب...

قودوراسان قورباغا، گىدىر ايلان وورماغا.

قودوران گىندر، گىيجىشنى قالار.

قودورموش كۆپكىن ئۇمرۇ قىيرخ كون اولار.

قودوق بؤيوир ائشىشك اولار.

آتلار سؤزو

قودوق بؤيوير، چولو بؤيومز.

قودوق هوركnde آناسيندان قاباق دوش.

قورا ايكن مئيوز اولدوم.

كوربان اولام او قانا، اوستوندن بير گون كىچه.

كوربان اولوم زرگره، سالدى منى پرگارا.

كوربان خطايا قالخاندир.

كوربانى بيز ائلهدىك، ياغيش قاراداغدا ياغدى.

كورخ پايىزدان قاباغينجا قىش گلىر، قورخما قىشدان قاباغينجا ياز گلىر.

كورخ تانرىيدان قورخماياندان.

كورخ قورخمازدان، اوتان اوتنامازدان.

كورخاغين سسى گور اولار.

كورخاق بزيرگان نه خىيير ائلر، نه زيان.

كورخاق داشىن بؤيوگوندن ياپىشار.

كورخاق قاچار هاي گلمەميش، چيرمانار كىچمگە چاي گلمەميش.

كورخاق گوندە يوز يول اولر، ايگىد عۆموردە بير بول.

كورخاق هر شىئى دئرد گۈزر.

قورخان ايت اوزاقدان هورر، ياخىننان قويروق بولار.

قورخان بزىرىغان اولماز.

قورخو آداما يالان دئىيردر.

قورخولو باش سلامت اوЛАР.

قورد آنيلان يئە گلر.

قورد اۆز اۇرۇشوندە آج قالماز.

قورد ايله قويونون نە آشناлиيغى؟!

قورد ايله يئىھەر، يىھىسييەلە شىونە او تورار.

قورد تو تدووغۇ يېردىن قانىق اولىر.

قورد تو كون دىگىشىر، خاھىتىين دىگىشىمز.

قورد داددىيغىن بىلەر، او ددوغۇن بىلەز.

قورد دومانلى گون آختارار.

قورد سوروبە گىلدە تك قويونلۇنون قويونون آپارار.

قورد قارانلىق سئور.

قورد قارياندا كۆپگىن گولونجو اوЛАР.

قورد قوجالاندا كۆپگە گولونج گلر.

قورد قودوراندا ائلىنى قاپار.

آڭتالار سۈزۈ

قورد قوردا دال چىنويىر من.

قورد قوزو يا دگىمەسە، قوزو اصفهانا گىدر.

قورد قونشوسون يئمىز.

قورد قويون يېمكىدىن تؤبە ئىلە من.

قورد نە بىلىرى كى، قاتىر باھادىر.

قورد يوواسىندان سومو ك اسگىك اولماز.

قورد يېرتىدىغىن بىلر، اوددوغۇن بىلەن.

قوردا دئىيلر: سنى چوبان سىچەجىكلەر، دئىي: بلکە منى آلدادىرسىز؟

قوردا سن تىكمك اۋيرت، يېرتماق ددهسى پىشەسى دىر.

قوردا قوناق گىندن كۆيگىنى يانىنا آلار.

قوردا قويون تاپشىرماق اولماز.

قوردا نە قدر يئم وئىر، يىئنە گۈزو مئشەدە دىر.

قورددان اولان قورد اولىور، اگر آدامنان دا بۈيۈسە.

قورددان تۈرەين قورد اولىور.

قورددان چوبان اولماز.

قورددان قورخان قويون ساخلاماز.

قوردلوجا پا خلانىن قوردلوجا آليجىسى او لار.

قوردو گۈرمىك موبارك، گۈرمەمك داها موبارك.

قوردو نه قدر بىسلەسنى، يىنه گۈزو مئشەدەدىر.

قوردون آدى، يىنسە دە قورددور، يىئەسە دە.

قوردون سببىنە قوش دا يئىھەر.

قوردونان قويون او لماز، قىلىنجنان او بيون.

قورو او دونا ياشلار يانار، آليشار داشلار يانار.

قورو توربايلا آت بىر كىرە تو تولار.

قورو سفرەيە نه بسم الله؟!

قورو قوربا غاسى دنىز تانىماز.

قورو قورو قوربانىن او لوم.

قورو موش آغا جىن كۈلگەسى او لماز.

قورو نان گۈزە چۈپ دوشىر.

قوز بىئلى قېبىر دوزلىدر.

قوزو او تارانىمىز دا وار، يون دارايانيمىز دا.

قوزو سونا قىيمىيان كاباب يىشى بىلمىز.

قوزو نون تاخصىرى - قوردون آجىما سىيدى.

قوش اوزو نەدир، شورباسى دا نە اولا؟!

قوش دىمدىگىندن، انسان دىلىيندن.

قوش قانادى ايله، آدام آدى ايله.

قوش قوشنان تو تولار.

قوش قىزىل قفسىدە اولسا، يىنە دوستاقدى.

قوش وار اتىن يئىھىرلىر، قوش وار ات يئىھىرلىر.

قوش يوواسىندان اوچار.

قوشا قىزىل قفس زىندان دىر.

قوشقۇن اولوب قويروغا كىچىنچە، يوين اول آغىزا كىنج

قوشلارا خبر گىلدى، گىچە قوشۇ قانادىنى گؤستردى.

قوشۇن بزەگى لىكدى، انسانىن بزەگى بىلىكدى.

قول اتى قولدا گىندر، بود اتى بوددا گىندر.

قول خطاسىز اولماز، آغا كرمىسىز.

قول قوللوقدا گر ك.

قولاق آسماء، اۆز سۈزۈنۈ ائشىدرىسن.

قولاق دىيەر: گوندە بىر سىس ائشىتمەسم، قالخانا دۇنرم.

قولدان توتان آزدیر، ياخادان توتان چوخ.

قوللوقچودان بورج ائلەمە، يا تويدا اىستر، يا ياسدا.

قولون دىئىيگى اولماز، تانرىنinin دىئىيگى اولور.

قولون سىنىيغى بويونا يو كدور.

قۇمارى اوينارلار عشقىن.

قۇناغا "گئت" دەمزىر، آلتىندان پالازى چىكىرلر.

قۇناغا اوز وئرسن، تاخچا-بوخچانى گىزر.

قۇناغا حۆرمەت ائلىرلر، اگرچى كافر اولا.

قۇناغى ائوه قوبىان يوخ، شاه قاتارىن مىخدان آسىر.

قۇناغى خان اولانىن آنبارىندا آرپا قالماز.

قۇناغى قوشۇيا تانىدارسان، هر ايكىسىنندن او لارسان.

قۇناغى گلمەين انولر بىيخىلسا ياخشى دىير.

قۇناغىن آغزينا باخارلار، آتىنا يېم وئررلر.

قۇناغىن روزوسو اۇزونىن قاباق گىلر.

قۇناغىن كۈنلۈندىن كىنچىن، ائو يىھىسىنин كۈنلۈندىن كىنچىمز.

قۇناغىنى عزيزىلەين ايتە دە سوموک آتار.

قۇناف اۇزگە اتوبىنده سلىقەلى او لار.

قوناق انويىنه موتال يوكلو گلن بوغدا يوكلو گىندر.

قوناق اوڭلۇنە گۈل اوستە او تورار، سونرا گۈلۈنە چۈل اوستە، اوچۇن جو دفعە
گۈلۈنە، كۈل اوستە.

قوناق او مدوغۇن يئىز، او لدوغۇن يېئىر.

قوناق سئۇھىنەن سفرەسى بوش او لماز.

قوناق قوناغى ايستەمز، ائۇ يېھىسى هەنج بىرىن.

قوناق قوناغىن حسابىن كۈنلۈنە سا خلار.

قوناق گوجلو او لسا، ائۇ يېھىسىن ائودن قووار.

قوناق، دور آتىنى سوبوروم.

قوناق، سومو ك يئيرىسىن؟

قوناقسان خوش گلمىسىن، نىھە الى بوش گلمىسىن؟

قونشۇ آشى دادلى او لار.

قونشۇ ايتى قونشۇيا هورمۇز.

قونشۇ پاخىل او لماسا، باغ چىرى نىيل؟!

قونشۇ پايىي فارىن دويورماز.

قونشۇ چىراغى قونشۇيا ايشيق سالماز.

قونشو قونشودان تىز دورماق اوپىرنى.

قونشو قونشونون ايتىگىنى باياتى چاغира-چاغира تاپار.

قونشو قونشويما باخار، جانىنى اودا ياخار.

قونشو قونشوينان بوغوشدو، قاراچيا فرصت دوشدو.

قونشو مونجوغون اوغورلايان گوردا تاخار.

قونشو، قونشو!-گل ساواشاق.

قونشودا بىشر، بىزە دە دوشىر.

قونشودان گلن نى اوئينەلى اولماز.

قونشوم شاه، من دە شاه.

قونشوم قونشو اولسا، كور قىزىم ارە گىندر.

قونشون توخ، سن دە توخ.

قونشونا گئىش، بىلدىگىنى الدن وئرمە.

قونشونو ايكى اينه كلى ايستە كى، اوزون دە بىر اينه كلى اولاسان.

قونشونون شامىندان ايشيق دوشىز.

قونشونون قوزوسو قونشويما قوچ گۈرۈنر.

قونشويما اومود اولان شامسىز قالار.

قووانىن گوجو وارسا، قاچانىن دا آللەھى وار.

آتالار سؤزو

قۇوورغانىن يانانى چاتلار.

قوهوم گلمە يە- گلمە يە ياد او لار، ياد گله- گله قوهوم او لار.

قوهومون كىمدىر؟ ياخىن قونشون!

قوى دئىسىنلر: آلباش دا يار يولوندا جان قويور.

قوى من قشۇوى گۇئىرۇم، سەن شىللاق آت.

قوى منىم اينە گىيم سودلو او لىسون، وورسون سرىنجى سىندىرسىن.

قويروغون كىمك لە تولا كۆپك او لماز.

قويما خالدان خال او لماز، خال او زۇ اوصلى گىرك.

قويو قازيان! درين قاز، گىئن دور، او زۇن دوشىرىن.

قويون دئىيگىن ائشىمە باغىرساقدىر، دالىسى هەنج او زولمىز.

قويون دئىير: منى چك خارابا يىا، سنى چىخارىيم آبادانلىغا.

قويون دا كىچى آيا غينا گىدرميش.

قويون قوزوسونون آيا غىينى تاپداماز.

قويون قىرخىلىق آتىندا قوردو او نودار.

قويونو قوردا تاپشىرمازلار.

قويونو قويون آيا غىيندان، كىچىنى كىچى آيا غىيندان.

قويونون مله دىگىن قوزو مله مز.

قويونون ياخشىسى گىندىب، كىچى قالىب، آدامىن ياخشىسى گىندىب، بىيجى
قالىب.

قويويا سو تۈكمىك لە سولو اولماز.

قيراغينا باخ بىزىن آل، ننه سينه باخ قىزىن آل.

قىرخ ايل اوغرو اولدو، بىر كره حرام يئمەدى.

قىرخ ايللىك بالىغا اوزمك اوئيرەدى.

قىرخ ايلين يولچوسودور، ايندى سوروشور جمعه گئجهسى نه واختدى.

قىرخ باجاناغى بىر پارچالادى.

قىرخ قوردا بىر آسلام نىليلەسىن؟

قىرخ قولدور بىر چىلپاگى سويمماز.

قىرخيندا اوئيرەن گوروندا چالار.

قيرقوول باشىنى كولا سوخار، قوبروغوندان خرى اولماز.

قىز آغاچى- قوز آغاچى، هر يىتن بىرسىلە آتار.

قىز آلان آلانا كىمى، قىز وئرن اولنە كىمى.

قىز آلان گۇزىن باخماسىن، قولاغىيىنان ائشىتىسىن.

قىز آلانين يا بىر چووال پولو گرك، يا بىر چووال يالانى.

قىز آنادان قورخىناسا، اوپىود آلماز.

قىز ائوى ناز ائوى.

قىز ائۋىننە دانقىر - دونقور، اوغلان ائۋىننەن خېرى يوخ.

قىز قارياندا دايىسىننەن بويىنونا دوشىر.

قىز قىزاندا تىز سوپىيار، واى اوندان كى، دول قىزا.

قىز يو كو دوز يو كو.

قىزنان قىزىل گىزلى گر ك.

قىزى اوز باشينا قويisan، يا حالواچىا گئدر، يا ناغاراچىا.

قىزى او تاقلىيا يوخ، پاپاقلىيا وئر.

قىزى سالدىن بىشىگە، جئهيزى چك اتشىيگە.

قىزىل اينك قاراقاباق گلىنە سود وئرمىز.

قىزىل پالچىقدا دا پارىلدار.

قىزىل خىيپىرى اوپىنادار.

قىزىل قفسدن، هر قوشۇن تىكىدىگى يوواسى خوش.

قىزىل قوشۇن آياغىندا قومرو او لار.

قىزىلدان تاختىن اولونجا بىر قوروجا باختىن اولسون.

قىزىلدان چاريق گئىسىن، يىنە آدى چارىقدى.

قىزىللىلى الى بىچاق كىسىز.

قىزىم، سنه دئىيرم، گلىنىم، سن اشىيت.

قىزىن دؤيمەين ديزىن دؤير.

قىزىن عصمتى آتائىن دۇولتى.

قىزىنى وئرمە دلى دوهچىيە، دوهسى گىندر، دلىسى قالار.

قىسراغا يانان جانىم، داي دا دالىنجا گئىتدى.

قىسقى گوجلو اولاندا قورخاق باجادان قاچار.

قىسىلا- قىسىلا بەشتە گىندىنچە اوپونە- اوپونە جەنمە گىندهسن.

قىش چىخار، اوزو قارالىق كۈمۈرە قالار.

قىش قىشلىغىن يئرده انلر، گۈيىدە انلەمنز.

قىشىن قارى يايىن بارى.

قيفيل اوغرو اوچون دەگىل، دوغرو اوچوندور.

قىلدىغىن نماز هور كوتدو گون قورباغايادىگىز.

قىلىقلى قوزو يىددى آنا امەر، قىلىقسىز بىرىندىن دە قالار.

قىلىقللى مىن اتو يئىهەر، قىلىقسىز بىر اتو يئىه بىلمز.

قىلىنج دا اوز قىنinin كىسىز.

قىلىنج قورشانانين، آت مىننىندى.

قىلىنج مىصىر، آرواد يئسir، دؤشونه جىك حىرىز.

قىلىنجسىز قىرغىنا گىتدىك.

قىمتلى يوك يونگول اولار.

ك

كۈپك ائلە كۈپكىدى، خالتاسى قىزىل اولسا دا.

كۈپك اولمۇشدون، بىلە هورمەمىشدىن.

كۈپك ايتىن قارنى توخ گىرك.

كۈپك قايما كۈلگەسىنده ياتار، ائلە بىلر اۆز كۈلگەسى دىر.

كۈپك كۈپگىن داياغىدى.

كۈپگىن آخىماغى قايسا وادان پاي اوamar.

كۈپگىن آغزىنى كىچىكلىكىدە ياندىر.

كۈپگىن آيىلانى الله دوشمز.

كۈپگىن دعاسى يېرىنە يېتىسە، گۈيدىن گوننە سوموک ياغار.

كۈپگىن قارنى توخ اولسا، گىتجە اولدوزا هورمز.

كۈپگىن كۈنلو كۈپكىدىن خوش اولور.

كۈچ دالا قايىداندا آخساق كىچى قاباغا دوشىر.

كۈچ كۈچر، ايت يوبورر، ايكىسى بىر منزلە چاتار.

كۈچدن آزان قاريا بوندان دا بدتر گىركى!

كىچر بو دئوران، سنه ده قالماز.

كىچل باخار گوزگويىھ، آدین قوبىار اۋز گەيە.

كىچل باشىندان قورخار، كور گۆزۈندەن.

كىچل حالوا يېيھر، پولونا منت.

كىچل درمان بىلسە، اۋز باشىنا ائلر.

كىچل دوزون دئسە دە، باشىنا قاپاز دىگر.

كىچل قىز بىزەننېجە توى الدن گىنتىدى.

كىچل قىزيم ساچلى دىئىب آغلار.

كىچل قىزىن نەيى وار؟ دەميردن بىر داراغى.

كىچل گىلىشىلندى كى، داراق باھالانىب.

كىچل، باشىنى يودون مۇ؟- يودوم دا، دارادىم دا.

كىچلى بئر كونون يانىندان تانىيارلار.

كىچلىمە باخما، باختىما باخ.

كىچلىن آدین قوبىارلار زولفعلى.

كىچلىن بئۇر كو دوشنه قىدردىرى.

كىچلىن تو كىدىن آجىغى گلر.

كىچلىن قازاندىيغى باشىينىن قارتماغىينا گئىر.

كىچلىن كىچلىكى ايله نه ايشى وار، ايشىينىن كىچرىلىكى ايله اول.

كىچمە نامىرىد كۈرپۈسۈندىن، قوى آپارسىن سو سنى.

كىچىن خىرمانلارى سو وورما.

كىچىن كىچدى، گلن گونون خىر اولسۇن.

كىچىن كىچدى، واى گله جىك دردىنه.

كىچىن گونه گون چاتماز، جالاسان گونو گونه.

كۈچن يوردون قىدرىنى قونان يورىدا بىىلرلر.

كىچىنە گىذشت دئىيەرلر.

كۈچون ياراشىغى دانائىن سونجو قلاماغىدىرى.

كۈچە كۈچدە مالىنى ساخلا، قاچاقاچدا باشىنى.

كىچى اوّلدو، قوتورو دا كىسىلدى.

كىچى جان هايىندا، قىصاب دا پىي آختارىرى.

كىچى سورونون قاباگىندا گلسىدە، "قوييون گىلدى" دېيىرلر.

كىچى سويو باغيرا-باغира كىچر.

كىچى هاياندا؟ قايا هاياندا؟

كىچىنин آياغىندان آسارلار، قويونو قويون.

كىچىنinin اجلى چاتاندا چوبانين دىگىكىنه سورتوضى.

كىچىنinin قوتورو گىدر بولاغين گۈزۈندە سو اىچر.

كۈرپۇنو كىچىنجه آىيى يا دايىدى!

كۈشەسىنده دانىشاق، خرمىنده توز قوپماسىن.

كىشىش، بىللە ايش؟!

كۆكسوز آغاج تىز بىخىلار.

كۈلگەدە اولانىن كۈلگەسى اولماز.

كۈلگەدە بىتن آغاچىن مئيۇھىسى اولماز.

كۈلگەسىنده ياتدىغىن آغاچى بوداما.

كۈمورچونون ائويىنه گىرن اوزو قارا چىخار.

كۈمورچونون قارماقدان نە عارى؟!

كۈنلو باليق ستون كونەسىن سوپوق سويا قويار.

كۈنلو يىنمىش اىستەين دولانار تاغ باشينا.

كۈنول بىر سارايى بىزىر، تىكمەسى زور، سۈكەمىسى آسان!

آتا لار سىئۇزۇ

كۈنۈل بىر شوشەدى، سىندىرىماق اولماز.

كۈنۈل توتان كىچىلە عىب اولماز.

كۈنۈل دوستون تانىار.

كۈنۈل سئون گۈزەلىن نه آغى، نه قاراسى؟

كۈنۈل سئون گۈيچك او لار دونىادا.

كۈنۈل گۈزىدە سو اىچىر.

كۈنۈلدىن كۈنولە يول وار.

كۈنۈلسوز ايشىين آخرى اولماز.

كۈنۈلسوز هورن كۆپك سورو يە قورد گتىرر.

كۈنولە گوج يوخدور.

كۈھلن آتىن چولو جىريق او لار.

كۈھنە او ن چووالدى، ووردو قجا توز قوپىار.

كۈھنە بازارا تزە نىيرخ قويما.

كۈھنە پامبىق بىز اولماز.

كۈھنە تولكۇ حىيلە باز او لار.

كۈھنە حامام، كۈھنە تاس.

كؤھنه دوست دوشمن اولماز.
كؤھنه سئۇگى كؤھنلەم.
كؤھنه قار سورورق وئرمىز.
كاباب قانلى، ايگىيد جانلى.
كابابى كۈز اۇلدۇرر، ايگىيدى سۆز.
كار اشىيتدىگىن، كور توتۇرغۇن بوراخماز.
كار اشىيتىمز ياراشدىرار، كور گۈرمىز قوراشدىرار.
كار اوچۇن ايکى دفعه اذان وئرىلمىز.
كار اىتى قورد آپارار.
كار ايکى دفعه گولر.
كار كۈنلۈنده كىنى آنلار.
كاروانىن پوسقودا قالىنجا وورولماغان ياخشىدى.
كارين باشىينا بالتا ووردولار، دىدى: بو نه تاققاتوقدو.
كاسىب آت تاپاندا اوت تاپانماز، اوت تاپاندا آت.
كاسىب اولىندە موللا خستە اولار.
كاسىب اوغورلۇغا چىخدى، آى دا بىر ياندان چىخدى.
كاسىب ايتىنinin آدین گوموش قويار.

کاسیب چیخارین بیلسه، گوندەلیگە ماھوت گئیھر.

کاسیب چیراق ياندیرار، دؤولتلىنین پولون سايار.

کاسیب گئیھنده، -هارداندى، -دئیھرلر، وارلى گئیھنده - موبارك.

کاسیبا بازارین تولاسى دا ھورر.

کاسیبى دوه اوسته بؤو سانجار.

کاسیبىن اليىدە قوغال گولمەلى گۈرسىنير.

کاسیبىن اوغلو اولونجا دؤولتلىنین قولو اول.

کاسیبىن بىر اوغلو اولدۇ، او دا بويىنۇ اگرى.

کاسیبىن توپوندا گئچە قىسا اولار.

کاسیبىن داناسى دؤولتلىنین تاياسىينا باخار.

کاسیبىن سۆزۈ يورغۇنون كۈزۈ.

کاسیبىن ساجى چۈرەگى قورتاراندا قىزار.

کاسیبىن سخاسى شىطاندى.

کاسیبىن گونو ايتىن گونو.

کاسیبىن مالى باشىنин آلتىندا گر ك.

کامل انسان کلامىندان بللى دىر.

كامل كاملى تانيار.

الكچى نين قيل وئرنى يانيندا اولار.

كركى اولوب اوز طرفوه يونما، ميشار اول ايکى طرفه يون.

كرمهنى دادير آلير.

كسك آتانا داش آتارلار.

كسك او توروب داش او چون گون آغلابىر.

كسه نين او زون تىكىن آغاردار.

كسيليسين ايکى ال كى، بير باشى ساخلاما ييا.

كسيلن باشىن تىلى او چون آغلامازلار.

ككليك باشىن قويلار قارا قويرو غوندان خبرى اولماز.

كلك ايله گلن كوله گئندر.

كند خودالىغا حسابا گىدن انوينه بور جلو گلر.

كنده موللا گلپى، هر كيم اولور اولسون.

كندى شور تو سوپيلا تانى، قامچىنى شولدوسوپيلا.

كوبه گيرمه ميش او زوم سير كه اولماز.

كوت ها كوت نن ايت ساخلايانين بير تنهن اپبگى گرك.

كوتان نه بىلىر كى، قايىش نه چكىرى؟!

آتالار سۈزۈ

كوجە ايتنى ائو قوروماز.

كوحَا آتلانار، اوْز كندىنى چاپار.

كوحَا ايلە حسابا او توران بورجلۇ قالار.

كوحَا منم، - نۇوبىت سىنин دىرى.

كوحاسى گولوم او لانىن باشىينا كولوم او لار.

كور آتلانار اوْز اؤلکەسىنى چاپار.

كور آتى مىن شاھلىق ادعاسى ائىر.

كور آتى مىنیب كۈندىن چاپىر.

كور آتىن كور دا نالبىدى او لار.

كور اولىر، آدى قالار بادام گۆز.

كور الفه واو دئمەيىب.

كور او دو كى، دوشدو گو قويويا بىر ده دوشە.

كور ايلە چۈرك يىئىندە آللەھى آرادا گۈز.

كور تو تىدوغۇن الدن قويماز.

كور تو تىدوغۇن دان كىسر.

كور دا بىلىر باليق شوردو.

کور د گنگىنى بىر دفعه ايتىر.

کور قىز تويدا دونونو تانىدى.

کور كىچلى بىتله يير آى قارانلىق گنجىدە.

کور کورا دئى: جىيرت بو يانداكى گۈزونە.

کور کورا كور دئمهسە باغرى چاتلار.

کور کورا نئجه باخار، آللادا يېكىسىنە دە ائلە باخار.

کور كىمدىر؟ - نا بلد.

کور گۈزدن ياش او ممازلار.

کور گۈزون صاحبىنە نە فاياداسى؟!

کور لئيلگىن يوواسىن آللادا اوز الى ايلە ياپار.

کور نە ايستر؟ - ايکى گۈز! بىرى اگرى، بىرى دوزا!

کور يا بوردا، يا باعىداددا.

کورا گئچە دە، گوندوز دە بىردىر.

کورا وئيرىسن منه وئر، شىلە وئيرىسن منه وئر.

کورا اوغلو بىر گلىپ، بىر گندىپ.

کورا اوغلو دىيىبىدى: "باسىلانى كىسمە".

کورا اوغلۇنۇ توتماغا بىر كىچل حمزە گر ك.

آتالار سۈزۈ

کوردون قوجالانى قويونا گىدر.

کوركچونون کورکو اولماز، بئرکچونون بئرکو.

کورلار اۇلکەسىنده چاشلار پادشاه اولار.

کورو کور يانىندا هييان اوچون قويارلار.

کورون قاباغىنى الى آغاجلى كىمىزلى.

کورون نه بورجو کى، شام باھالانىب؟!

کوره يە دوشىمەين دمىز يومشالماز.

کوسا کىنده گىرمە مىش ايللىسىنى باشلادى.

کوسا گىتىمىشىدى ساققال گىيرمگە، بىغىنى دا اوستەلىك قويدو.

کوساييا لاغ ائلەينىن توب قارا ساققالي گرک.

کوسولو قارداش، گل يوکو چاتاق، يئنە كوسوموز كوسو.

كول باشينا كوللوكلەر، قارغالار سنى دىمدىكلەر.

كولدن تې او لماز.

كولو او جاقدان گؤتور.

كىچىك او لمایان يېرده بئيۈك ده او لماز.

كىچىك داش دا باش يارار.

كىچىكىن خطا، بؤيو كىن عطا.

كىشى-كىش ايله دونوز داريدان چىخماز.

كىشى اوز سۈزۈنۈن آغاسى او لار.

كىشى سىئلدىر، آرواد گۈل.

كىشى كىشىدەن قورخماز، آما او تانار.

كىشىنى تئز قوجالدار آخشامدان ياتان آرواد.

كىشىنىن او زونە با خما، سۈزۈنە باخ.

كىشىنىن حۇرمىتى او ز اليىندەدىر.

كىشىنىن سۈزو بىر او لار.

كىشىنىن مالى گۈز قاباغىندا گر ك.

كيم ائشىشك او لار، بىز او نا پالان او لار يق.

كيم اكدى، كيم بىنجردى، كيم دئدى باغ منىمدى.

كىمسە كىمسە نىن نصىبىن يىمىز.

كىمىنىن الگى او لار، كىمىنىن ساجى.

كىمىنىن اولى، كىمىنىن آخرى.

كىمىنىن باشىندا تاج، كىمىنىن بو بىنوندا خراج.

كىمى يە بىر ائشىشك، كىمى يە مىن كۆشك.

كىمىي يە لۇو، كىمىي يە پېيلۇو.

گئت اۋۇزونه دوست قازان، دوشمن اوچاق باشىندادى.

گئت، چاناغىم، گل چاناغىم، اور تالىقىدا سىن چاناغىم.

گئتدىم دردلى يانىنا، او، مندن نارىن آغلادى.

گئتدىم يارىم يانىنا، قادام جىجىم جانىنا.

گئتمە گۆزومدىن، گىندرم اۋۇزومدىن.

گئتمەسىن او يامان كى، يېرىنە ياخشى گلمىز.

گئچ گلن قۇناق اۋز كىپسەسىندىن يېير.

گنج-گنج گىدىن، خوش گىدىن، تىز-تىز گىدىن، نؤش گىدىن.

گنجىھ دىرناق كىن، گوندوز ناغىل دئىين، هىلىت سونرا گلرسىن!

گىندر باغلار قوراسى، قالار اوزلر قاراسى.

گىندر بو آجليق، گلر او جوزلوق، آما سىنە فالدى كۈمبە يانىغى.

گۈدك آتىلدى ووردو او زونون باشىنا؛ او زون دىئى: "عىجىپ يادىما سالدىن".

گىندىن باغدان گىندر، باغباندان نە گىندر.

گىندىن قارۇنى، يول قارا...

گۈردو- هنك، گۈرمەدى- گىرچىك.

گۈردو گۇنو قويوب ائشىتىدىگىنە اينانما.

گۈرمەميش گۈردو گوموش، اولدۇ قودورموش.

گۈرمەميش گۈردو، گولە- گولە اولدۇ.

گۈرمەميشە آت وئرسن، چاپا چاپا اولدۇرر.

گۈرمەميشىن بىر اوغلو اولدۇ، چىكى چو كون چىخارتدى.

گۈرن گۈزە كول او فورمه.

گۈرن گۈزە ياساق او لماز.

گۈرنىن گۈزۈن تۈركۈنجه، گۈتۈرنىن ئىن كىس.

گۈرو كن كند بلدچى ايستەمز.

گۈرولموش اىشىدۇن گول اىيى گلر.

گۈز قىيمىنى تانىيار.

گۈز گۈردو، گۈييول سئودى، منىم نه گوناھىم وار؟!

گۈز گۈردو گوندىن قورخار.

گۈز گۈرمەسە كۈنۈل سئومىز.

گۈز نامىر دىير؛ قورخودار.

گۈز ياشى دا بور جداندى.

گۈزىدىن اوزاق اولان كۈنلەن دە اوزاق اولار.

گۈزىدە اولمايان گۈيىلەدە اولماز.

گۈزل آشى تىز بىشى.

گۈزل آغا چوخ گۈزلەيدى، ووردو چىچك دە چىخارتدى.

گۈزل بوروونر، چىركىن گۈروونر.

گۈزل سئومىگە تۈۋبە اولماز.

گۈزل كماللى گر ك.

گۈزل گۈز اوچۇن، عاغىلىلى كۈنلەن اوچۇن.

گۈزل گۈزل دېگىل، كۈنلەن سئون گۈزلىدى.

گۈزل نازلى گر ك.

گۈزلىرىن آيدىن اولسون، پىشىگىمиз اوغلان دوغوب!

گۈزلىرىدە وفا اولماز.

گۈزلىك اون دور، دوققۇزو دون دور.

گۈزلىك قارىن دويورماز.

گۈزله باخماق گۈز قايداسى دىر.

گۈزله مەدىگىن داش، ياردى باش.

گؤزو آنجاق تورپاق دوييبار.

گؤزو توخ او لانين كؤنلو ده توخ او لار.

گؤزون آليشماidiغى ايشه گيريشمه.

گؤزونون ياشينا باخاق، يا اليينين داشينا؟!

گؤزه گلمه يين گلينين سلامى ساواشدىر.

گوزله گوز دگر، قلبه سؤز.

گن قاز، درين قاز، او زون دوشرسن.

گىندن باخانا دؤيوش آسان گۈرۈنر.

گئنو سويا وئرمە، وئردىن حىفسيلىتمە.

گئى آغلاماينجا يېر گولمز.

گئيچك سۇزۇن آردى تو كىنمز.

گئيدن نه ياغدى كى، يېر قبول ائله مەدى؟!

گئيشىمەين يېردىن قان چىخارما.

گاوار چۈرەگى يېيەن گاوار اوچون قىلىنج چالار.

گاه نالا دؤيور، گاه مىخا.

گدادن بگ اولماز.

گدایا بور جلو اولما، يا تويدا اىستىر، يا بايرامدا.

گىزدى ايرانى، تورانى، جىنت گۇردو بورانى.

گىزنى آياغا داش دىگر.

گىزنى شلە باغلاماز.

گىزهين گلىن لە گولەين قىيزدان، چارشى بازارداكى لوتو ياخشىدیر.

گىلدى اجل، وئرمىز مجال.

گىلدىلەر، قاپىلارى باغلايىن.

گلمىسىن آيران اىچمەگە، گلمەمىسىن آرا آچماغا.

گلمىشىدى كاباب اىگىنە، گۇردو ائشىشك داغلايىر لار.

گىلن آدام قىمتىنە گلر.

گىلن گىندىن ددهسىنە رحمت او خودور.

گىلندە يېل گتىرى، ائل گتىرى، سىتل گتىرى، گىندىنە يېل آپارى، ائل آپارى، سىتل آپارى.

گىلنە يولداش، گىندىنە قارداش.

گىله جىگىن وار، گۇرە جىگىن دە وار.

گلىن آتلاندى، گۇر كىيمە دوشدو.

گلىن او جااغا چىكىر(گلر).

گلين او جاغا، بركت بوجاغا.

گلين اولدون، ديلينى چك.

گلين اوينايا بىلمەدى، دئى: او تاق اگرىدى.

گلين بزەننەجىن توى سو ووشدو.

گلينى انودن قورو يارسان، اوغرۇ او لار.

گلينى گرد كده، كوچو گو دمكده.

گمىدە او توروب گمىچى يله داعوا ائلەمە.

گميسىنى با تىران چاريغىنى آختارماز.

گنه شكلى دون گئن او لار.

گوج بىرلىكده دىر.

گوجو چاتانا دونوز گوددورور.

گوجونه باخ، شلهنى با غلا.

گوردان بىز گلىرىك، جەنمەن سن خبر وئيرىسن.

گوشە داشى يىرده قالماز.

گول ايستەين! تىكانى دا ايستەمك گر ك.

گول تىكانسىز او لماز.

گولمه قونشونا، گلر باشينا.

گولمە گولونچ اولانا، اۇزۇن گولونچ اولارسان.

گولون قدرىن بولبول بىلىرى.

گولونه باخ، غىچەسىينى در.

گون چىخار، عالم گۈر.

گون دوغوشوندان بىللىدىر.

گون كىچىر عۆمۇر گىندر؛ دلى سىنپىر كى بايرام گلىرى.

گوناھ اۇلنده اوЛАر، اۇلدۇروننە يوخ.

گونبىز گۈرور، ائلە بىلىرى ايچىنە امامزادا وار.

گوندوز گىتمەدىگىن يولو گىچە گىتمە.

گوندە-گوندە، بىر گون سىنە، بىر گون مندە.

گونو خوش كىچىنە تانرى دا خوش باخار.

گونو گونودن گونو اسىر گر.

گونو گونونون اۇلومون اىستىر.

گووهج داشا توخونسا واى گووهجىن حالىنا، داش گووهجە توخونسا واى گووهجە-
جىن حالىنا.

گووهج گۈرمەين قازان گۈرنە خورلار.

گووه جە وئرە-وئرە چىخىر قازان باهاسى.
گووه جى يا سىندىر، يا داغدان يووارلات.
گووهندىگىم آلچاجىق داغلار، سىزە دە قار ياغار مىش؟!
گووه نەمە وارا، دوشرسن دارا.
الگى النىب، خلبىرى گۆيىدە فيرلانىر.
گىزلى دوشمن اىلان كىمىدى، سورونە-سورونە گلر.
گىزلىن كله گلن آشكار دوغار.

J

لش گۈرنە قارغا قوزغۇنا دۇنر.
لۇيۇنسوزە بؤيوكلو ك ائلەمك او لماز.
لاچىن بالاسىن وئرمىز، بلکە زورلا آلارلار.
لاچىن قالادا بالالار.
لا خلایان داش اركىدە قالماز.
لالىن دىلىيى آناسى بىلر.
لاھىجى سئل آپاردى، ائلە دئىيردى: قبلە پاڭدى.
لا يلايى بىلىرسن، نىھ ياتميرسان؟

آڭالار سۇزۇ

لزگى يە دىئىلر: جان شىرىيندى، بىكمىز؟ دىئى: اىكى دوستون آراسىنما گىرماغ
اولماز.

لزگى يە دىئىلر: گۈزىه چىخا بىلرسن مى؟ دىئى: بىكمىز يېشىم چىخارام.
لۇنت هئچە.

لله كۈچوب، يوردو قالىب.
لوتىن كىن ھاردا يىيە جىك؟!
لوتو لوتونو تاپماسا، قارا گىتىر، ياسلى اولار.
لوتو لوتونون سۆزۈنە اينانار.

لوتولوق ترگ گۈتۈرمىز.
لوتون دردى اولماز.

لوخما قارىن دويورماز، محبت آرتىرار.
لولىكىن آفتافا يېرىن توتار، قىروو قوياندا آلان اولماز.
اللى ايلدى يولچولوق ائلەيىرم، جمعە آخشامىنى منه گۈرسىدىن.
اللى ايللىن ائشىشكىنە دىگىرمانىن يولون اۆزىرىدەن.
اللى ياشىندا دانا، ايندى دوشوب مىيدانا.

مئشە چاققالسىز اولماز.
مئشەدە آغاچىن دوزون سېچىرلر.
مئشە يە اود دوشىنده قورو دا يانار، ياش دا.
مئشە يە گىئدن اۋز آغاچىن كىر.
مئھترىين سىسى اوزاقدان خوش گلر.
مئيخاناچىدان شاهىد اىستەدىلر، سرخوشو گۈستىرىدى.
مئيخاناچىنин شاهىدى اوزوم آياقلابىان اوЛАر.
مئيوھلى آغاچا داش آتان چوخ اوЛАر.
ماتاھىن ماتاھ اولونجا بازارىن بازار اولسون.
مال آداما هم دوستدور، هم دوشمن.
مال ايتدى، ايمان ايتدى.
مال گىئدر بىر يانا، ايمان گىئدر مىن يانا.
مال يىھىسينه او خشاماسا حرامدى.
مالى قىروو اوْلدورر، قىشىن آدین بىنامدى.
مالى گىئدىن ايمانى دا گىئدر.
مالى مال يانىندا تانىيارلار.
مالى يوخ اوغرۇ آپارا، ايمانى يوخ شىطان آپارا.

آتالار سؤزو

ماليم بودو، ياريسي سودو، آلسان да بودو، آلماسان да.

مالين تاپىلىدى، اوزون قارا اولدو.

مالين عزيز توتان جانين ذليل توثار.

مالين مال اولونجا بازارين بازار اولسون.

مالين يئمزىن مالينى يئيه رلى.

مالينى ايتلر يئير، جانينى بيتلر.

مالينى بىگلر آپاردى، جمالينا نه اولدو؟!

مالينى ياخشى ساحلا، قونشونو اوغرو توتما.

ماماچا چوخ اولاندا اوشاق ترس گلر.

مايا دوغار، نر دوغماز.

ماياسىز فتير اولماز.

مىلدە مناقشە اولماز.

مجلسىدە يېرىن تانى، دئمه سينىلر دور بوردان!

مجنون كىمى درس اوخويان آخرى وللثىلە قالار.

محبىت گۈزىدە اولماز، كۈنولىدە اولار.

مرد اوزوندن بىلر، نامرد اوزگەدن.

مرد الـه يـاپـىـشـار، نـامـرـد آـيـاـغا، هـارـايـ!

مرد الـى كـاسـاد اـولـماـز.

مرد ايـگـىـدـلـر سـفـرـه آـچـار، آـدـآـلـار.

مرد قـدـرـىـنـى مرـدـبـىـلـر.

مرـدـكـىـشـى چـۈـرـەـگـىـنـى دـاشـداـن چـىـخـاـرـدار.

مرـدـمـرـدـه قـنـىـمـ اوـلـار، مـرـتـضـىـ عـلـىـ هـرـايـكـىـسـىـنـه.

مرـدـمـآـزـارـى آـخـتـارـماـقـلا دـگـىـلـ، رـاستـ گـلـمـكـلـهـ دـىـرـ.

مرـدـه آـرـخـا چـنـوـبـىـرـ، نـامـرـدـه وـئـرـمـه يـاـخـاـ.

مرـدـه گـولـلـه دـگـمـزـ هـنـچـ كـورـهـ گـىـنـدـنـ.

مرـدـهـشـىـرـ حـاقـىـيـلـهـ دـىـرـ، اوـلـوـ نـىـجـهـ اوـلـورـ اوـلـسـونـ.

مرـدـىـ قـوـواـقـوـواـ نـامـرـدـ اـئـلـهـمـهـ.

مرـدـدـىـ پـاـخـىـلىـ دـگـىـلـىـسـىـنـ كـىـ؟

مرـدـدـىـ قـاـپـىـسـىـ آـچـىـقـ اوـلـارـ!

مرـدـدـىـنـ گـۈـزـوـ تـوـخـ اوـلـارـ، نـامـرـدـىـنـ گـۈـزـوـ آـجـ.

مرـكـدـهـ اـيـتـىـنـى دـؤـلـلـوـكـدـهـ آـخـتـارـ.

مـرـوـتـهـ اـنـدـاـزـهـ اـولـماـزـ.

مـزـدـورـ، يـشـرىـنـىـدـهـ دـوزـ دـورـ.

مس سيندي، يا جينگيلدهدى.

مس كى گلدى، ساخسى، قاچ!

مسجد تىكىلمەميش كور عصاسىن دايادى.

مسجد قاپىسى دير، نه سؤكمك اولور، نه ياندирماق.

مسجدىن قاپىسى آچيق دير، ايتىن ده حىاسى گر ك.

مشترىدە گۈز اولسا، ساتان آجىندان اولر.

مظلومون آھى، دئويرر شاهى.

معرفت مانقورا دگىز، سىيم و زر دۇورانى دير.

مكەدن گلن من، خبر وئرن سن!

من آللادا-آللادا ايلە داي اوئيرەدىرم، سىن پاپاق آتىب هور كودورسنى؟!

من بئلە هو لاوار انشىتمەميشىدىم.

من بالامى ايسترم، بالام ايستر بالاسىن.

من بو ائوين او كوزويم، ايستر كوتانا قوشسونلار، ايستر جوتە.

من بىللەم ھانسى اينه گىن بوزو ووسان.

من قوردايسىم - آلىرام، من چوبانام - وئرمىرىم.

من مردىشىرىم، يويارام، اىستەر جىننە گىتتىسىن، اىستەر جەنەمە گىتتىسىن.

منارە يە خە جى چىخمايان دئىھەر بىشىدەن گۆبەلک چىخىپ.

مندىن سىنه اوپىوت: دىنىنى اوزۇن اوپىوت.

مندە ئىلە طالع ھايىندادى، اويناش قويىنونا گىريم، قونشوم دا اوستوموا ئورتە.

منزل ياخىن، كىرا چوخ، بوندا بىر علامت وار.

منم ليك شىيطاندا ياراشىرىم.

منه باخ نە گۈندەيم، يارا باخ نە ساللانىر.

منه بىيتمىز ايش دئىير، آدىمى قويور يارىتماز.

منه دئمەين قوردىمىن ياشاسىسىن.

منى آپاران سويا درىيا دئىيەرم.

منى بىر ايلان چالدى، دىلىمى بىلەن چالدى.

منى خوبىلارا محتاج، گۈزۈم، سن ئىلەميسىن!

منى سايانىن قولو يام، سايمايانىن آغاسى.

منى يئمەين قوردا كۈپك دئمرم.

منىم بىشمىش آشىما سو جالاما.

موتالا دادانان كۈپك، بىر ده گلر.

موختىن اوستونە گىئتمە، اىگىد اندرسن.

موردار اسگى يە او ددوشىز.

موردارى موردار آپارار.

موفته سىر كە بالدان شىرىن او لار.

مولك ساتان قىرخ گون توخ او لار.

مېلچىنinin كىسەسى گىن او لار.

مېلچىك شىرە يە يىغىشىار.

مېلچىگىن او لوشو بىر شى دگىل، دى گل او رە ك بولاندىرىن.

ميمونا دىنلىر اوينا، دابانىنى قۇوزادى.

ميمونون سو خىرتىداناغىينا چىخاندا بالاسىنى آياغىنinin آتىينا آلار.

مىن اولدو زوار، بىر جە آى.

مین بىلسىن، بىر بىلندىن خېر آل.

مین قاپىدا دوز دادان بىر قاپىدا بىندىلماز.

مین يئىھىنин اولسۇن، بىر دەيھىنин اولماسىن.

مېندىن آتىن ساغرىسىنا، قاتلاش يانىنин آغرىسىنا.

مېننمە قودوق، وئرمە جرىمە.

ن

ئىشچە باخىم گۈزۈم گلىن گۈزۈنە او خشاشىن!؟.

ئىشچەسەن قانىمايمىم آتان يانسىن!

نؤكىر نەدى، بىشكار نەدى.

نؤكىرسىن، نىيە بىشكارسان؟ آچ قاپىنى، او رت قاپىنى.

نۇوبە يئتىيمە چازاندا قاشىغىن دىستەسى سىنار.

نىيلرم او ايمانى كى، يارىسى قارداشا يانمايا.

نىيلرم قىزىل تىشتى ايچىينە قان قوسام.

نىيلەيىرم قىزىل تاختى، بىر قىزىل باختىم اولسا.

ئىئينىيەسن دوز اگرىينى كىسەجك.

ناجنس آغاج دو گونلو او لار.

ناجنس قارپىزىن تو خومۇ چوخ او لار.

نا حاق قان يېرده قالماز.

نا خير يېرلى دىبىلى يو خدور، بۇ، آلا دانا آختارىر.

نا خير چى قىزى ناخير چى چۈرەگى آرزولار.

نا خير چى قىزىندان خانىم او لماز.

نا خير چى قىزىنى وئردى، توربا داغار جىيفى دا او سىتەلىك.

نا خير چىنин كۈنلۇ ناخير چۈرەگى ايستر.

ناشىيما زورنا وئرنە يوغۇن باشىندان يا پىشىار.

نالىنى آلمامىش مىخىنى چالما.

ناما ز قىلا - قىلا يىخىدىن اؤيۇمو، ايندى باشلامىسان حاجا گئتمىگە.

نامردى يولداشىندان گۆرر، مرد آللادىندا.

نامرده توش اولانىن جىگرى قاندا دۇنر.

ناماز قىلا-قىلا يېخىدين اوپىومو، ايندى باشلامىسان حاجا گىتمىگە.

نامرد يولداشىندان گۈرر، مىرىد آلاھىندان.

نامرده توش اولانىن جىڭرى قانا دۇنر.

نامردى بىر گۈردون، بىر دە گۈرسىن، نامىرسىن.

نامىردىن چۈرەگى دىزىنىن اوستە او لار.

نامىردىن سۆزونو سۆز ائلەمك او لماز.

نامىردىن گۈزو دار او لار.

ناموسو ايتە آتدىيلار، ايت يىئەدى!

نجابت آدامىن ذاتىندا او لار.

نجابت جاندا دگىل، قاندادى.

نرین دىزى باغلى گر كى.

نسىيە چا خىر ايچىن ايكى يول كېفلەر.

نسىيە گىرمىز كىسىه يە.

نەفس نەفسدىر، بىنەفسىن آدى بىنامىدى.

نەفسە حاقدان گلىرى.

نوح دئىهر، پىغمەر دئمىز.

نە آرتىسا چىگىدىن آرتار، بىشمىشىن هېچ نە آرتىماز.

نە آزغىن اول آسىل، نە مظلوم اول باسىل.

نە آغاچى تۇولا، نە اىتى هوردور.

نە آلتدا اونسان، نە اوستىدە كېك.

نە اكىرسن، اوно بىچىرسن.

نە اممىرم، نە امىشدىرىم مىرم.

نە او جودو، نە او رتاسى، قىريلىب قارىن قارتاسى.

نە او مورسان باجىندان باجىن اۇلۇر آجىندان.

نە اىتەلە يىخ، نە چك دورغۇز.

نە اىشىم ناقابله سۈز دئىم؛ داماغىنا يا دگە، يا دگىمەيد.

نە باغىم وار، نە دە چاققا لا داعوا م.

نە بالىن يىتىرم، نە بلاسین چكىرم.

نە بىبىچىنин بىچىرم، نە آيرانىن اىچىرم.

نە تۈكىرسن آشىنا، او چىخار قاشىغىنا.

نە تىترىرسن، اللرىم، و تىرمە يىنچە آلا بىلمىز سن.

نە چاپا غىم وار چاپام، نە بختىم وار تاپام.

نە چىيى يىتىم، نە دە قارنىم آغريسىن.

نه داش آتدىن كى، قولون دا آغريسىن.

نه درين سويا گير، نه خضرنىبىنى چاغىر.

نه دوهنىن سودون اىستە، نه عربىن اوزون گۆر.

نه دىرىي يە هاى وئرر، نه اولوييە پاي.

نه سؤيود آجاجىندان بار، نه آرزيسىندان عار.

نه سالايلەدىر، نه مالايلەدىر، گولوم، اولولوق كمالايلەدىر.

نه شاشقىن اول باسىل، نه داشقىن اول آسىل.

نه شىش يانسىن، نه كاباب.

نه ئالم اول آسىل، نه مسكىن اول باسىل.

نه قانىر، نه قاندىرىر.

نه قدر ائشىشكى واردى، پالان آختارىردى، پالانى تاپان كىمى ائشىشكى قورد يىئدى.

نه قورخ، نه ده قورخونو اوره گىندن چىخارت.

نه گىلندن اوز چنوير، نه گىلندن قۇوار اول.

نه وئرسن آدىندى، نه يئسن دادىندى، قالانى يادىندى.

نه وارلىيا بورجلو اول، نه يوخسولدان آلاجاقلى.

آتالار سۈزۈ

نە ياتىدى كى، نە يو خۇ گۆرسون؟!

نە ياتدىق، نە اوزاندىق، حاضر اوغلان قازاندىق.

نە يادا سىيرىنى وئر، نە نامىرە بئل باغلا.

نە ياراشىر آرىغا، گىنده گىرە قوروغا؟!

نە ياردان دوپۇر، نە الدن قوپۇر.

نە ياش اولوب سىخىلمالى، نە قورۇ او لوب قىريلمالى.

نە يوغوردوم، نە ياپىدىم، حاضر جا كؤكە تاپىدىم.

نىتىن هارا منزلين اورا.

نىيە ئىللە يئرددە ياتيرام كى، آلتىما سو چىخسىن؟!

9

وئر يىنىيم، اوئتور ياتىيم، گۈزلە جانىم چىخماسىن!

وئردىيگىن بىر يومورتا، او نۇ دا يېرتا-يېرتا.

وئررسن پىندىير، ئىلرم كىدىير، وئررسن آش، ئىلرم باش.

وئرن ال آلان الدن اوستون او لار.

وئرن ال درد گۆرمىز.

وئرن الى كىمىزلىر.

وئرن الى هر كىس سئور.

وئرنده امام اوilar، آلاندا شومور.

وئريم وارا باخماز.

واخت اوilarكى، شاهين دا قاراچيا ايشى دوشى.

واخت ايكن آغلا، عاشق، ائل گلر، تونلوك اوilar.

واختسىز آچىلان گول تىز سولار.

واختسىز بانلايان خوروزون باشىن كىسلر.

واختسىز قوناق اوز كىسەسىندىن يئىر.

واختىنى ايتىرن باختىنى ايتىرىرى.

وار ائوى كرم ائوى، يوخ ائوى ورم ائوى.

وار وار اوستوندىن گلر.

وار يىخمايانى فلك ده يىخماز.

وارسا هنرين، هارا گئتسن وار يېرىن.

وار كن يوخ دئمه، جاوابى يوغۇق اوilar.

وارلىغا تلهسن يوخسوللوغا تىز دوشى.

وارلىغا نه دارلىق.

وارلىنин اىتى هارىن اوilar.

وارلينين خوروزو دا يومورتا قويار، تويوغو دا.

وارلينين كؤنلو اولونجايا قدر كاسيبين جانى چىخار.

وارلينين واري كاسيبين چنهسىنى يورار.

وارينى وئرن اوتانماز، يوخدان وئرن آخماقدىر.

واي اوندادير چاروادار باجادار اولا.

وزيري قارغا اولانين آغزى زىبىلىكىدە گر ك.

وسمه بول اولاندا قاشا دا چىكلر، گۈزە دە.

وطن ويرانە دە اولسا، يئنە جىنتدى.

وطن يادينا دوشۇن غريب آغلاماسىن نېتىلەسىن؟!

وطنسىز اولان كفسىز قالار.

وطنه گىلدىم، ايمانا گىلدىم.

فالى دوست ياد اولماز، گۈرمەسە يوز ايل سنى.

وور بابام، دؤوران سنىن دىر.

وور دىئىك، اولدور دئمەدىك.

وور دىئەنلە ووران يارى دىر.

وورا بىلەمەين داشىن بؤيو گوندن ياپىشار.

ووران اۋەكۈزە آللە بويىنۇز وئرەمز.

ووران اوغۇل آتايا باخماز.

ووران ايگىد دايىسىنا گەيەشىز.

وورام اۇلر، كېش دئىھەرم گىتىمىز.

ووركى بئشىك دالدادى، سىيدىلى خىرماندادى.

ووروشون كور ووروشونا اوخشامىز.

ووروم اوشاغىم اۇلدۇرۇم، قۇنشۇما آد قازانىم!

◆

هەنج ايگىد كورە كەن يارا گۇنۇرەز.

هەنج ايگىد يالقىز اولماسىن.

هەنج بىلەمير هاردا بىشىب، دئىپىر: منه دە بىر چۈمچە!

هەنج كس اۋە آشىنا تورش دئمىز.

هەنج كس اۋە عىبىين بىلمىز.

هەنج كسىن چۈرە گى هەنج كسىن قارنىندا قالماز.

هەنج كسىن چىراڭى صاباحاجان يانماز.

هەنج كسىن ياراسى گۆز قاباگىندا اولماسىن.

آتالار سۇزو

ھېچ ياتانىن دالىسىنجا اوپاڭ او لىماسىن.

هارالىسان؟ - ھله ئۆلنمەمېش.

هاردا آشدىر، اوردا باشدىر.

هاردا گۈردون ھامى كور، سەن دە اول كور.

هاردان اينجلسە اوردان اوزولىر.

ھامى بىلىر، داغدا ككلىك گۈزلىرىر.

ھامى دىئير، مدربازىن گۈزو چىخىسىن بىلمىرم مدرباز كىمىدىر.

ھامىيا عادت اولدو، بىزە بىدەت؟!

ھامىنى يارىن دردى اۇلدۇرۇر، بونو دا قارىين دردى.

ھامىنىن عاغلى بىر اولسا، كىنچى يە چوبان تاپىلماز.

ھانجارى ائلەيىم كى، گۈزۈم اوغرۇ گۈزۈنە او خشاماسىن؟

ھاوار سنىن ئويىنده، داوار سنىن ئويىنده، داش وورورسان تۈز قوبۇر، نە وار
سنىن ئويىنده؟

ھايقىرماق گوجە باخار.

ھايلا گلن هويلا گىندر.

ھر شىئىن تزەسى، دوستون كۆھنەسى.

هر آتيلان داشين دالينجا گىتمىزلىر.
هر آدام اوژو اوچون فكر ائلر.
هر آشىغىن بىر دۆورانى او لار.
هر آغاچ مئيىوهسى اىلە تانىنار.
هر آغلار گۈزلى يە عاشق دېمىزلىر.
هر ائنىشىن بىر يوخوشۇ، هر يوخوشۇن بىر ائنىشى وار.
هر اوخويان موللا پناھ او لماز.
هر او زانان الله حالوا وئرمىزلىر.
هر ايش اوز اوستادى اليىنده آساندى.
هر حكىمتىن باشى ايماندى.
هر خوروز اوز چۈپلۈگۈنده ائشەلىرى.
هر داش باش يارماز.
هر دردین بىر درمانى وار، تاپان گر ك.
هر زيانلىق آداما بىر عاغىل اويرەدىر.
هر سۈزۈن بىر مقامى(يىنرى) وار.
هر ساعاتىن بىر حؤكمو وار.

هر ساققالدان بىر توک چىكسىن، كوساييا دا بىر ساققال او لار.

ھر سو كىچىد وئرمىز.

ھر سورودن قوردون اۋز پايى او لار.

ھر شئى اۋز اصلينه چىكىر.

ھر شىنى اۋز واختىندا بىتىر.

ھر شئى نازكىلەگىندن سىنار، انسان يوغۇنلۇغۇندان.

ھر شئى واخنا باخار، واخت بىر شئىه با خماز.

ھر شئىه نظر دىگر، عاغىيلدان باشقما.

ھر شئىي واختىندا اكسىن، دورّ بىتىر.

ھر شئىين ائر كى كىچىر، سۆزۈن دىشىسى.

ھر صىرىن آخىرى وار.

ھر ئالمىن بىر گونو وار.

ھر عاغىل بىر اولسا، كىچى يە چوبان تاپىلىمان.

ھر قارانلىغىن بىر آيدىنلىغى وار.

ھر قوشما اۋز يوواسى ايستىدى.

ھر كىس اۋز آرشىنى ايلە اۋلۇچىر.

ھر كىس اۋز اۇلوسونو او خشايار.

هر کس اوز ائوینین نوکریدى.

هر کس اوز اكديگىن بىچر.

هر کس او جاغين او دون او زونه سارى ائشر.

هر كسىن اولوسو اوز با جاسينا گلر.

هر كسىن بىر دردى وار، دكىير مانچىنин دا سو دردى.

هر كسىن توستوسو اوز با جاسىندان دوز چىخار.

هر كسىن قارغاسى او زونه بىر قىرغى دىر.

هر كلك آدام هر دئوك ايتى آلدادانماز.

هر كىندىن بىر دلى، كله خانيدان قاباغуوا گلنى.

هر كىشى گوجونه گۈره يوك گۈتورر.

هر كىشىنин آرسىنينا گۈره بىز وئرمىزلىر.

هر كىيمىن باغى وار، اوره گىنده داغى وار.

هر گىنچەنин بىر گوندوزو وار.

هر گۈزەلىن بىر عىبى او لار.

هر گل ها گلىن بىر گىت ها گىندى وار.

هر هورەنە داش آتسان، داش او سته داش قالماز.

هر يىرىن دووشانىنى او يىرىن تازىسى تو تار.

هر يانا ياخين، پاشا قاپىسىندان اوzac.

هر گون گلن هر گز اولى، بىر گون گلن نرگىز اولى.

هله بالا، ايلانسان، بؤيوسون شاهмар اولارسان.

هم داييم گيله گندىرم، هم دايلاغىمى اويرەدىرم.

هم زيارت، هم تجارت.

هم جنسىن تانىمايان آياغا دوشىر.

همن آشدى، همن كاسا.

همى اولاق، همى سولاق.

همى هئلەدى، همى كلهدى، همى كرتنكلهدى.

همىشە سئل كؤتوك گتىرمىز.

همىشە شعبان ايدى، بىر گون ده قوى رمضان اولسون.

همىشە گولن آغىز آيريق قالار.

همىشە يول بوستان كنارىندان دوشىز.

همين داش، همين دىبىك.

هنك، هنك، آخرى دىنك.

هورمك اىته قالار، كاروان يولون گندر.

هوروشون بىلمەين ايت اوئونونه قورد گتىرر.

هوره بىلمز، ايتلىرى باشا سالار.

هولالوار گۈرمۇشدو، بىلەسىن گۈرمە مىشدىم.

هووها وار داغا مىندىرر، هووها وار داغدان ائندىرر.

هيرس ايله قالخان زيان ايله او تورار.

هيرس گلنده گۈز قىزارار، هيرس گىندىنده او ز.

الى آچىغا آللاه او زو يئتىرر.

الى اگرى هئى دوزلو كدىن دانىشار.

الى بوشما "آغا او يور" دئىه رلى، الى دولويا "آغا بويور" دئىه رلى.

الى كؤسو يلىو سن، او تو يانان من!

الى يانان آغزينا تپر.

يئتىيم اولە گن او لار.

يئتىيم اوغرولوغى چىخار، آى ايلك آخشامدان دوغار.

يئتىيم دئىيب: من گولرم، آللاه دئميش: من هار دايام.

يئتىيم قىزسان، قىورىل يات!

يئتىيم مالى او ددان يامان ياندىرار.

يېتىم، كىمە ضرر وئىرسىن؟ - منه چۈرك وئرنە!

يېتىمە آى دا قارانلىقىدى، گون ده.

يېتىمە چۈرك وئر، بور جلو چىخ.

يېتىمە واى-واى دئىهن چوخ اولار، چۈرك وئرن آز.

يېتىمى وورما، دؤيمە، چۈرە گىنىي اليىندن آل.

يېتىمەن آغزى آشا، باشى داشا.

يېتىمەن باغرى ياغ باغلاماز.

يېتىمەن قايداسىدى، گىنج گولر، تىز-تىز آغلار.

يېر بىر ك اولاندا او كوز او كوزدن گۈرر.

يېر بىگىن، يورد خانىن، ايشلە ها چىخسىن جانىن.

يېر قاتى، گۈزى ايراق.

يېر وار دانىشارلار، يېر وار او دارلار.

يېرسىز سۆز دوستو دوشمان ائله يىر.

يېرسىز گىلدى يېرىلى، قاچ.

يېرە دوشمىك لە گۈوهەر قىمتىن دوشمز.

يىرى- يىرى كور كو يىرىتىق، نەيىن دى مندن آرتىق؟ آتىم آتىنا برابر، تولام دا سىندىن آرتىق.

يىرىن دە قولاغى وار.

يىرى بىن آت يىمىن اۋۇز و آرتىرار.

يىتكە باش يىھىسىنە دونقۇز گۇددور.

يىئل ايلە گلن، سىتل ايلە گىئدر.

يىئل قايادان نە آپارار؟!

يىتلېنىك پولونا آلينان ئىششىگىن اۇلومو سودان او لار.

يىتلېنىن گلن، يىتلېنىن گىئدر.

يىشمىكدىن سە او مىدىلى او لماق ياخشىدیر.

يىنمكىلە دوست او لان هەر گون كوسولو گزر.

يىتمىكىن دويىمايان يالاماقدان هەنج دويىماز.

يىئىگىن يالقىز يىھىن، يو كون يالقىز قالدىرار.

يىئمە نامىرد چۈرە گىينى، آخىر باشىينا وورار.

يىئمە بىن قورد باراما سارىماز.

يىتمىش واختى خىر چىنин قولاقلارى كار او لار.

يىئىگە مىز يىتراولدو، گونوموز بىر او لدو.

بۇنلو جوجە يومورتاسىندا جىككىلدر.

يىئىر آغىز، اوتابار اوز.

يىئىن بىلمز، دوغرايان بىلر.

يىسجى اوچون آلاھ يىتىرىر.

يىيلىنىم يىئىر، قوناغىم كوسولو گىدىرى!

يىئىن آت اوزونە قامچى ووردورماز.

يا اونجۇ اوئلر، يا دىگىر مانچى.

يا بو دوهنى گودمهلى، يا بو دياردان گىئىمەلى.

يا داع اتگىيندە، يا بىگ اتگىيندە.

يا دوه اوئلر، يا دوهچى، يا دا اوستوندەكى حاجى.

يا ذاتدان، يا سوددن.

يا قارىنىمدا، يا كۆنلۈمە.

يا لله شلهنى باسار، يا شله للهنى.

يابىا تومار ائلەسەن شىلالق آتار.

يابىلاردا قوتور يابى مرد او لار، يوروغاندا يېھسىنە درد او لار.

ياتاغان آسلامدان، گزەين تولكو ياخشىدىرىن.

ياتان آسلام اوپورسا فرصت ھە او ياغىنىدى.

ياتان اوکۈزۈن باشىنا دوران اوکۈز باتىرار.

ياتان اولمىز، يىتن اولى.

ياتان ايتى اوپاتما.

ياتان ايلانىن قويروغۇنو باسىداما.

ياتاما تولكۇ كۈلگەسىنده، قوى يىسىن آسلام سنى.

ياتماگىينا باخاندا گۈردو گو يوخويما مىن شوکور.

ياخشى آت اووزونە قامچى ووردورماز.

ياخشى آت كۈھنە چولون آتىدا دا بىلىنر.

ياخشى آت يئمين آرتىرار، پىيس آت قامچىسىن.

ياخشى آتا بىر قامچى، يامان آتا مىن قامچى.

ياخشى ائلە ياخشىدى، چالىش يامانى ياخشى ائلە.

ياخشى اوولاد آتاسىنى وزىر ائلر، پىيس اوولاد رذىل.

ياخشى اوغول آتا باغى، پىيس اوغول اورەك داغىدى.

ياخشى اولاندا خانىمدان، پىيس اولاندا قاراواشدان.

ياخشى اووچونون تورونا اوو اوز آياغىبىلا گلر.

ياخشى ايگىيد دالى گۈزلر، ياخشى آت قاباگى.

ياخشي ايگيدين آدينى ائشىت، او زونو گۈرمە.

ياخشي بىز آرشىنسىز دا ساتىلار.

ياخشي بىچىنچى خرجىن يېردىن چىخاردار.

ياخши دوست قارداشdan ازلىدىر.

ياخши دوست يامان گوندە بىلىنر.

ياخши ساحلا آدينى؛ بىنامچىلىق ائل گزر.

ياخши ساحلا آشىغى؛ بىنامچىدى ائل گزر.

ياخши گىتمەيىنچە قدرى بىلىنمز.

ياخши گوندە دوشمن گلر دوست او لار، ايگىد او دور يامان گوندە دايانا.

ياخши گوندە ياد ياخشى، يامان گوندە واى قوهوم!

ياخشى گونون يولداشى، يامان گونوم دوشدو گل!

ياخشى نىت يارىم دؤولت.

ياخشى، ياخشىلىغىن دئىيلير، يامان، نەيىن دئىيلير؟

ياخشى ياناش، ياماندان او زاش.

ياخشىلارى يېر تانىيار.

ياخشيليق ياخشيليق هر كيشينين ايши دى، يامانليغا ياخشيليق ار كيشينين ايши دى.

ياخشيليق يامانليق كور ائشىگە سامانليق!

ياخشيليغىن اجرىن آلاهدان ايسته.

ياخشيليق ائله آت درىايدا، باليق بىلمىز، خاليق بىلر.

ياخشيليق باش او جالدار.

ياخشيليق بىلەمەين آدام آدام يېرىنە سايىلماز.

ياخشيليق يېرده قالماز.

ياخشىنى يادا وئرمە حاييفدى، يامانى دا وئرمە آييفدى.

ياد ايتىن قوپىروغو قىسىلى او لار.

ياد گلېپ آشنا اولونجا آشنا يار الدن گىندر.

يادا آرخا وئرن تك قالار.

ياددان يولداش اولونجا قارداش اليىندىن گىندر.

يار باغى، صحبت باغى.

يار گىئىدى، يېرى قالدى.

يارا وار باغلارلار، يارا وار داغلارلار.

ياراسى آواند اولانىن طبىبى قاباغىينا گلر.

آڭالار سۇزۇ

ياراتىغىن ياراتىغى بىز كىن.

يارالىنин دردىنى نه بىلر ياراتىز لار.

يارامايان گلىنин سلامى سۆيىش اولار.

ياردان دانىشىرام، يار گۈرمەمىشىم.

يارى گۈر اۇزۇن دانىش، ائۇ يېخار آرا سۆزۈ.

يارىندان آيرىلان يىددى ايل آغلار، يوردوندان آيرىلان اۇلۇنچە.

ياز اكىنچى قىش دىلنچى.

ياز قىشىندان بىللى ائلر، قىز قارداشىندان!

ياز گونونون ياغىشى، ار آروادىن ساواشى.

يازا چىخارتدىق دانانى، بىگىمز اولدو آنانى.

يازا، قىشا بىر عاغىل ئىئىلەسىن.

يازان سن، پوزان سن، كىيم دئىهير يالانسان.

يازىلان يازى باشا گلىرى.

يازىلانا پوزو يو خدور.

يازيلاندان قاچماق اولماز.

يازىن حركتى پايىزىن بركتى.

ياس يىھىسى اووونوب، ياسا گلن اووونمايىب.

ياش آغاچ تىز اگىلر.

ياش آغاچا بالتا ووران ال ائمزر.

ياش اودون ساتمايىسان، نيه قورخورسان؟

ياشينا- ياشينا، چىخدىن اوچاق ياشينا.

ياغ يئىهن ايت، تو كوندن معلوم ائلر.

ياغ ياغ اوسته گىدر، يارما ياوان قالار.

ياغلى الين وار، سورت اوز ياشينا.

ياغىدان قالانى ياغمور آپاردى.

ياغىشдан چىخدىق، ياغمورا دوشدوك.

يالان او لماسا، دوغرو يېرىمىز.

يالان تىز آياق تو تار، آما يېرىمىز.

يالان سۆزدە باغلانان ايشه آچىلار.

آتالار سۈزۈ

يالان كى وار، دوغرونون قولودور.

يالانچى اولماسايدى دوغرو دانىشان بىلىنمزدى.

يالانچى شاهدى اوزاقدا اىستىر.

يالانچى طاماهكارى آلدادر.

يالانچى كىمدىر؟ - هر ائشىتىدىگىن دانىشان.

يالانچىلىق اوز قىزاردار.

يالانچىنى منزلىنەجىن قووارلار.

يالانچىنин ائۋى اود توتىدۇ ياندى، هنج كىم اينانمادى.

يالانچىنин ايپىيىن قويوبا دوشۇن قويودا قالار.

يالانچىنин ايشىغى يارىياجان يانار.

يالانچىنин يادداشى اولماز.

يالانلا دونيانى گزمك اوilar، آما قايىتماق اولماز.

يالانىن خوروزو يوخدور كى، بانلاسىن.

يالاواج اوچون ياي دا بوراندىر.

يالاوارىن تارىسى اولماز.

يالقىز قوش يووا سالماز.

يامان آتىن يولو اوزۇن او لار.

يامان باش يېھىسىنە دونۇز گوددورر.

يامان قونشۇ، كور اوغۇل: قۇو يانىندان قادادى.

يامان گۇنۇن عۇمۇر ئۆز اولۇر.

يامان گونە صىبر اىدىن ياخشى گونە تىز چاتار.

يامان يېرددە اوت بىتىز.

يامان يېئىهنىن اولسۇن، يامان دئىئەنىن اولماسىن.

يامانى يامان گوندە.

يان منه، يانىم سنه، قورباندى جانىم سنه.

يانان اۆز دردىنە يانار.

يانان يېردىن توستۇ چىخار.

يانانا يانماز لار.

ياندىرىدىغىن يووشان، آغلاتدىغىن دووشان.

ياشاغى جەنەمە آتدىلار، دندى: - او دونو ياشدىرى!

يانلىش حساب باغداددان قاييدار.

يانلىش دا بىر ناخىشىدىرى.

يانماياندا يانماز، ها يئللە، ها اتكىلە.

يانيق مال، هارا گىندىرسىن؟ - ياندىرى ماغا.

ياوا ايت نه اۆزو يئيهر، نه باشقاسىينا يىدىرىر.

ياوا ايتىن ياوا كوچوڭو او لار.

ياي فاغيرين يورغان دؤشكىدى.

يابدا باشى بىشىنин، قىشدا آشى بىشر.

يابدا ياتانى ايلان وورسون، قىشدا ايشە گىندى بورانا دوشسون.

يابلاق يولۇنون يوخوشو وارسا، ائىشى دە وار.

يابى ايسلە، قىشى بىن:

يابى كۈلگەدە او توران قىشى او جاق آختارار.

بىر گۈز اىكى گۈزۈن گۈردو گۈن گۈرە بىلەز.

يىزىدىن شاما گىتىمگى گئرچك اولدو.

اليم چاتمايان آرمود، بابامين خىيراتينا.

الىمدن توتان اولماز، دالىمدان اىتەلەين وار.

الىين چاتمايان آش قارىن آغريدار، يا باش.

الىين ياغلىدىر؟ چك اوز باشينا.

الىيندن ايش گلمەين اوزون دانىشان اولار.

الىينى قاتدىن حراما، كشكولو دولدور قالاما.

الىينى قىسا ائىلە، دىليلين اوزون اولسون.

يوخ يېردىن عزرايىل دا جان آلماز.

بوخا قلم اىشلەمنز.

يوخارى ائوه باخىب آشاغى ائوى يىخما.

يوخارى باخىب فيكىر ائلەيىنجه، آشاغى باخىب شوکور ائلە.

يوخارى توپوره رم بىغدى، آشاغى توپوره رم ساققالدى.

يوخارى قويمورلار، آشاغى دا من اوتورمورام.

يوخدان آللە دا بتزاردىر.

بۇخسۇل آخچا تاپدى، يېڭى تاپمادى.

بۇخسۇل يو خسۇل، او دونا، سويا دا يو خسۇل؟

بۇخسۇللوغا دوشىمەين وارلىغىن قدرىن بىلمىز.

بۇخسۇللوغو يوخ اولسۇن.

بۇخسۇلۇن آھى تاختىدان ئىندىرر شاھى.

بۇخسۇلۇن اوزو قارادىر.

بۇرد بىيەسىز قالاندا دونوز تېھىيە چىخار.

بۇرغون ائشىشك هوشو آللاھدان اىستەر.

بۇروش وار كى، دوروشدان بىردىر.

بۇرۇلدۇن ساروانا، آجىدىن چوبانا.

بۇز آگاج ساغرىيا، ساغرى بىر يول آغرىيا.

بۇز اۋلۇچ، بىر بىچ.

بۇز ايگىنە بىيغان بىر چووالدىز اولماز.

بۇز بىرە قوشۇلماز، بىر يوزە قوشۇلار.

يوز بىلىجى او لاسان، يئنە بىر بىلەزىن دانىش.

يوز دوست آزدىر، بىر دوشمن چوخدور.

يوز قايغى بىر بورجو اۋۇدەمۇز.

يوز قويونا دا تىرھو، بىر قويونا دا تىرھو.

يوز گون سىتل اويانى، بىر گون درد اوياپار.

يوز گون ياراق، بىر گون گىرك.

يوز ماما جا يېغىلا، گوج دوغاندا دوشىر.

يوز نامىرىدىن چۈرەگىن دوغراسان، كاسا دولماز.

يوز باشىنин شامدى چوووش او لار.

يوسف بازارىدى؛ هەر كسىن ماتاهى وارسا گتىرسىن.

يوك آغىر اولاندا او كۆز او كۆزدن اينجىير.

يوك اگمهسە داش غريبلىيگە دوشمز.

يو كىسكندن باخان آلچاغا تىز ائنر.

يو كله گلن تايىنان گىندر، تايىنان گلن واينان گىندر.

يو كون يېغىدى تېھىي، ائلە آرخا چتۈردى.

آتالار سؤزو

يول اوغروسو اول، يولداش اوغروسو اولما.

يول بىلن كاروانا قاتىلماز.

يول يئمگى يو ك اولمور.

يولچودان يولچويا پاي اولماز.

يولچولوغى گىندن چۈلمگىن دالىسىندا توتماز.

يولچونون تورباسىنдан توتماسان، آغاچىن الدن قويماز.

يولداش يولدا سىننانار.

يولداشى باب ائله، گۈرن دئسىن ھا بئله.

يولداشىما آغاچ دىگىدى، ائله بىلدىيم سامان چووالينا دىگىر.

يولداشىنى گۈستر منه، سەنин كىم اولدوغۇنو دېبىم.

يولداشىنinin سۆزۈنە اينان، اۋزۇنکۈننە دايىان.

يولدان ايرەلى يولداش، ائلدىن ايرەلى قارداش.

يولدان چىخانى يول وورار.

يولدان چىخسان دا، ائلدىن چىخما.

يولدان چىخماق عىيى دىگىل، يولا گلەمك عىيدىرى.

يولдан قال، يولداشдан قالما.

يولسوز گىندن تىز يوروولار.

يولسوزو يولا تاپشىر.

يولونان گىندن يوروولماز.

يومرو داش يوسون توتماز.

يومورتانيين ساريسيندان پاي اومان جهنملىكدىр.

يومورتلامادى، يومورتلامادى، فالانى دا يئدى؟!

يووانى اثركك قوش تىكىر.

يوپىورن آت آرپاسىنى آرتىرار.

يىخىلان يىخىلدىيغى يېردىن قالخار.

يىخىلانا بالتا چالان چوخ اوЛАР.

يىخىلانين دوستو اولماز.

يىخىلماسا دىكلەمز.

بىرتىجى قوشۇن عۇمۇر ئاز اوЛАR.

بىغما دن اوچون خىرمان آچىلماز

يىھىسىنин يانىندا پىشىك ده ايت باسار.

علاوه لر

يازىلىق قايناقلار دان سئچمە آتاڭار سۇزىرى

"دیوان لغات التورک" دن سنجمه‌لر.

آج نه يئمس، توک نه تئمس.

آرسلان کاريسا سىچغان اوئتىن كودهزور. (آرسلان قوجالاندا سىچان دلمەيىن گودر).

آركاسىز ار چرىق سويماس. (آركاسىز ار قوشون يئنمز).

آشوج آйور توبوم آلتون، كاموج آйور من كايىدا من. (قازان دئىير دىبىم قىزىلدى، چۈمچە دئىير من هاردايام).

آغىز يئسە كۆز اوپيازور. (آغىز يئىير، گۆز اوتنار)

آلىلار بىرلە اوروشما، بىغلار بىرلە توروشما.

آوجى نېچە آل بىلسە، آدۇغ آنجا يول بىلىر. (اوو چو نىچە حىلە بىلسە، آيى دا او قدر يول بىلىر).

آوتلۇغ يىنجو يئرده كالماس. (دىكىلى مونجوق يئرده قالماز).

اندىك او ما انولىكىن ئاگىرلار. (آخماق قوناق انو صاحبىنى ئاگىرلار).

انودەگى بوزاغى او كۆز بولmas. (انو بوزو ووندان او كۆز اولماز).

اردىم باشى تىيل. (اردىمىن باشى دىيل دىير).

آتالار سؤۈز

اردەمسيزدن كوت چرتىلور. (اردەمسيزدن اوغور او زاق او لار).
ارمه گونه بولىت يوك بولور. (ارينگىنه بولود يوك او لور).
اوت تو تونسوز بولماس، يىيگىت يازو كسوز بولماس. (اود تو تونسوز، گنج گوناھسيز او لماز).
اوت تىيىت آقىز كىيمىس. (اود دىمك لە آغيز يانماز).
اولوقنى اولوقلاسا كوت بولور. (بۇيو گونون آغىرلىيغىن گىتىرن خوشبخت او لار).
ايكت كوچنار باشى بير آشىچتا پىشماس. (ايكتى قوچون باشى بير قازاندا بىشىز).
اييل قالىر، تۈرۈ كالماس.
بۈرۈ كوشنىسىن يىنمز. (قورد قونشوسونو يىنمز).
باليق سوودا، كۆزى تاشتىن. (باليق سودا، گۆزو ديشارىدا).
بىشترىتك تۈز ائرمىس. (بىش بارماغانىن بىشى ده بير دىگىل).
بىر كارقا بىرلە كىش كىلمس.
بىرىن-بىرىن مىيغ بولور، تاما- تاما كۆز بولور. (بىر- بىر يىغىلار مىن او لار، داما - داما گۈز
او لار).
بىلەمىش يېڭى بىلەمەدو ك كىشىدىن يېڭى. (تائىيدىغىن شىطان تائىيەدەيغىن آدامدان ياخشىدى).
تاز كىلىقى بۈر كچىگەت (كىنچلىن قاچاجاغى يىز پاپاچى دو كانى).
تاغ تاغقا كاوشماس، كىشى كىشى يە كاوششور. (داغ داغا قوشماز، آدام آداما قوششار).
تامو كابوغىن آچار تاوار. (جهەنەمەن قابىسىن مال-دؤولت آچار).
سوسە گەن اودقا تنغرى مونگوز بىرمس. (ووراغان او كوزه تانرى بويىز و نرمز).

سوو بىر مىنكىسە سوت بىر. (سو و ئىرمەينە سود و ئىر).
سوو گۈزىمكىنچە اتوك تارتىما. (چاي گۈزىمكىنچە ئاتىكىنى چىرىمالاما).
كۈزدىن يېراسا كۆنقولدىشنى يىئىتى يېرار. (گۈزدىن اوزاق اولان كۆنولدىن دە اوزاق او لار).
كارى او كۈز بالدو كا كور كىماس. (ياشلى او كۈز بالتادان قور خىماز).
كاموغ كىشى تۇز انزىمس. (هامى بىر اولماز).
كانىيغى كان بىلە يوماس. (قانى قانايىلە يومازلار).
كوتتسۇز كودوقكا كىرىستى كوم ياقار. (ايشه ترس گىندىن قويوبىا گىرسە، اوستونە قوم ياغار)،
كوتلۇغقا كوشما ياغار. (طالىلى يە قوشما - قوشما گلر).
كورتقا بودىك بىلمس، يىرىم تار تىر. (قارى اويناماق بىلمس، يىرىم داردى دېيەر).
كوروغ ياغاج انگىيلەنسى. (قورو آغاچ اگىلەمس // آغاچ ياش كەن اگىلەر).
كۈز كەنلىقى يايىت بىتلەقۇلوك. (پايىزىن گلىشى يايىدان بىللى او لور).
كوش كاناتىن، ائر آتىن. (قوش قانادىيلا، ار آتىيلا).
كوش كىلىنج كىنقا سىقىماس. (قوشا قىلىنج قىنا سىغىماز).
كىشى سۈزلىشۇ، يىلىكى يېزلاشو. (انسان دىللشە- دىللشە، حيوان اگلشە- اگلشە).
بىيان كىندىو ائگرىسىن بىلمس، تەوهى بويىنون ائگرى تىر. (ايلان اوز اگرىسىن بىلمس، دېيەر
دۋەنин بويىنۇ اگرىيدى).

"كتاب دده قورقۇد" دان سىچمهلىرى

آتايىشلەمەسە، ار اوپىونىز.

آتايىشلەمەسە، ار اوپىونىز.

آتا آدىنى يوروتەمىن خورىياد اوغول، آتا بىتلەندىن ئىتتىنچە ئىنمەسە يىنى.

آسلامان ئىتىگى يىنە آسلاماندىرى.

آغلاما ماقلا نىسە مى اولور؟

آلپ ار اردىن آدىن ياشىيرماق عىب اولور.

آلپ ارە قورخو و ئىرمك عىب اولور.

آللاه-آللاه دىيمەيىنچە ايشلەر اۇنلىز.

آنا حاقي، تانرى حاقي.

اولىن آدام دىرىلىمز.

اجل وعدە ايرەمەيىنچە كىمسە اۇلمىز.

ار جومىردىن، ار ناكسىن اوزان بىلىئىر.

ار مالىينا قىيىمايىنچا آدى چىيخماز.

ازىزلىنى يازىلماسا، قول باشىنا قضا گلەمز.

اسكى پامبىق بىز اولماز.

اسكى تونون بىتى، او كىسوز اوغلانىن دىلى آجى اولور.

اوغول آتادان گۈرمەيىنچە سوفرە يايماز.

اوغول دخى نىتىلەسىن، بابا اولوب مال قالماسا، بابا مالىندان نە فايىدا، باشدا عاغىل اولماسا؟

باش اسن اولسا، بورك بولۇنمازمى اولور؟

بو دونياني ارنلر عقل ايله بولموشلاردىر.
تانرىينىن بىرلىكىنه يوخدور گومان.
تكىرلوك ائىلەينى تانرى سئۇمىز.
چىخان جان گىرى گلمىز.
دۇولتلى اوغول قوپسا اوچاغىنinin كۆزودور. دۇولتسيز اوغول قوپسا اوچاغىنinin كولىدىر.
دوغرۇ يولو گۈزوركىن، اگرى يولدان گلەمەلىم.
سو حاق دىدارىن گۈرمۇشدور.
قادر تانرى وئرمەيىنچە ار بايماز.
قاراواشا دون گىتىرسىن قادىن اولماز.
قارى دوشمان دوست اولماز.
قورد اوزى موباركدىر.
قوناغى گلمەين قارا انولر يىخىلىسا يىنى.
قىيرىمىندان دۇنمهسە، قاچىناسا، ارلىك ياخشى.
قىيز آنادان گۈرمەيىنچە اوپىود آلماز.
كۈنلۈن يوجا توتان ارده دۇولت اولماز.
كۈل تېجىك اولماز.
كىلىملى - گىندىملى دونيا! سون او جو اۇلملۇ دونيا!
ياد اوغولو ساخلاماقلا اوغول اولماز، بؤيوينىدە سالىر گىندر، گۈرددوم دىنمز.
يالىزىز ايگىيت آلب اولماز.

"اوغوزنامە" دن سىچىمەلىرى

آج ايله دوست او لايمى دىرسىن، قارنىن دويور.

آزى بىلمەين چوغۇن ھنج بىلمىز.

آللاه ساغ گۈزو سول گۈزە محتاج ائىلەمەسون.

انشىگىن اۇلومى ايتە دو گوندۇر.

انشىگىنە گوجون يىتمەسە، يالانىن دۆگىمە.

او گىنى آنا، او جاغا يانا.

اڭل كىنچىدو گى كۈرپۈدن سن دە كىچ.

اۇلمە، ائشە جىيقوم، يونجا بىتى، يىشەسنى.

اثلۇن دىلىنى كىمسە تو تماز.

ابله چىكىشىگەن او لور.

انصاف دىن يارىسىدىر.

اوغلان آغلاما يىنچا مەمە و نەرمىزلى.

اولو گۈز ايله قىز آل، ارگەن گۈز ايله آت آل.

اولولار سؤزون توتمایان اولايو قالور.

اويناشينا اينانان عورت ارسىز قالور.

ايت ايته بوپورسا، ايت ده قويروغونا بوپورار.

ايشى ايشلهين كۈنۈلدور.

ايکى سۇگى بير كۈنۈلە اولماز.

باسيلان كورشه دويماز.

باشا يازيلان گلور.

بىسلەمە قارغايى، آخىر گۆزۈن چىقارىر.

بىر تاشايىلە ايکى قوش اورولماز.

بىن حرامدان بىر حلال يىڭ دور.

بىن بىل ياراق، بىر گون گرك.

تاغ نە قدر يوجا ايسە، اوزرىندىن يول آشار.

تانرى يى گۆز ايلى گۈرموش كىمسە يوق، عقل لە بولولار.

تۇغروپا زوال يوقدور.

جان يوكى آغىر اولور.

چوق اوگولن چوروک چىقاغان.

چوق سۈيلىهين چوق يانيلور.

آتاalar سەزىو

حاق سۆز آجى گلور.

دۇگولمك ائشگە ياراشور.

دوستون يوغ ايسه، دوشمنىن دە مى يوق؟

سۆز اولونون، سو كىچىنин.

سەودو گىنى گوللە دە اورما.

سانا سۈيلىرم، قىزىم، سەن ائشىت، گلينوم.

سەنى بىر سۇمە يىنى سەن اىكى سۇمە.

سەنین سەنده، بنىم بىنده.

سو ايله او دون نە او يونى وار؟

سوچ اۇلنىن دىرى، او لدورەنن دىگىلىدىرى.

عىبىسىز يار اىستەين يارسىز قالور.

قاشىغ ايله آش و ترۇپ، ساپىبىلا گۈزىن چىقارما.

قوجا كافير مسلمان او لماز.

قوجا مسلمان كافر او لماز.

قۇدۇزون عۇمرى قىرق گوندور.

قورد آنارسان، قورد گلور.

قورد ايله قويونون نە او يونى وار؟!

قورد ايله يىشىپ، قويون ايله شيون او رما.

كۈلگەسىنinde ياتاچاق آغاچى بوداما.
كۈنول كىمى سورسە، گۈر كلو اولدور.
كۈنولدن كۈنوله يول وار.
كىشىنин حؤرمى كىندو ائلىنде آزىز.
گۈردون كى، زامان سانا اويمادى، سە زمانە يە اوى.
گونش بالچىغ ايلە تو تولماز.
نىلىرسىن ائليلە، يولدان چىقما.
ناكسە ال آچماقدان آج اولماق يىنگىز.
تصىيىنinde وار ايسە، قاشىغىندا چىقا گلە.
واى اول كىشى يە كىم، تانرىيدان قورقمایا.
ھە نە كى باشينا گلىرسە، حاقدان بىل.
پىن و گۈگ گۈتۈرمى آتى كى، انسان گۈتۈر.
ياخشى سۈز ايلە بىيلان ايندىن چىقار.
ياد فرشتەدن بىلىش آلىز يىنگىز.
يانىزلىق بىر آللەها ياراشىز.
بىر دىندا سۈرۈلەن بىر دىندا وارىنجا آغلار.
يو كىسکىن باقان آلچاغا تىز انىز.

"امثال توركانيه" دن منچمهلى

آت ايلن قاتير تېيىشور، آرالىقда ائشىشك ئولور.

آت تېيىگۈن آت گۇتورور.

آراجوق آشوم، آغروماز باشوم.

آغاچ نه قدر بار گۇتورور، باشى آلچاقدادور.

آغىر اگلن كى، باتمان گلەمن.

آللاه-آللاه دئمە يىنجه ايشلر اولماز.

آناسينا باخ قىزىن آل، قاراغىينا باخ بىزىن.

آيىنин اوپىونو آرمود اوستەدور.

آيىن اون بىشى قارانقو ايسە، اون بىشى آيدونلوقدور.

ائشىشكوم اولىمە، يونجا بىتونجە.

اىل ايلە دوران يىخىلماز.

اىل قارىمىش، تۈرەسى قارىيمامىش.

انو حسابىيلان بازار حسابى درست گلەن.

ات ايلن دىرناق آراسينا گىرن چورور چىخار.

اصليل آزماز، ياخ اىييمىز.

آتالار سؤزو

اکمگى اکمكچى يه، بير اکمك ده اوستهلىك.

اگرى اگلنووب دوغرى دانىشماق گر ك.

اوج انو كۈچنده اورتا انو اوج اولور.

اوشق عزيزدور، تربىيە آندان عزيز.

اوغول فر اوilar، آتا مالون نئيلر.

اويناشينا اوميد باغلابيان ارسىز قالور.

ايت اييمىس قاپوسوندا گوجلى اوولور.

ايستانسىزون دوشىنە بشش آرشون بىز گىرر.

ايلان سانجان آلاجا ايپدن قورخار.

بولاماجا نه بسم الله؟!

بوندا ياتار، هاندا هورر.

بىر الدن صىدا چىخماز.

تازرى آج اندىنى بىنده دويورا بىلمز.

تىكەسين يالقۇز يېيەن تايىن دېشى ايلن دوتار.

جوچەنى گوز سايارلار.

چىخماغان دوشىڭى ده وار.

حرام حلالى آپارور.

حيوان اللهشـــ اللهشـــ انسان دىللشـــ دىللشـــ.

آتالار سؤزو

خلق ديليندن قورتولماق اولماز.

دمير قاپونون آغاج قاپويا ايши دوشى.

دوشمنين قارينجا ايسيه ، خوار بىلمە.

دووشانين يو گوردىگىن گئرдум، اتىندى زەھلەم گىتىدى.

دىنسىزە ايمانسىز گر ك.

سۇز گوموشدن اولسا، دىنەمك قىزىلداندور.

ساواش گىتىندى باخانا آسان گلور.

سن دە سۇ سنى سۇنى.

سورمه کى چوخ اولسا، هم قاشا، هم گۈزە

ظولىم اىلن يابولان يابو تىز خاراب اولور.

فلک ھەنج كىيمىن رأيىنجه گىتىمىز.

قادر آلاھ وئرمە بىنجه ار باي اولماز.

قارواشدان دوغان خاتون اولماز.

قوتلۇ گون دوغوشوندان بىللو اولور.

قىرخ ياشىندا تىبورا او گەرن آخىرتىدە چالور.

كۈبىگىن كۈنلى كۈبىكلەن خوش اولور.

گۈوندىگۈم قارا داغ، سنه دخى قار ياغدى!

كلاسيك ادبى ارشدن

"چون هرنە كيم اكىرسن، آخىر بىچرسن آنى" (نسىمى)

بىر مثلدىر كيم دىنيرلۇ: "گنجىن اوستە مار اولور" (ختايى)

سینە چاكىمدەن اكسىك ائتمە تىر غمزەنى،
اى گول رعنا بىلىرسن كيم، "گول اولغا ز خارسىز" (فضولى)

سینە دە كۈنلۈم سارا يىم رۇوشىن انيلر شمع داغ،
"اۆز آياغى آلتىنا هرچىند ايشيق وئرمىز چىراغ".
ائتمەين سۆز سوزىنە شورىن نە بىلىسىن معنىنى،
"آغىز شىرىن ائيلەمزا حالوا دىمك حالوا كىمى". (ق.تىرىزى)

"اڭل بىر اولسا داغ اوينادار يېرىندەن،
سۆز بىر اولسا ضربى كىرن سىنديرار" (آشيق عباس توفارقانلى)

"جاناندان آيرىلان جاندان آيرىلار"
خالق اىچىنده بىر مثلدى، ستودىكىم (واقف)

آتاalar سؤزو

مثلى مشهور دور "قوش دنه گندر". (ذاكر)

بو مشهور بير مثليير، ساقيجان كيم، "اۋىرەن دۈزمنز". (سع. شيروانى)

"آختاخانا، داغدا دانا بؤيوود،

من بؤيووك اوللام هاچانا، بىلمىرم!..." (م.ع. صابر)

"بىزه دىنلىر كى، "چىركابه داش آتما، اوزرىنه سىچرار!" بىز ده بو سۇزو بير حكمت ئىن
اندرك آتىمۇروز، لاكن ... چىركابلارا داش آتمالى دىر، ھم ده دولونجا، يوخ اندىلىنجە يە،
اور تادان وجودلارى قالدىرىيلينجايىا قدر داش آتمالى دىر، ممكىن قدر بؤيووك داشلار آتمالى دىر،
قاياalar يووارلاتمالى دىر ..." (ع.ب. حسين زاده)

خالق دئيىملىرى

آت گۈرنىدە آخسايىر، سو گۈرنىدە سوسايىر.

آرالاريندان قارا پىشىك كىچمك.

آغزى سود قوخماق.

آغزىنا ايت باشى آلماق.

آغزىنى آلاھ يولوندا قويماق.

آناسى نماز اوستە اولماق.

آيدان آرى، سودان دورو.

انلە بىل قىرخ ائشىشىگى ساغىينا گلىرى.

اوچان قوشما بورجو اولماق.

ايت آغزىنا دوشىمك.

ايت ايلە چووا لا گىرمك.

ايتىمىزىن قورد دايىسى.

بىشىدە آلاجاعى يوخ، او چىدە وئەرجىڭى.

بنلى باغلى اولماق.

باغرىنا داش باغلاماقدا.

بوستانىنا داش آتماق.

بوينوم قىلدان اينجهدى.

آتاalar سەۋەر

دالاغى سانجاماق.

دلینىن يادىنا داش سالماق.

دوھنى خلبىرەن سووارماق.

دوھنىن قويروغۇ يېرە دگنده.

ساققىزىنى اوغورلاماق.

سو بولاندىرماق.

صىبر كاساسى دولماق.

قارا قىزىن دردى وارميش.

قارا گۆز اوپۇنۇنا دوشىمك.

قانىنин آراسىينا گىرەمك.

قورد ايلە قيامته قالماق.

قورد گۈرموش ايت كىمى داغىلىشماق.

قولاغى دارى دلمك.

كىچىل باشا قورد دوشوب.

كۆزەنە پالان اىيچى تۆكمك.

كور كور، گۈر گۈر.

گۈردو گۈندەن گۈز كىرەسى اىستەيىر.

گۈزدىن توڭ قاپىر.

آتالار سۇئۇز

گۈزۈنون قوردون اۇلدورمك.

گۈنو سوپا وئرمك.

مېندىگىنى سايىماماق.

نادرى تاختىدا گۈرۈب، شاه عباسى قونداحدا.

الى اتگىنەن اوزون.

يىتنە يئىتىب يىتمەينە داش آتماق.

يىل اسىب قوز تۈ كولوب.

يورغۇنو يوخۇشا سالماق.

ادیبات

- ١ - عباسقلی ماراغائی. امثال تورکانه. تورک آتالار سوزلری. باکی، ۱۹۹۲ و ۱۹۹۶-جى ایل نشرلری.
- ٢ - آھىسقا تورک فولكلورو (** ترتیب ائدنلر آ حاجى لى، آپولاد اوغلو)، باکی، ۱۹۹۸، س. ۲۶-۶.
- ٣ - آرازام کوره بندم (ترتیب ائدن ب. عبداللاھيئو)، باکی، ۱۹۸۶، س. ۱۰۰ .۷۷
- ٤ - آتالار سوزو (ترتیب ائدن محمدولى قمرلى، ۱۸۹۹-جو ایل نشريندن **** ائدن ر. خليلوو)، باکی، ۲۰۰۳.
- ٥ - آتالار سوزو (توبلايانى ابوالقاسم حسین زاده)، باکی، ۱۹۴۹، ۱۹۵۶، ۱۹۸۱، ۱۹۸۵-جى ایل نشرلری.
- ٦ - آذربایجان آتالار سوزو (ترتیب ائدن حنفى زيناللى)، باکی، آذربایجانى تدقق و تتبع جمعیت خلقیات بولمهسى، ۱۹۲۶ (بو نشرين لاتىن قرافىكالى آذربایجان يازىسىندا ترانسلیتئراسىاسىنىن بؤيوک بىر بولونمه- ايله هله ال يازماسى حالىندا اىكى تانىش اولماق امکانى وئرىدىگىنە گۈرە حۆرمىلى فولکورشناس عالىم رضا خليل اووا منتدارلىغىمىزى بىلدىرىپىرك).
- ٧ - آذربایجان فولكلورو **** (ناخچيونان فولكلورو)، باکى، ۱۹۹۴، س. ۲۲۶-۲۱۹؛ (عراق-توركمىن جلدى)، باکى، صباح، ۱۹۹۹، س. ۲۳۹-۲۲۶؛ (گۆيىچە فولكلورو)، باکى، ۲۰۰۰، س. ۵۵۹-۴۹۲؛ * (شىكى فولكلورو)، باکى، ۲۰۰۰، س. ۳۲۶-۳۱۴؛ * (قاراباغ فولكلورو)، باکى، ۲۰۰۰، س. ۲۶۱-۲۹۳؛ * (قاراقويونلۇ فولكلورو)، باکى، ۲۰۰۲، س. ۲۲۰؛ * (آغ بابا فولكلورو)، باکى، صدا، ۲۰۰۳، س. ۲۱۷-۱۹۲.

- آذربایجان کلاسیک ادبیاتی کتابخاناسی، جلد، خالق ادبیاتی، باکی، ۱۹۸۲، س. ۱۹۸۲-۱۵۶.
- ائل دوزگولری، ائلات سؤیله‌مه‌لری ((**** ترتیب ائدن م. قاسمی)، باکی، ۱۹۹۳، س. ۷۳-۶۷.
- علی اصغر مجتهدی. تورک دیلینده مثل‌لر (امثال و حکم)، تبریز، ۱۹۵۵، س. ۲۸۶.
- خالق‌میزین دئیمیلری و دویوملاری ((**** ترتیب ائدن م. حکیموو)، باکی، ۱۹۸۶، س. ۱۴۲-۱۱۸.
- عراق-کرکوک آتالار سؤزلری ((**** ترتیب ائدن ق. پاشایئو)، باکی، ۱۹۷۸.
- کاشقارلی محمود. دیوان لغات‌التورک (چئویرن ب. آتالای)، ج. آنکارا، ۱۹۹۲.
- کتاب دده قورقود ائنسکلوپیدیاسی. ۲ جلد، *** جلد، باکی، یئنی نشرلر ائوی، ۲۰۰۰.
- کؤچرلی فریدون. بالالارا هدیه // آذربایجان اوشاق ادبیاتی آتسولوگیاسی، *** ج، باکی، ۲۰۰۲، س. ۳۱۶-۲۴۷.
- اوغوزنامه (چاپا حاضر لایانی، مقدمه، لغت و شرحدلرین مؤلفی صمد علیزاده)، باکی، ۱۹۸۷.
- سلیمانلی مۇولود. سؤزۈن تارىخ يادداشى // "دده قورقود" توپلۇسو، ۲۰۰۳/۱-۲.

ATALAR SÖZÜ

(Cəlal Bəydili)

URMU-2008
YAZ nəşriyyatı

Köçürən
Əhməd Əsədi

ATALAR SÖZÜ

(Cəlal Beydilli)

Köçürən
Əhməd Əsədi

رەھىتلىي بىمالار سىنە دەن سوزۇوب سۆزلىرىن جوھرىن وئېرىپلەر بىزە
اوزا اورە كىرىننىن خزىنە سىنىن قىمتلىي كوھرىن وئېرىپلەر بىزە

ISBN: 978-964-8546-97-2

9 789648 546972

